

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

FELSEFE DERGİSİ'NİN SİSTEMATİK İNCELEMESİ:
FELSEFE ARAŞTIRMALARINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ (1972-1990)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Akay YÜKSEL

Danışman
Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

TOKAT- 2024

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre Doç. Dr. Necati ÇAVDAR danışmanlığında hazırlamış olduğum, ***Felsefe Dergisi'nin Sistematiik İncelemesi: Felsefe Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi (1972-1990)*** adlı yüksek lisans tezimin kurallara ve bilimsel etik değerlere uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

20/11/2024

Akay YÜKSEL

JÜRİ KABUL VE ONAY

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimimin her aşamasında önemli ve değerli katkılarıyla bana yol gösteren danışman hocalarım sayın Doç. Dr. Necati ÇAVDAR ve sayın Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN'e verdikleri emekler için minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Öğrenim hayatım boyunca desteğini benden esirgemeyen ve her koşulda bana dayanak olan eşim Seda YÜKSEL'e teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

FELSEFE DERGİSİ'NİN SİSTEMATİK İNCELEMESİ: FELSEFE ARAŞTIRMALARINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ (1972-1990)

YÜKSEL, Akay

Yüksek Lisans, Tarih Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Necati ÇAVDAR
Aralık 2024, xii+117 sayfa

Bu yüksek lisans tezi Afşar Timuçin öncülüğünde 1972-1990 yılları arasında çıkarılan Türkiye'nin önde gelen felsefe dergilerinden olan Felsefe Dergisi'nin tasnifini yapmak, yazarlarını, yazılan konu başlıklarını analiz etmek ve nihayetinde literatüre kaynak olarak sunmayı amaçlayan bir çalışmadır.

Felsefe Dergisi çeşitli zamanlarda yayın hayatı sekteye uğrasa da Türk fikir hayatına katkı sunan devrin felsefe alanındaki sınırlı sayıdaki süreli yayınlarından olmuştur. Dergiyi incelemeyi konu edinen bu çalışma, ana hatlarıyla şu amaçlara ulaşmayı hedeflemiştir: Dünyada ve Türkiye'de fikir hayatında felsefenin gelişimini incelemek, söz konusu derginin içerik analizi yapmak, yazarlar ve içindekiler dizini oluşturmak, derginin tüm sayılarında yayınlanan felsefi içeriklere dayanarak felsefi eğilimleri saptamaya çalışmak, derginin Türk felsefi düşünce hayatındaki yerini belirlemeye çalışmak, derginin Türk düşünce yaşamına kazandırdıklarını anlamaya çalışmak.

Sırasıyla tezin bölümlerinde: İlk Çağdan günümüze dünyada felsefenin ortaya çıkışı, gelişimi ve önemi üzerinde durulmuş, Batı'da ve Osmanlı Devleti'nde felsefe çalışmaları ele alınmış, nihayetinde Türkiye'de felsefi düşüncenin temelleri üzerinde durulmuştur. Dünyada ve ülkemizde dergiciliğin gelişimi ele alınmış, daha sonra felsefe dergiciliği özelinde araştırmamızın temelini oluşturan "Felsefe Dergisi" tanıtılmıştır. Teze konu olan derginin analizi yapılarak, derginin iç ve dış özellikleri, öne çıkan yerli ve yabancı yazarları üzerinde durulmuş, felsefi yazıların analizinin yapılmasına çalışılmıştır. Ayrıca Felsefe Dergisi'nin kuruluşu, yayın hayatına girişi, kurucuları ve görüşlerine dair değerlendirmeler yapılmış, metinlerin fiziksel görünümü ve organizasyonu incelenmiştir. Dergide genel olarak yazılara konu olmuş, üzerinde en çok durulan felsefi akımlar tanıtılmış, bunlarla ilgili yazarların felsefi eğilimleri saptanmaya çalışılmıştır. Yayın tarihine göre dizin, yazar adına göre dizin, geçmişten günümüze kapak resimleri tablosu gibi çalışmalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Dergi, Tarih, Süreli Yayın, Düşünce Hayatı

ABSTRACT

SYSTEMATIC REVIEW OF PHILOSOPHY JOURNAL: ITS PLACE AND IMPORTANCE IN PHILOSOPHY RESEARCH (1972-1990)

YÜKSEL, Akay

Master's Degree Department of History

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Necati

ÇAVDAR December 2024, xii+ 117 pages

This master's thesis aims to classify the leading philosophy journal of Türkiye, Philosophy Journal, published between 1972-1990 under the leadership of Afşar Timuçin, to analyze its authors and the topics written, and ultimately to present it as a source for literature. Although the publication life of Philosophy Journal was interrupted at various times, it was one of the limited number of periodical publications in the field of philosophy that contributed to Turkish intellectual life.

This study, which examines the journal, tried to find answers to some questions in general. These questions are: To examine the development of philosophy in intellectual life in the world and in Turkey. To analyze the content of the journal in question, to create an index of authors and contents. To try to determine the philosophical tendencies of the philosophical contents published in all issues of the journal. To try to determine the place of the journal in Turkish philosophical thought life. To try to understand what it has brought to the thought life of our country. In the sections of the thesis, respectively: The emergence and development of philosophy in the world from ancient times to the present is emphasized, philosophical studies in the West and the Ottoman Empire are discussed, and finally, the foundations of philosophical thought in Turkey are emphasized. The development of journalism in the world and in our country is discussed, and then the “Philosophy Journal”, which forms the basis of our research specifically in philosophy journalism, is introduced.

The journal that is the subject of the thesis is analyzed, the internal and external features of the journal, prominent local and foreign writers are emphasized, and an attempt is made to analyze philosophical articles. In addition, the establishment of the Philosophy Journal, its entry into publication life, its founders and their views are evaluated, and the physical appearance and organization of the texts are examined. The

journal generally introduces the most emphasized philosophical movements that have been the subject of articles, and attempts are made to determine the philosophical tendencies of the authors. Studies such as an index by publication date, an index by author name, and a table of cover images from past to present are included.

Keywords: Philosophy, Magazine, History, Periodicals, Thought Life

ÖNSÖZ

Ülkemizde çıkarılan önemli felsefe dergilerinden olan “Felsefe Dergisi” 1972 yılından 1990 yılına kadar çeşitli aralıklarla yayınlanarak Türk fikir hayatına ciddi anlamda katkı yapan süreli yayınlardan olmuştur. Bu dergiyi incelemeyi amaç edinen bu çalışma, genel hatlarıyla bazı problemlerin yanıtlarını aramıştır: Birincisi; dünyada ve Türkiye’de fikir hayatında felsefenin gelişimi incelenmiştir. İkincisi; derginin içerik analizi yapılmış, yazarlar ve içindekiler dizini oluşturulmuştur. Üçüncüsü; derginin tüm sayılarında yayınlanan felsefi içeriklerin ana hatlarıyla felsefi eğilimleri saptanmaya çalışılmıştır. Son olarak ise derginin Türk felsefi düşünce hayatındaki yerinin saptanması ve ülkemizin düşünce yaşamına kazandırdıkları konu edinilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde İlk Çağdan günümüze dünyada felsefenin ortaya çıkışı, gelişimi ve önemi üzerinde durulmuş, Batı’da ve Osmanlı Devleti’nde felsefe çalışmaları ele alınmış, nihayetinde Türkiye’de felsefi düşüncenin temelleri üzerinde durulmuştur. İkinci bölüme geldiğimizde ise dünyada ve ülkemizde dergiciliğin gelişimi ele alınmış, daha sonra felsefe dergiciliği özelinde araştırmamızın temelini oluşturan “Felsefe Dergisi” tanıtılmıştır. Üçüncü bölümde teze konu olan derginin analizi yapılarak, derginin iç ve dış özellikleri, öne çıkan yerli ve yabancı yazarları üzerinde durulmuş, felsefi yazıların analizinin yapılmasına çalışılmıştır. Ayrıca Felsefe Dergisi’nin kuruluşu, yayın hayatına girişi, kurucuları ve görüşlerine dair değerlendirmeler yapılmış, metinlerin fiziksel görünümü ve organizasyonu incelenmiştir. Son bölüm olan dördüncü bölümde ise dergide genel olarak yazılara konu olmuş, üzerinde en çok durulan felsefi akımlar tanıtılmış, bunlarla ilgili yazarların felsefi eğilimleri saptanmaya çalışılmıştır. Ekler bölümünde yayın tarihine göre dizin, yazar adına göre dizin, geçmişten günümüze kapak resimleri tablosu gibi çalışmalara yer verilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	i
JÜRİ KABUL VE ONAY.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM-I	4
DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE FELSEFENİN VE FELSEFE DERGİCİLİĞİNİN GELİŞİMİ	4
1.1. DÜNYADA FELSEFE: ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ	4
1.2. TÜRKİYE’DE FELSEFENİN GELİŞİMİ.....	9
1.3. DÜNYA’DA DERGİCİLİĞİN GELİŞİMİ	15
1.4. TÜRKİYE’DE DERGİCİLİĞİN GELİŞİMİ.....	15
BÖLÜM-II.....	18
“FELSEFE DERGİSİ’NİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ”	18
2.1. DERGİNİN KURULUŞU VE YAYIN HAYATINA GİRİŞİ.....	18
2.2. DERGİNİN DIŞ ÖZELLİKLERİ	20
2.3. DERGİNİN İÇ ÖZELLİKLERİ.....	25
2.3.1. Derginin Kurucuları ve Görüşlerine Dair Değerlendirme.....	28

3.3.1.1. Afşar Timuçin'in Hayatı ve Felsefi Görüşleri	28
2.4. DERGİDE ÖNE ÇIKAN YAZARLAR	32
2.4.1 Dergide Öne Çıkan Yerli Yazarlar	32
2.4.2 Dergide Öne Çıkan Yabancı Yazarlar	33
BÖLÜM-III	34
FELSEFE DERGİSİ'NİN İÇERİK ANALİZİ	34
3.1. FELSEFE DERGİSİ'NDE ÖNE ÇIKAN FELSEFE AKIMLARI.....	34
3.1.1. Epistemoloji (Bilgi Felsefesi).....	34
3.1.2 Ontoloji (Varlık Felsefesi)	35
3.1.3 Etik ve Ahlak Felsefesi	35
3.1.4. Siyaset Felsefesi	35
3.1.5. Mantık ve Dil Felsefesi	36
3.1.6. Estetik ve Sanat Felsefesi.....	36
3.1.7. Tarih Felsefesi	36
3.1.8. Metafizik.....	37
3.1.9. İslam Felsefesi	37
3.1.10. Bilim Felsefesi.....	37
3.1.11. Varoluşçuluk	37
3.1.12. Postmodernizm ve Çağdaş Felsefi Akımlar	37
SONUÇ	39
KAYNAKÇA	41
EKLER	45
EK-1: FELSEFE DERGİSİ'NİN İÇİNDEKİLER DİZİNİ (YAYIN TARİHİ SIRASINA GÖRE).....	45
EK-2: FELSEFE DERGİSİ'NİN YAZAR ADINA GÖRE TASNİFİ	90
ÖZGEÇMİŞ	117

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 1:1987 YILINDAN İTİBAREN DERGİNİN KAPAKLARINDA KULLANILAN RESİMLER.....	20
TABLO- 2: DERGİNİN YAYINLANDIĞI YILLAR VE SAYILARI	24
TABLO- 3: DERGİNİN YILLARA GÖRE SAYFA SAYISI DAĞILIMI	24
TABLO 4: DERGİDE EN ÇOK YAZISI YAYINLANAN YERLİ YAZARLAR	32
TABLO 5: DERGİDE EN ÇOK YAZISI YAYINLANAN YABANCI YAZARLAR.	33

RESİMLER LİSTESİ

RESİM- 1: DERGİNİN KAPAK RESİMLERİ ARŞİVİ	21
RESİM- 2: DERGİNİN KURUCUSU “AFŞAR TİMUÇİN”	32

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.s.	: Adı Geçen Sözlük
a.g.t.	: Adı Geçen Tez
Çev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
Ed.	: Editör
Haz.	: Hazırlayan
M.	: Miladi
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
Yay.	: Yayınları
Yay. Haz.	: Yayına Hazırlayan

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu, 34 sayı olarak 1972-1990 yılları arasında yayın hayatını sürdürmüş olan Felsefe Dergisinin içerik analizinin yapılarak tasniflenmesi, yayın tarihine göre dizin ve yazar adına göre sıralı dizin oluşturulması olarak belirlenmiştir. Ayrıca derginin yayınlandığı dönemlerde Türkiye’de felsefe yönelimler ve derginin ele aldığı konular incelenmeye çalışılmıştır. Derginin ve dergiyi çıkaranların Türk felsefe hayatındaki yeri ve önemi ile birlikte devrin sosyal meselelerine bakış açıları ele alınmaya çalışılmış, bu konuda çözümlemeler yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Dergi ve gazete gibi süreli olarak yayın yapan periyodik yayınlar içinde bulundukları ülkeyi siyasi, sosyal ve ekonomik yönlerden etkileme potansiyeline sahiptirler. Bu yayınlar, güncel olayları ve gelişmeleri aktarmanın yanı sıra, farklı görüşleri ve fikirleri sunarak kamuoyunun şekillenmesine katkıda bulunabilirler. Ayrıca, kültürel ve sanatsal alanda da önemli bir role sahip olabilirler. Felsefe Dergisi de, bu açıdan bakıldığında, Türkiye için önemli bir süreli yayındır. Dergi, 1972-1990 yılları arasında yayınlanmış ve Türk felsefesinin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Dergi, farklı dönemlerde ülkemizde yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri felsefi bir bakış açısıyla ele almaya çalışarak, bu gelişmeleri anlamamıza yardımcı olmaktadır. Ayrıca, dergide yayınlanan makaleler, Türk felsefesindeki farklı ekolleri ve yaklaşımları tanıtarak, felsefenin Türkiye’deki gelişimine katkıda bulunmuştur. Felsefe Dergisi’nin Türkiye’de felsefi düşüncenin gelişimine olan etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz: Dergi, farklı dönemlerde Türk felsefesinin farklı ekollerini ve yaklaşımlarını tanıtarak, Türk felsefesinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Türkiye’nin farklı dönemlerinin anlaşılması ve yorumlanmasına yardımcı olmuştur. Dergi, Türkiye’nin farklı dönemlerinde yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri kendine has felsefi bir bakış açısıyla ele almış, bu gelişmeleri anlamamıza yardımcı olmuştur. Türkiye’de felsefi tartışmaların ve düşüncenin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Dergi, farklı görüş ve fikirlere yer vererek, ülkemizde felsefi tartışmaların ve düşüncenin gelişmesine katkıda bulunmuş olan önemli bir süreli yayındır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 1972-1990 arası yayınlanan dergide çıkarılan yazılardan yola çıkarak yayınlandığı dönemlerde Türkiye’de toplumsal, siyasal ve ekonomik eğilimlerin neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Dergide yayınlanan yazılar ve derginin tanıtım broşürleri gibi dokümanlar incelenerek araştırmanın amacına yönelik veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın Bulguları

Araştırma sonucunda, Felsefe Dergisi’nin ülkemizde siyasal ve toplumsal yaşamdaki gelişmelere etkilerinin şu şekilde olduğu tespit edilmiştir: Felsefe Dergisi, Türkiye’de felsefe alanındaki bilgi ve tartışmaların yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Dergi, farklı felsefe akımlarından ve yazarlarından gelen yazıları okuyucularına sunarak felsefe alanındaki farklı bakış açılarının tanınmasını sağlamıştır. Bu sayede Türkiye’de felsefe alanındaki bilgi birikimi ve tartışma ortamının gelişmesine katkıda bulunmuştur. Felsefe Dergisi, ülkemizdeki siyasi ve toplumsal problemlere eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşılmasını teşvik etmiştir. Dergi, yayınlanan yazılarda toplumsal ve siyasal sorunlara farklı bakış açıları sunarak, okuyucuların bu sorunlara eleştirel bir şekilde yaklaşmalarını sağlamıştır. Bu sayede, Türkiye’de toplumsal ve siyasi sorunlara ilişkin farkındalığın artmasına katkıda bulunmuştur. Felsefe Dergisi, ülkemizdeki farklı türden toplumsal kesimlerin bir araya gelmesine ve diyalog kurulmasına da imkân sağlamıştır. Dergi, farklı toplumsal kesimlerden gelen yazarları bir araya getirerek, bu kesimler arasında diyalog kurulmasına imkân sağlamıştır. Bu şekilde Türkiye’de toplumsal birlik ve beraberliğin güçlendirilmesine katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Önerileri

Araştırma sonucunda, Felsefe Dergisi’nin siyasi ve toplumsal açıdan ülkemiz yaşamındaki etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiği tespit

edilmiştir. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak araştırmalarda aşağıdaki konulara odaklanılması önerilmektedir:

Felsefe Dergisi'nin Türkiye'de felsefe alanındaki bilgi ve tartışmalara etkisinin farklı zaman dilimlerinde incelenmesi. Felsefe Dergisi'nin ülkemizdeki siyasal ve toplumsal sorunlara yaklaşımının farklı toplumsal kesimler tarafından nasıl algılandığının incelenmesi. Felsefe Dergisi'nin Türkiye'de toplumsal birlik ve beraberliğe etkisinin incelenmesi. Bu araştırmalar, Felsefe Dergisi'nin ülkemizdeki siyasal ve toplumsal açıdan yaşamdaki etkilerini daha iyi anlamlandırmamıza yardımcı olacaktır.

BÖLÜM-I

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE FELSEFENİN VE FELSEFE DERGİCİLİĞİNİN GELİŞİMİ

1.1. Dünyada Felsefe: Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

“Felsefe nedir?” Bu soru geçmişten günümüze filozofların ve felsefe tarihiyle ilgilenenlerin en önemli sorusu olmuştur. Her ne kadar ortak yanıtlar belirlenmeye çalışılsa da felsefenin en temel özelliği olan öznellik buna engel olmuş ve herkesin üzerinde ortak olarak anlaşmaya vardığı bir tanım üzerinde uzlaşılammıştır. İnsanlık tarihi boyunca düşünürler çoğunlukla kendi felsefi veya dünyevi görüşlerine uygun tanımlar yapmışlardır. İnsanoğlu hayatı boyunca bazı felsefi sorulara cevap arayıp durmuştur. İçinde yaşadığımız evren gerçek mi? Özgür irademiz var mı? En iyi ahlaki sistem hangisidir? İnsan neleri bilebilir? Bu sorulara örnek olarak verilebilir. Prof.Dr. Mübahat Türker Küyel felsefe kelimesinin anlamını şöyle açıklamıştır:

“Bugün Türkçe’de kullanılan felsefe sözcüğü Grekçe philosophia (bilgelik sevgisi) sözcüğünün Arapçalaştırılmış halidir ve doğrudan doğruya her şeyi kuşatan tümel bir bilgiye sahip olmaktan çok, bilginin peşine düşmeyi, her nerede ve kim tarafından ortaya konulmuş olursa olsun, onu elde etmeyi ve daha da önemlisi bilgiyle dost olmayı öngörmektedir. Bu demektir ki, bilgelik sevgisi, ister insana isterse Tanrı’ya ilişkin olsun bütün olanların kökenini bilmeyi istemek ve sevmek demektir.”¹

Yaklaşık olarak M.Ö. 6. Yüzyıl civarında Batı Anadolu’da ortaya çıktığı varsayılan felsefe, ilk filozoflar denilen ya da başka bir deyişle doğa filozoflarının evreni ve dünyayı sorgulamasıyla başlamıştır. Sokrates’e kadar olan filozoflara doğa filozofları denmesinin sebebi ilk felsefe sorularının doğayı anlamlandırma çabasından kaynaklanmaktadır. Sokrates² ve Sofistler³ ile birlikte felsefenin konusu artık insan

¹ Mübahat Küyel, *Felsefeye Başlangıç*, Meb Yayınları, İstanbul 1976, s. 10.

² M.Ö. 470-399 yılları arasında yaşamış Antik Yunan filozofudur. Batı felsefesinin kurucularından biri olarak kabul edilir ve Platon’un öğretmenidir. . Bertrand Rusell, *Batı Felsefesi Tarihi Cilt 1 İlkçağ Felsefesi*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2020, s. 165-166.

³ M.Ö. 5. yüzyılda yaşamış Sofist gelenek içerisinde sayılan filozoflar arasında en bilinen isimler, Protogoras, Gorgias, Hippias, Prodicus ve Antiphon’dur. Bu filozofların, siyasetten etiğe, retorikten

olmuştur. İnsanı ilgilendiren konuların başında da ahlak gelmiştir⁴. Dünya düşünce tarihinin belki de en önemli isimlerinden kabul edilen Platon⁵ ve Aristoteles⁶, bugüne kadar konusu doğa ve insan olan felsefeyi sistematikleştirmişlerdir⁷.

Felsefenin ortaya çıkışı kabul edilen İlk Çağ'ı takip eden yüzyıllar ilerledikçe felsefenin gelişimi konusunda ilerleme kaydedilmiştir. Orta Çağ, felsefe açısından yepyeni konulara yelken açmış ve genel anlamda felsefe dinin hegemonyası altına girmeye başlamıştır. İlk Çağ felsefesinin tarihsel olarak bitiminden modern düşünce çağının başladığı zamana kadar olan dönem Orta Çağ felsefesi olarak adlandırılır. Orta Çağ, tarihsel olarak M.S. 2.-15. yüzyıl arasındaki dönem, bir başka deyişle Rönesans'a kadar olan zaman dilimi olarak ele alınır. Kendine özgü felsefi özellikleri olan bu dönemin felsefe tarihi açısından önemi büyüktür. Orta Çağ felsefesi, varlığını genel anlamda kilise öğretileriyle sürdürmüş ve desteklemiş, fakat Rönesans'la birlikte felsefe, eleştirel ya da bilimsel düşünceye yönelmeye başlamıştır. Bu durumu Macit Gökberk: "Hristiyanlaştırılmış Antik Felsefe" olarak değerlendirmektedir⁸.

Orta Çağ felsefesi, genel olarak üç döneme ayrılır:

Erken Orta Çağ (5.-11. yüzyıllar): Bu dönemde, Hristiyanlığın Roma İmparatorluğu'nun resmi dini olmasıyla birlikte, felsefe teolojinin hizmetine girmiştir. Bu dönemdeki önemli filozoflar arasında Aziz Augustinus, Boethius ve Pseudo-Dionysius the Areopagite sayılabilir.

Orta Orta Çağ (11.-13. yüzyıllar): Bu dönemde, Aristoteles'in eserlerinin Latince'ye çevrilmesiyle birlikte, felsefe yeniden canlanmıştır. Bu dönemdeki önemli filozoflar arasında Anselmus Canterburyli, Peter Abelard, Thomas Aquinas ve Duns Scotus sayılabilir.

mantığa kadar çeşitli alanlarda kendi devirlerini oldukça derinden etkileyen değişik görüşleri vardır. . Özgür Uçak, "Felsefi Farklılaşma Sorularından Değil Cevaplardan Doğar: Sofistler ve Platon", *Flsf Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2006, S. 1, s. 70.

⁴ Naomi Zack, *A'dan Z'ye Felsefe (Antik Yunan'dan Post Modern Döneme Felsefe Tarihi)*, Say Yayınları, İstanbul, 2019, s. 15.

⁵ Platon, M.Ö. 427-347 yılları arasında yaşamış ünlü ilkçağ filozofudur. Bazı Türk-İslam filozofları için düşünsel problemler bakımından ilham kaynağı olmuştur. . Fahrettin Olguner, "İslam Kaynakları Işığında Platon", *Felsefe Arkivi Dergisi*, S. 24, 1984, s. 123.

⁶ Aristoteles Antik Çağ'ın en önemli filozoflarından. Onun düşünceleri, yalnızca Antik Yunan felsefesinin biçimlenmesinde rol oynamakla kalmamıştır. Felsefi düşüncenin gelişimine yaptığı katkılar çağdaş felsefenin oluşumunda da etkili olmuştur. . Didem Demiralp, "Aristoteles'in Sanata Dair Düşünceleri", *Dini Araştırmalar Dergisi*, 2007, C.10, S. 30, s. 255.

⁷ Bertrand Rusell, *Batı Felsefesi Tarihi Cilt 1 İlkçağ Felsefesi*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2020, s. 209.

⁸ Macit Gökberk, *Felsefe Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2010, s. 131.

Geç Orta Çağ (13.-15. yüzyıllar): Bu dönemde, skolastik⁹ düşüncenin etkisi azalmaya başlamış ve bilimsel düşüncenin gelişmesine zemin hazırlanmıştır. Bu dönemdeki önemli filozoflar arasında William of Ockham, Nicholas of Cusa ve Erasmus sayılabilir¹⁰.

Orta Çağ felsefesi, genel olarak aşağıdaki temel özelliklere sahiptir:

Tanrı merkezli yaklaşım; Orta Çağ felsefesi, Tanrı'yı her şeyin kaynağı ve sonu olarak gören bir yaklaşıma sahiptir. Bu bağlamda, felsefenin temel amacı, Tanrı'yı ve onun yarattıklarını anlamak olarak görülür.¹¹

Orta Çağ felsefesi, skolastik düşüncenin etkisi altında gelişmiştir. Skolastik düşünce, akıl ve vahiy arasında bir uyum bulmaya çalışan bir düşünce tarzıdır. İlk neden problemi üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu problem, her şeyin nedenini sorgulayan bir problemdir.¹² Orta Çağ felsefesi, felsefe tarihinde önemli bir yere sahiptir. Hristiyan felsefesinin gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Bu katkılar arasında, Tanrı'nın varoluşu, insan doğası ve özgür irade gibi konuların felsefi olarak ele alınması sayılabilir.¹³ Orta Çağ felsefesi, skolastik düşüncenin gelişimine de önemli katkılarda bulunmuştur. Bu katkılar arasında, akıl ve vahiy arasındaki uyumun araştırılması, ilk neden problemi gibi felsefi konuların ele alınması sayılabilir. Orta Çağ felsefesinin bilimsel düşüncenin gelişimine katkıları arasında ise bilimin felsefi temellerinin atılması, matematik ve doğa bilimlerinin gelişmesi sayılabilir¹⁴.

Rönesans ile birlikte adeta küllerinden doğan Batı, bilimsel ve eleştirel düşünceye tekrar yönelmeye başlamıştır¹⁵. Rönesans, felsefe tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde, Orta Çağ'ın skolastik felsefesine karşı bir tepki

⁹ Genel olarak, Orta Çağ'da hâkim olan, Grek felsefesinin kavramsal araçlarından yararlanılarak oluşturulmuş Tanrı merkezli düşünce sistemini veya bu teoloji ağırlıklı felsefenin kullandığı yöntemi tanımlamak için kullanılan sıfat. (Ahmet Cevizci, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2000, s. 304).

¹⁰ Ahmet Cevizci, *Felsefe Tarihi 2 Ortaçağ Felsefesi*, Say Yayınları, İstanbul 2017, s. 549.

¹¹ Hasan Aydın, Ortaçağ Felsefesinde Dil, "Düşünce Ve Gerçeklik İlişkileri ve Metafizik Alandaki İzdüşümleri", *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015, S. 19, s. 3.

¹² Süleyman Dönmez, "Orta Çağ Felsefesi Bir Hristiyan Felsefesi Midir?", *Felsefe Dünyası*, 2004, S. 40, s. 97.

¹³ Dönmez, a.g.m., s. 99.

¹⁴ Vural Başaran, "Orta Çağ'ın Bilim Tarihine Mirası", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2021, C. 12, S. 2, s. 171.

¹⁵ Nigel Tubbs, *Batı Felsefesi Tarihi*, Doğubay Yayınları, Ankara 2017, s. 160.

olarak, antik Yunan ve Roma felsefesine dönüş yaşanmıştır¹⁶. Bu dönüş, felsefenin içeriğini ve yöntemini önemli ölçüde etkilemiştir. Rönesans felsefesi, hümanizm akımının etkisiyle şekillenmiştir. Hümanizm, insanı merkeze alan bir felsefe anlayışıdır. Bu anlayışa göre, insan en değerli varlıktır ve onun mutluluğu ve gelişimi için her şey yapılmalıdır. Rönesans felsefesi, insanın bireyselliğini ve özgürlüğünü vurgulamıştır¹⁷. Bu dönemde, akıl ve vicdan, doğruyu bulmanın en önemli yolları olarak görülmüştür. Rönesans felsefesi, modern felsefenin temellerini atmıştır. Bu dönemde ortaya çıkan düşünürler, modern felsefenin gelişiminde önemli rol oynamışlardır. Bu düşünürlerden bazıları şunlardır:

Francesco Petrarca: Hümanizmin öncülerinden olan Petrarca, insanın bireyselliğini ve özgürlüğünü vurgulayan düşünceleri ile öne çıkmıştır.

Niccolo Machiavelli: Siyaset felsefesinin önemli isimlerinden olan Machiavelli, iktidarın doğası ve kullanımı üzerine yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır.

Leonardo da Vinci: Ressam, bilim insanı ve düşünür olan da Vinci, bütünsel bir bakış açısıyla insan ve dünyayı ele alan eserleri ile dikkat çekmiştir¹⁸.

Rönesans'tan sonra, felsefenin gelişiminde önemli bir rol oynayan diğer dönemler şunlardır:

Aydınlanma Çağı, aklın ve bilimin öneminin vurgulandığı bir dönemdir. Bu dönemde, felsefenin temel amacı, insanlığın sorunlarını çözmek için akıl ve bilimi kullanmak olmuştur.¹⁹ Aydınlanma çağıının önemli düşünürlerinden bazıları şunlardır:

John Locke: Bilginin deneyimden kaynaklandığını savunan Locke, modern siyaset felsefesinin gelişiminde önemli rol oynamıştır.

Jean-Jacques Rousseau: İnsan doğasının iyi olduğunu savunan Rousseau, toplumsal sözleşme kuramını geliştirmiştir.

Immanuel Kant: Akıl ve özgürlüğün önemini vurgulayan Kant, modern felsefenin temellerini atan isimlerden biridir.²⁰

¹⁶ Zack, *a.g.e.*, s. 100.

¹⁷ Jerry Brotton, *Rönesans*, (Çev. Hakan Gür), Dost Kitabevi, Ankara 2006, s. 83.

¹⁸ Deniz Bayav, "Leonardo Da Vinci'de Sanat, Bilim ve Etkileşimi", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009, C.11, S. 2, s. 132.

¹⁹ Ayşe Usta, "Aydınlanma Düşüncesine Kısa Bir Bakış", *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2018, S. 1, s. 75.

Romantizm Çağı ise duyguların ve bireyselliğin öneminin vurgulandığı bir dönemdir²¹. Bu dönemde, felsefenin amacı, insanın iç dünyasını ve duygularını anlamakla ilgilenmiştir. Romantizm çağının önemli düşünürlerinden bazıları şunlardır:

Friedrich Schelling: Doğanın bir bütün olarak algılanmasını savunan Schelling, idealizm akımının önemli isimlerinden biridir.²²

Arthur Schopenhauer: İnsanın varoluşunun trajik olduğunu savunan Schopenhauer, pesimizmin²³ önemli isimlerinden biridir.

Friedrich Nietzsche: Değerin öznel olduğunu savunan Nietzsche, modern felsefenin önemli isimlerinden biridir²⁴.

Daha sonra gelen 20. yüzyıl felsefesi, çeşitli akımların ve yaklaşımların bir arada var olduğu bir dönemdir. Bu dönemde felsefenin amacı, insanın varoluşunu ve dünyayı anlamlandırmak için yeni yolları bulmakla ilgilenmiştir²⁵. 20. yüzyıl felsefesinin önemli düşünürlerinden bazıları şunlardır:

Martin Heidegger: Varoluşun ontolojik temelini araştıran Heidegger, varoluşçuluk akımının önemli isimlerinden biridir²⁶.

Ludwig Wittgenstein: Dilin felsefi temelini araştıran Wittgenstein, analitik felsefe akımının önemli isimlerinden biridir²⁷.

Jacques Derrida: Dilin ve anlamın yapısalcı yaklaşımını eleştiren Derrida, postyapısalcılık akımının önemli isimlerinden biridir²⁸.

²⁰ Elif Çetinkıran Balcı, “İsteme Özgürlüğünden Eylem Özgürlüğüne: Kant’ın Özgürlük Görüşü”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2018, C.35, S. 1, s. 21.

²¹ Erdal İsbir, “Nietzsche: Romantizmin Med-Ceziri”, *Felsefe Dünyası*, 2015, S. 62, s. 267

²² Oya Esra Bektaş, “İdealizmin Ötesinde Yeni Bir Schelling İmgesi”, *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 2013, S. 20, s. 87.

²³ Evrendeki acı ve ızdırapların sevinç ve neşeden daha çok olduğunu, dünyanın insan ve diğer canlıların mutluluğu için gerekli donanım ve araçlardan yoksun olduğunu savunan öğretilerdir. (Ahmet Arslan, *Arthur Schopenhauer’un Ahlak Felsefesi ve Pesimizm*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2019).

²⁴ Nuri Çiçek, “Heidegger ve Nietzsche’de Değerlere Göre Düşünme”, *Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2023, C.2, S. 2, s. 145.

²⁵ Ahmet Alkayış, “Felsefi Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği)”, *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020, C.4, S. 1, s. 53.

²⁶ Talip Karakaya, “Heidegger’den Sartre’a Varoluş Kavramının Ontolojik, Fenomenolojik ve Varoluşçu Anlamı”, *Felsefe Dünyası*, 2010, S. 51, s. 57.

²⁷ Yasin Gökhan, “Wittgenstein’in Anti-Felsefesi”, *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 2022, S. 21, s. 88.

Günümüze gelindiğinde ise felsefe, insanlığın karşı karşıya olduğu çeşitli sorunları anlama ve çözme çabası içindedir. Felsefe, insanlığın varoluşunu ve dünyayı anlamlandırmak için önemli bir araç olmaya devam etmektedir²⁹.

1.2. Türkiye’de Felsefenin Gelişimi

İnsanlığın en temel ve entelektüel ihtiyaçlarından biri de felsefedir. Felsefeyi diğer düşünce biçimlerinden ayıran özellik belli bir mantıksal örgü ve eleştiri zemininde oluşması itibariyle ortak kültürel miraslarımızdan biri olması ve bu yönüyle evrenselliğidir. Bu yüzden felsefi düşünüş, içinde doğup büyüdüğü kültürden ve çağdan bağımsız olarak düşünülmemesi gerekir. Felsefe, kültürler üstü, medeniyetler üstü ve değerler üstü bir disiplin olarak kabul edilse de içinde doğduğu kültüre ve değerlere yabancı olamaz. Bu açıdan düşündüğümüzde, konum olarak Batı’nın “felsefesi” ile Doğu’nun “hikmeti” arasında yoğrulmuş şanslı ve ender toplumlardan biriyiz.³⁰

Felsefe, İlk Çağda evrenin başlangıcı problemini çözmeye çalıştıkları için Yunanlıların; dinin kavramlarını ele aldığı ve sistematik hale getirmeye çalıştığı için Orta Çağ Avrupa’sının; bilimin öne çıkıp sağlam temellerle güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmasıyla Rönesans Avrupa’sının; şüpheyi yer vermeyen kesin bilgiye ulaşma idealiyle 17. yüzyıl Avrupa’sının; duyuşsal bilgi temelli ampirik³¹ bir dünya inşası ile 18. yüzyıl Avrupa’sının felsefesi olmuştur. Tabi ki bahsedilen dönemlerin kendine has genel özellikleri dışında farklı felsefi düşünüş biçimlerinin de farklı amaçlarla da olsa var olduğu ve var olduğu çağın ve toplumun sorunları üzerinde fikir ürettikleri de unutulmamalıdır.³² Batı’da yüzyıllar boyu yaşanan kültürel, sosyo-ekonomik, siyasi ve coğrafi gelişmelerin sonucunda meydana gelen felsefi, düşünsel ve edebi akımların ortaya çıkıp geliştiği bir ortam yaşanmıştır. Osmanlı Devleti’nde ise, 12-13. yüzyıldan yani bir başka deyişle kuruluşundan itibaren başlayan kültürel gerileyişler devleti 18. yüzyıla kadar kendi içine kapanışına mahkûm etmiştir. II. Meşrutiyet’e giden yolda “Türk aydınları henüz daha Avrupa’daki belli başlı felsefi

²⁸ Kasım Yıldırım, Yusuf Berk, “Yapısalcılık ile Post-Yapısalcılık Bağlamında Dil ve Metinden Anlam Kurma”, *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2016, C.3, S. 2, s. 40.

²⁹ H. Ünal Nalbantoğlu, “Günümüzde Felsefe Nedir?”, *Mülkiye Dergisi*, 2010, C.34, S. 267, s. 79.

³⁰ Sebahattin Çevikbaş, “Felsefe(Miz) Üzerine Bir Deneme (Türkiye’de Felsefe Nasıl Olanaklıdır?)”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2005, C. 6, S. 2, s. 41.

³¹ Deneyimsel, deneyime, gözleme, olgulara ve duyuma dayanan, somut durumlarla, gerçek olaylarla ilgili olan (Cevizci, a.g.s., s. 113).

³² Çevikbaş, a.g.m., s. 44.

cereyanların tarihini bilmedikleri gibi, bilimlerin gelişmesinin düşünme üzerindeki etkilerini ve özellikle bunun toplum düşüncesindeki yansımalarını bilecek aşamaya gelmemiş bulunuyorlardı.”³³

Osmanlı Devleti’nde düşünce hayatına bakıldığında “felsefenin ya da felsefi düşüncenin varlığı, bu düşüncüyü devletin destekleyip desteklemediği” gibi soruların cevabının genelde olumsuz olarak verildiği görülmektedir. Felsefi düşüncüyü kabul etmekte zorlanan, selefi anlayışları daha çok benimseyen, eleştiriye ve farklı düşünmeye kapalı bir yapının olduğu anlayışına daha çok rastlanmaktadır.³⁴ Bir taraftan da Osmanlı düşünce hayatının gelişimine göz attığımızda yeni bir sosyal düzen kurmak, devleti laik ve demokratik bir sisteme oturtmak gayreti ile 18. yüzyıl Aydınlanma devri filozof ve düşünürlerinin görüşlerini incelemişlerdir. Özellikle de 1789 Fransız Devrimi’ne giden yolun temel taşlarından olan Montesquieu, J.J. Rousseau gibi düşünürlerin fikirlerini benimsemişlerdir. Özgürlük, eşitlik, adalet gibi Fransız Devrimi’nin sembolü olan kavramlar Osmanlı Devleti için oldukça yeni ortaya çıkmış kavramlardır. Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa gibi dönemin aydınları, La Mettrie, Voltaire, J.J. Rousseau, d’Alembert ve Diderot gibi ansiklopedistlerin etkisinde kalarak ve bu yeni kavramların geniş halk kitlelerinde kabul görmesini ve yayılmasını sağlamış ve özellikle de Cumhuriyetle birlikte gerçekleşen devrimler üzerinde çok büyük etkiye sahip olmuşlardır. Örneğin; Namık Kemal, Osmanlı İmparatorluğu’nun fikir hayatının yeni baştan düzenlenmesi, özgürlük, adalet ve eşitliğe dayanan bir devletin kurulması meselesi üzerinde bilhassa durmuştur.³⁵

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde yaşanan dini, kültürel, ekonomik ve sosyal değişimler devletin modernleşmesi açısından büyük öneme sahiptir. III. Selim’in başlattığı yenileşme hareketleri bu çağda daha da hızlanmış, eğitim ve kültürel yaşamın yanı sıra sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda da batılı yaşam ve düşünce tarzlarının benimsenmesiyle kendini göstermiştir. Bu bakımdan da XIX. yüzyıl düşünce bakımından büyük kırılmaların da yaşandığı bir dönem olmuştur. Bazı Osmanlı devlet adamları ve aydınlar asıl sorunun sadece askeri alandan ibaret olmadığını fark etmiş,

³³ Niyazi Berkes, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, Doğu-Batı Yayınları, İstanbul 1978, s. 374.

³⁴ Ömer Faruk Erdoğan, “Osmanlı’da Kelam-Felsefe İlişkisi ve Tehâfüt Geleneği”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2016, C. 14, S. 28, s. 274.

³⁵ Kamran Birand, *Aydınlanma Devri Devlet Felsefesinin Tanzimat’ta Tesirleri*, Son Havadis Matbaası, Ankara 1955, s. 33.

Batı'nın bilim ve teknik bakımından gelişmelerini takip etmiş, askeri kurumlar dışındaki kurum ve kuruluşları da örnek alarak ekonomi, siyaset, eğitim, kültür ve sosyal hayata dair köklü dönüşüm ve değişimler için çalışmalar yapmışlardır. Bu amaçla kurulan birtakım bilim ve kültür dernekleri de bu Batı'lı düşüncelerin toplum tarafından kabul görmesi ve yaygınlaşmasında önemli bir yere sahip olmuşlardır. Batı kaynaklı çevirilere bakıldığında bunların daha çok dönemin siyasi ve sosyal koşulları ile alakalı oldukları görülmektedir. 18. yüzyılın başlangıcından itibaren çevirilere baktığımızda III. Selim ve II. Mahmut döneminde ilk başta ordunun ıslahı, daha sonra coğrafi ve tıbbi eserlerin tercüme edildiği görülmektedir. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren fikri ve felsefi alanda ilk tercümelerin yapıldığı görülmüştür.³⁶ Yaşanan bu tercüme faaliyetlerinde bazı Osmanlı bürokratları ve aydınlarının dolaylı veya doğrudan etkili oldukları görülmektedir. Ziya Paşa, Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Münif Paşa, Yusuf Kâmil Paşa, Müşavir Paşa, Mehmed Emin Ali Paşa gibi devlet adamlarının tercüme faaliyetlerine olan ilgi ve destekleri ile Batı'lı felsefi düşünceler fikir hayatımıza girmiştir. Bu açıdan düşünüldüğünde Osmanlı modernleşmesi çerçevesinde ülkemizde felsefe ve felsefe tarihçiliğinin bizzat yönetici ve elitler tarafından desteklendiği ve yürütüldüğü söylenebilir.³⁷

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'tan önce de Sahn-ı Semân ve Süleymaniye medreselerinde, matematik, astronomi ve tıp gibi pozitif bilimlerin yanı sıra birtakım felsefi faaliyetlerin ve felsefe eğitiminin var olduğu bilinmektedir. Osmanlı Devleti, Batı'nın teknolojisi, bilimi ve kültürü, karşısında geri kalmışlığını gidermeye çalışmış, bu geri kalmışlıktan kurtulmak için de çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimlerden biri de 3 Kasım 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı olmuştur. Devletin yüzünü Batı'ya dönmesi ile Batı'da devrimler yaratan felsefi ve düşünsel fikir akımları da bu kapıdan içeri girmeye başlamıştır.³⁸

II. Abdülhamit devrinde artan ve hızlanan yenileşme çabalarının toplum hayatında belirginleşmesi nedeniyle II Meşrutiyet, Batılılaşma sürecinde önemli bir durak olmuştur. Bu dönemde en göze çarpan özellik düşünce akımlarının çokluğu

³⁶ Yakup Yıldız, "Türkçe'de İlk Felsefe Tarihi: Felsefe Tarih Yazımı Açısından Bir İnceleme", *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 5, S. 2, 2016, s. 68.

³⁷ Yıldız, a.g.m., s. 85.

³⁸ H. Tolga Arslan, "Darülfünun'dan İstanbul Üniversitesi'ne Felsefe Öğreniminin Yapılandırılması", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2017, S. 61, s. 52-53.

olmuştur. Hilmi Ziya Ülken'e bu dönemdeki atmosferi şöyle izah etmiştir: "Fikir adamlarının çoğu dergi yazarı olmaktan çıkamamış, dergiler de uzmanlığa doğru gidecek ve derinleşecek yerde orta seviyeye hitap eden edebi dergi olarak kalmışlardır".³⁹

Tanzimat Dönemi ve ardından II. Meşrutiyet ile gerçekleştirilen yenilikler sonucunda Batı'daki anlamıyla gerçek düşünce akımların ortaya çıkmasını, yeşermesini ve ürün vermesini beklemek çok realist bir yaklaşım olmamıştır.⁴⁰ Bunun nedeni olarak aydınlarımızın dönemin gereksinimleri doğrultusunda yetişmemiş olmaları, toplumun Osmanlı Devleti'nin asırlar süren Batı'ya kapalı tutumu sonucunda tüm fikirlerden ve yeniliklerden uzak bir yaşam sürmesi olmuştur. Durum bu şekilde iken gençlerin öğrenim gördükleri kurumlarda nasıl bir eğitimden geçirildikleri sorusu yerinde olacaktır. Tanzimat Dönemi'nde kurulması planlanan Batı tarzı yeni eğitim kurumlarından Darülfünun'da felsefe eğitimi düşüncesi fiilen olmasa da düşünce olarak var olmuştur.⁴¹

Türk eğitim tarihinde, 1869 Nizamnamesi'nin tarif ettiği şekilde bir üniversite ancak 20. yüzyıla girerken 1900 tarihinde açılan Darülfünun-u Şahane olmuştur. Darülfünun-u Şahane batılı eğitim sistemini yerleştirmesi bakımından önemli bir yer teşkil etmiştir. Darülfünun-u Şahane Ulum-ı Riyaziye, Ulum-ı Aliye-i Dinîye ve Tabiiye ve Edebiyat şubelerinden oluşmaktadır.⁴² Edebiyat şubesinde içinde Psikoloji, Mantık, Ahlak, Estetik adlı derslerin yer aldığı Hikmet-i Nazariye adlı bir ders grubunun okutulması planlanmıştır. Ancak planlanan bu dersleri verecek öğretim görevlileri bulunamamıştır. Ayrıca okutulması planlanan Felsefe dersleri Darülfünun-u Şahanede de kalıcı hale gelememiş; bu yüzden dersler, 1902-1903 ders yılında programdan çıkarılmıştır. Bu durumun sebebi olarak Batı felsefesine dayanan bilgilerin ülkeye yeterince aktarılamamasını sonucu olarak ortaya çıkan bilgi yetersizliğinin olduğu öne sürülmektedir. II. Meşrutiyet Dönemi'nde felsefî fikir akımlarının ve düşüncelerin yoğun olarak ülkeye girmeye başlamış ve Darülfünun'da felsefe dersleri giderek kalıcı

³⁹ Hilmi Ziya Ülken, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul 1979, s. 481.

⁴⁰ Tarık Zafer Tunaya, *Hürriyet İlanı*, Yenigün Haber Ajansı Basım Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 76.

⁴¹ Osman Kafadar, *Türkiye'de Kültürel Dönüşümler ve Felsefe Eğitimi*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2010, s.138.

⁴² Osman Ergin, *Türkiye Maarif Tarihi*, C. 3-4, Eser Neşriyat, İstanbul 1977, s. 1209-1216.

olmaya başlamıştır.⁴³ II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesiyle Osmanlı Devleti'nde 1908'den itibaren düşünce hayatı yeniden canlanmaya başlamıştır. 1908'den 1918'e kadar olan dönemde Batı'dan örnek alınan yeni felsefi ve sosyolojik eğilimler ülkemizde dinamik bir fikir hayatı oluşmasına imkân sağlamış, destekçi bulmuş ve günlük yaşamda da etkili hale gelmiştir. Toplumsal ve siyasi algı Batı karşısında gerilemekte olan Osmanlı Devleti'nin yapması gerekenler hususuna odaklanmıştır. Bu algının sonucu olarak, Türkçülük ve Osmanlıcılık gibi akımların ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Toplumsal hayatı da etkileyebilecek Materyalizm⁴⁴, Pozitivizm⁴⁵, Bergsonizm⁴⁶ gibi felsefi akımların da ortaya çıktığı görülmektedir⁴⁷ Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemlerinde öne çıkan aydınlar hali hazırdaki gelişmelerin, çağı yakalamak için yeterli olmadığını ve çağa ayak uydurmak için tüm alanlarda reformların gerçekleşmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu gereklilik daha sonra Cumhuriyet'i kuran irade tarafından da "Muasır medeniyet seviyesini yakalamak ve aşmak" şeklinde ifade edilmiştir.⁴⁸ İttihat Terakki, çağdaş bir Darülfünun kurmak amacıyla, yeni kürsüler kurdurmuş, yurt dışına öğrenciler göndererek nitelikli öğrencilerin sayısını artırmış, Darülfünun'da nitelikli öğretim elemanı olmadığından yabancı öğretim elemanları getirtmiş ve yenilenmiş ders kitapları çıkarılmasına öncü olmuştur.⁴⁹ Maarif Nezareti, 1912 yılına gelindiğinde Darülfünun'dan yeni programlar hazırlamasını istemiştir. Mevcut yapıda Ulum-ı Aliye-i Diniye ve Edebiyat şubeleri vardır, fakat yeni rapora göre bu yapı Edebiyat Şubesi, Tarih-Coğrafya, Lisan, Felsefe olmak üzere üçe ayrılarak program oluşturulmuştur. Felsefe kısmına Arap felsefesi ve Sosyoloji ilave edilmiş ve seçmeli ders hakkı konulmuştur. Buna göre öğrenciler

⁴³ Kafadar, a.g.e., s. 144-145.

⁴⁴ Materyalizm, yalnızca maddenin gerçek olduğunu, madde ve maddenin değişimleri dışında hiçbir şeyin var olmadığını, her türlü gerçekliğin maddede bulunduğunu öne süren görüştür. (Cevizci, a.g.s., s. 219).

⁴⁵ Bu kavram 1830'lu yıllarda ortaya çıkmıştır. Saint Simon tarafından geliştirilen bu akımın asıl kurucusu A. Comte'tur. A. Comte felsefesini ve kendi dile getirdiği adla 'bilimsel dünya görüşü' nü, doğa bilimlerinin sonuçlarını ve bu sonuçlardan yola çıkarak elde edilen teknik uygulamaları gözетerek geliştirmiş ve bu bilimsel dünya görüşünü 'pozitif felsefe' olarak adlandırmıştır. (Özlem Doğan, "Türkiye'de Pozitivizm ve Siyaset", Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce (Modernleşme ve Batıcılık), 2002, C. 3, s. 453).

⁴⁶ Bergson (1859-1941), 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başlarında düşünce hayatında önemli rol oynamış filozoflardan biridir. Pozitivizm ve diğer akımların etkileriyle mutlak hakikati elde etmenin ulaşılmaz olduğu girdabına kapılan insanlarda, 19.yüzyılın sonlarında 'sezgi' metodunu ortaya çıkartarak tekrardan bu umudun canlanmasını sağlamıştır. (Nurettin Topçu, *Bergson*, Hareket Yayınları, İstanbul 1968, s. 6).

⁴⁷ Tolga Arslan, a.g.m., s. 55.

⁴⁸ a.g.m., s. 55-56

⁴⁹ Cüneyt Kaya, Ali Utku, "Türkiye'de Modern Felsefe Tarihi Yazımının Serencamı", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2011, C. 9, S. 17, s. 24.

zorunlu derslerin yanı sıra diğer bölümlerden dört saatlik ders seçme imkanına sahip olmuştur. Ancak bu önerilerin büyük kısmı bütçeye uygun olmadığı düşüncesiyle kabul edilmemiştir.⁵⁰ 1915 tarihine gelindiğinde yeni bir düzenleme daha yapılmıştır. Bu nizamnameye göre Felsefe Tarihi, Ahlak, Metafizik, Mantık ve İslam felsefesi gibi derslerin okutulacağı ilan edilmiştir.⁵¹

Darülfünun'da felsefe bölümünü incelerken dönemleri 3 başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar:

- a) 1900-1933 yani reform öncesi dönem
- b) 1933- 1950 reform süreci yabancı hocalar dönemi
- c) 1950 ve sonrası Doktoralı yerli hocalar dönemidir.⁵²

Cumhuriyet'in ilan edilmesinin ardından özellikle de ilk yıllarda ülkemizde felsefe eğitimi ile ilgili önemli adımlar atılmaya çalışılsa da Darülfünunun bünyesinde faaliyet gösteren felsefe bölümündeki öğretim programında önemli sayılabilecek bir gelişim görülmemiştir. Ülkemizin ilk doktoralı felsefecisi kabul edilen Orhan Sadettin, Almanya'da Ernst Von Aster'in öğrencisi olmuş ve felsefe doktorasını bu ülkede tamamlamıştır. Orhan Sadettin Darülfünun'da felsefe dersleri vermiştir. Bunun yanı sıra Mehmet İzzet ve Mehmet Emin gibi birtakım önemli akademisyenlerin felsefe bölümünden ayrılması bölümü olumsuz yönde etkilemiştir. Darülfünun'daki felsefe bölümü, 1933 reformu yaşanmadan önce eskiye göre gücünü epey kaybetmiştir.⁵³ Yıl 1933'ü gösterdiğinde özellikle yurtdışında eğitim alan, aynı zamanda ülkemizde de yetişen yeni eğitimciler üniversite bünyesine katılmaya başlamışlar, yeni felsefi düşünce akımlarının başlangıcında önemli roller edinmişler ve gelişmesini sağlamışlardır. Almanya'da Hitler'in oluşturduğu anayasadan memnun olmayıp ülkelerinden uzaklaşan bazı önemli bilim adamlarının İstanbul Üniversitesi'nde görev almaya başlaması en yeni ve modern felsefi fikir akımlarının Türkiye'ye girmesine ve gelişmesine katkı sağlamıştır.⁵⁴

⁵⁰ Emre Dölen, *Türkiye Üniversite Tarihi*, C.1, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009, s. 339-340.

⁵¹ Mehmet Ali Ayni, *Darülfünun Tarihi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2007, s. 57.

⁵² Ayhan Bıçak, *Türk Düşüncesi*, C. 2, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2010, s. 259.

⁵³ Osman Kafadar, *Türkiye'de Kültürel Dönüşümler ve Felsefe Eğitimi*, İz Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 497.

⁵⁴ Ülken, *a.g.e.*, s. 691.

1.3. Dünya’da Dergiciliğin Gelişimi

Dergicilik, yazılı yayıncılığın önemli bir dalıdır. Dergiler, belirli bir konuda veya ilgi alanına yönelik olarak düzenli olarak yayınlanan yayınlardır. Dergicilik, bilginin ve kültürün yayılmasında, toplumsal tartışmaların yürütülmesinde ve insanların farklı bakış açıları ile tanışmasında önemli bir rol oynamaktadır⁵⁵. Dergiciliğin kökeni, 16. yüzyıla kadar uzanmaktadır. İlk dergiler, bilimsel ve teknik konulara odaklanmış, çoğunlukla el yazısı ile hazırlanan yayınlardır. 18. yüzyılda, matbaanın yaygınlaşması ile birlikte dergiler daha yaygın bir hale gelmiş ve konu yelpazesi de genişlemiştir. Bu dönemde, siyasi, kültürel ve toplumsal konuları ele alan dergiler de yayınlanmaya başlamıştır. 19. yüzyılda, dergiciliğin altın çağı yaşanmıştır. Bu dönemde, dünyanın birçok ülkesinde, farklı konularda yüzlerce dergi yayınlanıyordu. Dergiler, bilginin ve kültürün yayılmasında önemli bir rol oynadı. Ayrıca, toplumsal tartışmaların yürütülmesinde ve toplumsal değişimin öncülüğünde de önemli bir rol oynadılar⁵⁶. 20. yüzyılda, dergiciliğin gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biri, teknolojik gelişmeler olmuştur. Matbaanın gelişmesi, dergilerin daha kolay ve daha ucuz bir şekilde üretilmesini sağlamıştır. Ayrıca, fotoğraf ve diğer görsel araçların gelişmesi, dergilerin daha ilgi çekici hale gelmesine katkıda bulunmuştur. 21. yüzyılda, dergiciliğin gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biri de dijitalleşme olmuştur. İnternetin yaygınlaşması ile birlikte, dergiler dijital ortamda da yayınlanmaya başlamış, bu durum dergilere yeni bir yayıncılık alanı açmış ve dergiciliğin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır⁵⁷.

1.4. Türkiye’de Dergiciliğin Gelişimi

15. yüzyılda Avrupa’da sosyal yapının değişimi ile birlikte ekonomik gereksinimler artış göstermiştir. Bu durumun sonucunda çağın teknolojik gelişmeleri ile birlikte basımevleri ortaya çıkmış, akabinde kısa süre içerisinde kıtanın bütün şehirlerine yayılmıştır. Avrupa’da basının tarihsel gelişim seyri kısaca şu şekilde yaşanmıştır: 15. yüzyılda haber yaprakları ortaya çıkmış, 17. yüzyılın başlarında ise

⁵⁵ Filiz Peltekoğlu, “Dergiciliğin Gelişimi ve Türkiye’de Kadın Dergileri”, *Marmara İletişim Dergisi*, 1995, S. 9, s. 113-114.

⁵⁶ Nuri İnüç, *Türkiye’de Basın Tarihi*, İletişim Yayınları, Ankara, 1992, s. 165.

⁵⁷ Belgin İpek, Pelin Öztürk Göçmen, “Türkiye’de Dijital Dergi Yayıncılığı: 2015-2019”, *Akademik Sanat*, 2021, S. 12, s. 90.

sürelî yayınlar ortaya çıkmıştır. Bütün bu gelişmelerin ortaya çıkışında pek tabî ki en önemli rolü 1440'lı yıllarda Avrupa'da ortaya çıkan ve büyük bir hızla bütün kıtaya yayılan matbaa oynamıştır. Avrupa'da ilk günlük yayınlar 1660'tan itibaren görülmeye başlarken, Osmanlı Devleti'nde ise 18. yüzyılın ilk çeyreğinde gazetelere rastlanmaktadır. Bu gazeteler Avrupa'daki gibi "Haber Yaprığı" dönemi yaşanmadan ortaya çıkmıştır. Matbaa ve sürelî yayınlar Osmanlı Devleti'nde Batı'da olduğundan farklı seyir izlemiştir. Osmanlı'da sürelî yayınlar, kamuoyu oluşturma amacının yanında devletin son döneminin fikrîsel yaşamının izlenebileceği en önemli mecra olarak karşımızda durmaktadır. Bu durum Francis Bacon'ın şu sözünü akıllara getirmektedir: "Modern çağları açan üç öge: basımevi, barut ve pusuladır." Çünkü barut harp teknolojilerinin, pusula coğrafi keşiflerin, matbaa ise yayıncılığın sembolü olarak kabul edilmektedir. Basım ve yayınevlerinin artışı ile birlikte bu durum siyasi, ekonomik ve sosyal sonuçlar doğurmuştur. Sadece bununla kalmamış düşünsel ve felsefî gelişmeleri hızlandırmış ve yayılmasını sağlamıştır.⁵⁸ Sürelî yayınlardan dergi ve gazete farkına baktığımızda, gazetelerin ulusal veya yerel alanda bilgilendirme görevlerine karşın dergiler daha çok insanların özel ilgi alanlarına yönelik iletişime de imkân tanımaktadır. Fikir ve görüşlerin toplum nezdinde yayılmasında önemli bir görev üstlenen dergiler bir yandan da farklı yapılarıdaki okur gruplarına ulaşma imkânı sunmuştur. Bir diğer yandan ise özel uzmanlık alanları ile sınırlanarak, az sayıda okura ulaşmış fakat daha etkili olma imkânı sunmuşlardır. Giderek görev alanlarında değişimler yaşanan dergilerin geçmişte ve günümüzde bilgilendirmek ve eğlendirmek gibi amaçlarının yanında reklam verenlerin reklamlarının belirli hedef kitlere ulaşmasını sağlamak gibi görevler de üstlendikleri görülmektedir.⁵⁹

Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk Türk dergisi 1849 yılında yayın hayatına başlayan Vakai-i Tıbbiye adlı tıp dergisi olmuştur. İkinci dergi ise Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye tarafından çıkarılan Mecmua-i Fünun olmuştur. 1890- 1908 yılları arasında çıkan bu dergi az sayıda çıkarılmasının yanı sıra resmi nitelikli olmuştur. Bu dönemin

⁵⁸ Cahid Şenel, "Tanzimat'tan Günümüze Felsefe Dergileri: Açıklamalı ve Seçme Bir Bibliyografya Denemesi", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2011, C. 9, S. 17, s. 433.

⁵⁹ Peltekoglu, a.g.m., s. 113.

öne çıkan dergisi ise Servet-i Fünun olmuştur.⁶⁰ Cemil Meriç Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecindeki dergiciliği ise şu sözlerle ifade etmiştir:

Dergiler İkinci Meşrutiyet'te bir hitabet kürsüsüydü, hitabet kürsüsü veya bayrak. Altın çağları yeni harflerin kabulü ile sona erdi. Eski oyuncularını kaybettiler, yeni okuyucu nesilleri yetişinceye kadar devletten yardım beklemek zorunda kaldılar. Cumhuriyet entelijansiyasının en acil vazifesi, maziye tasfiye ve hâli takviye idi. Takrir-i Sükûn Kanunu'ndan 1940'lara kadar, dergilerimiz hiçbir "aşırı düşünce"ye daha doğrusu düşünceye yer vermezler⁶¹.

Fikir Dergileri gerek dünyada gerekse ülkemizde politik, sosyal ve kültürel yaşamdaki eğilimlerle paralel bir gelişme göstermişlerdir. Bu doğrultuda belirli düşünsel eğilimler ya da yaklaşımlar, belirli dergilerde ilk yansımalarını bulmakla kalmamış aynı zamanda bu dergiler yoluyla gelişip, olgunlaşmıştır.⁶²

Felsefe dergiciliği konusuna gelecek olursak, felsefe eğitiminin kurumsallaşma sürecine girmesi ile felsefe konusunda bilimsel yayınlar giderek artmıştır. Hatta felsefe, sadece üniversite ve bilim çevrelerinde değil, kamuoyunda da ilgi ile takip edilen bir alan haline gelmiştir. Bunun en açık göstergesi ise, felsefe eğitiminin kurumsallaşması süreci ile paralel olarak ilerleyen felsefe merkezli süreli ve süresiz yayınlar olmuştur. Düşünce dünyasının ve sosyokültürel ortamın nabzının attığı yerler olan felsefe dergileri Türkiye'deki düşünce hayatının gelişimi açısından bize kıymetli bilgiler sağlamışlardır. Bu dergilerin halkı bilgilendirme işlevi olsa da içerikleri, yayın aralıkları, konuları itibarıyla farklılık gösterdiği görülmektedir.⁶³ Bu anlamda konu, işlev ve yayın aralıkları bakımından özgün bir felsefe fikir dergisi olan "Felsefe Dergisi" yayınlandığı dönemin öne çıkan süreli yayınlarından olmuştur.

⁶⁰ Tolga Arslan, a.g.m, s. 71.

⁶¹ Cemil Meriç, *Bu Ülke*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, s. 88.

⁶² Emel Koç, "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Felsefe ve Fikir Dergileri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2019, C. 12, S. 62, s. 820.

⁶³ Emel Koç, "Türkiye'de Felsefe ve Fikir Dergileri (1849-1980)", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2019, S. 33, s. 1-2.

BÖLÜM-II

“FELSEFE DERGİSİ’NİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ”

2.1. Derginin Kuruluşu ve Yayın Hayatına Girişi

1972 yılı Aralık ayında Prof. Dr. Afşar Timuçin’in yönetiminde ve öncülüğünde yayın hayatına başlayan “Felsefe Dergisi” Cumhuriyet Dönemi’nin önemli fikir dergilerinden biri olmuştur. Dergi, yayın hayatına başlama serüveninin sebeplerini ilk sayısının girişinde şu cümlelerle özetlemiştir:

“Yurdumuzda bir felsefe dergisinin eksikliği duyulmaktaydı. İleri ülkelerin her birinde bir ya da birkaç felsefe dergisi yayımlanıyor. Felsefe elbette hekimlik, hukuk, mühendislik gibi yalnızca uzmanını ilgilendiren bir bilgi alanı değil. Düşünen kişi, düşüncenin bugüne kadar ortaya konmuş olan çeşitli problemlerini, bu problemler için öne sürülen çeşitli çözümleri öğrenmeden, doğru bilgiye varma yolunda pek bir şey elde edemeyecektir. Felsefenin olmadığı yerde sanat da, edebiyat da, resim de, siyaset de başına buyruk ve rasgele gelişimler gösteriyor. Ya da Batı’da yüzyıllar boyunca yazılıp çizilmiş, eleştirilmiş, yenileştirilmiş birçok görüşü biz, burada, sekiz on yüzyıl sonra yeniden bulur gibi olmanın çocukça sevinçlerine kapılıyoruz. Bir yandan temel felsefe metinleriyle yüz yüze gelmek, bir yandan “felsefe yapmak” durumundayız. Epeyce geç kalmış olsak da zorunluyuz buna. Felsefe Dergisi’ni her türlü kişisel kaygıların ve hesapların dışında, düşünce dünyamıza yeni bakış açıları getirebilmek, düşünen insanlara değerli kaynaklar kazandırabilmek, süregiden fikir ve kavram karmaşasını biraz olsun dindirebilmek amacıyla çıkarıyoruz. Felsefeyi herhangi bir şeye alet etmeden, tek yanlılığa saplanıp kalmadan, gruplaşmalara imkân vermeden çalışacağız. Giderek, bu dergi, belki de değerli filozoflar yetiştiren bir akademi özelliği kazanacak. Bu dergi, üç beş felsefecinin dergisi değil, bütün düşünenlerin dergisidir.⁶⁴”

Her ne kadar güzel dileklerle ve büyük umutlarla yayın hayatına başlasa da 1972 ve 1973 yıllarında 4 sayı olarak yayınlandıktan sonra ara vermek zorunda kalmıştır. 1977 yılında birinci sayı numarasından tekrar başlayarak yayın hayatına kaldığı yerden

⁶⁴ *Felsefe Dergisi*, Giriş, 1972, S. 1, s. 3-4.

devam ederken dört yıl aradan sonra yayınlanan bu sayıda verilen bu uzun aranın gerekçesi şöyle açıklanıyordu:

“Birkaç yıl önce Felsefe Dergisi’ni çıkarmaya başladığımızda okurlarımızın büyük ilgisini gördük. Ancak, o zamanki dar olanaklarımızla derginin içeriğini okurlarımızın ilgisine değer ölçülere ulaştıramadığımızı sezerek, dördüncü sayıdan sonra yayınımızı geçici olarak durdurmaya karar verdik. Bu deney bize şunu öğretti: amatörce başlatılmış bazı çalışmalar dış etkenlerin olumlu zorlamasıyla profesyonel bir düzeye çıkmak durumunda kalıyor. Değerli okurlarımız da felsefeye kendi çapımızda gönül vermiş kişiler olan bizler de yıllardır bu derginin eksikliğini duymaktayız. Bazı okurlarımız Felsefe Dergisi’nin ne zaman yeniden yayımlanacağını sorup durmaktadır. Bugün eski dostlarımız saydığımız eski okurlarımız yanında, yeni dostlarımız yani yeni okurlarımız olacak. Ayrıca, eski yazarlarımıza yenileri katılıyor. Üç beş yıl önce yeni yeni düşünmeye başlamış genç insanlar, şimdi dergimizin yazı topluluğuna hatta yönetimine katılıyorlar. Şimdi her şey daha çalışkan ve daha sağduyulu bu genç insanların çabasına bağlı diyebiliriz. Felsefe Dergisi, bilgi severlerin ve bir ölçüde de sanatçı arkadaşların toplandığı küçük bir tartışma alanı olacaksa, onların emeğiyle olacak. Düşünce açısından çok genç olan toplumumuz, kendini düşünceye karşılıksız adanmış genç insanların varlığında ulaşacak yeni düşüncelere. Bizim buna katkımız dileriz çok küçük olmasın. Bizi Felsefe Dergisi’ne yeniden kavuşturan okurlarımıza saygılarımızı sunarız.⁶⁵”

1977 yılından 1980 yılına kadar üç aylık periyotlar halinde düzenli olarak yayınlanmaya devam eden “Felsefe Dergisi” sayı numarasına baştan başlamış ve 11 sayı çıkarılmıştır. 12. sayının yayınlanması planlanan 1980 yılı Eylül ayında maalesef ülkemiz 12 Eylül 1980 darbesini yaşamış, ülkemizde yayın hayatına devam eden pek çok gazete ve dergi gibi “Felsefe Dergisi” de darbeci hükümet tarafından kapatılmıştır. Altı yıllık süre boyunca sesi kısılan dergi, 1986 yılı Haziran ayında Aziz Çalışlar’ın editörlüğünde yayın hayatına yeniden başlamıştır. Çalışlar’ın vefatının ardından Oğuz Özügül’ün editörlüğünde yayın hayatına 1990 yılına kadar devam etmiştir. 1990 yılında son olarak 32.-33. sayısı yayınlanmıştır. Uzun bir aranın ardından 31 yıl sonra 2021 yılında yeniden herkese açık olarak yayımlanmayı planlayan Felsefe Dergisi, Türkiye felsefe dünyasının zenginleşmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Yayın hayatına

⁶⁵ Felsefe Dergisi Yazı Kurulu, *Felsefe Dergisi*, 1977, S. 1, s. 4.

kesintilerle devam etmiş ve son 31 yıldır yayın hayatını durdurmuş olsa da Türkçe felsefeye çok büyük hizmetler vermiş olan Felsefe Dergisi Mart 2022’de 50. yılını kutlamıştır. Derginin yayımlanmasına Macit Gökberk, Selahattin Hilav, Uluğ Nutku, Afşar Timuçin gibi büyük kurucu isimleri aktif olarak katılmıştır. Fakat dergi 2024 yılı sonu itibari ile henüz yayın hayatına tekrar başlayamamıştır.

2.2. Derginin Dış Özellikleri

İlk sayısı 28 Eylül 1972 tarihinde yayınlanmıştır. İlk sayının ücreti 10 liradır. 1972 yılından 1985 yılına kadar derginin sahibi ve sorumlu yönetmeni Afşar Timuçin olmuştur. 1986 yılından itibaren sahibi “De Basım Yayım Dağıtım Şirketi” adına Ayhan Kızıllöz olmuş, yazı işleri müdürlüğü görevini Fevzi Göloğlu, genel yayın yönetmenliği görevini ise Aziz Çalışlar yürütmüştür. 1988 yılı 2. sayısından itibaren genel yayın yönetmeni Oğuz Özügül olmuştur. 1990 yılı 1.sayıdan itibaren sahibi ve yazı işleri müdürü Erdal Şahin olmuştur. 2021 yılında tekrar faaliyetlerine başlamayı amaçlayan derginin yazı işleri müdürü Prof. Dr. Doğan Göçmen olmuştur. Fakat günümüz itibari ile basılı herhangi bir sayısı yayınlanmamıştır.

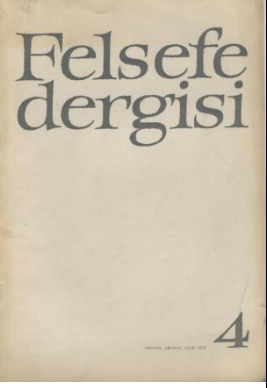
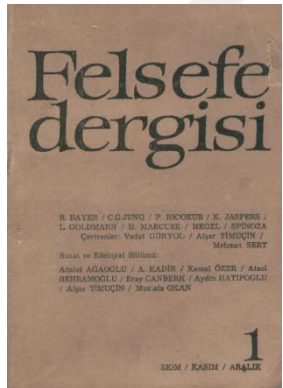
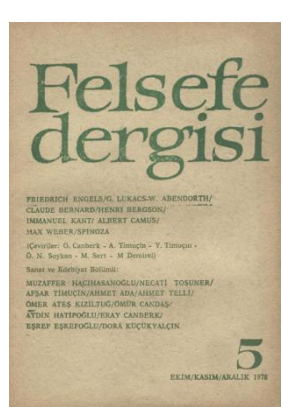
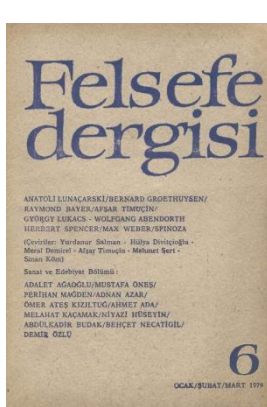
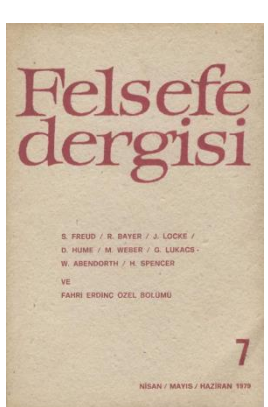
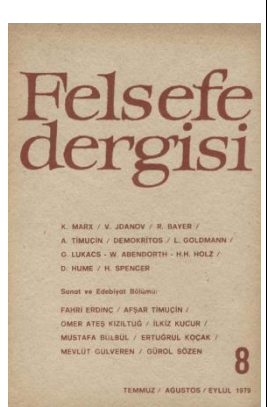
1972 yılından 1987 yılına kadar derginin kapak düzenini Sait Maden yapmıştır. Temmuz 1987’de yayınlanan sayısından itibaren dergi kapağı resimli hale gelmiştir.

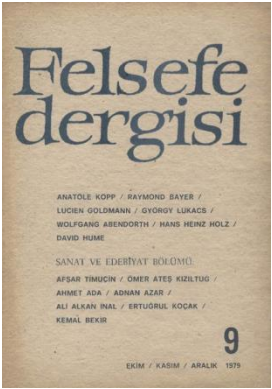
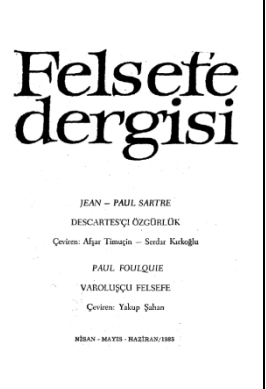
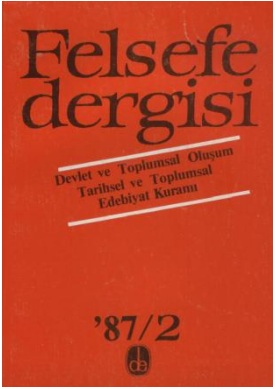
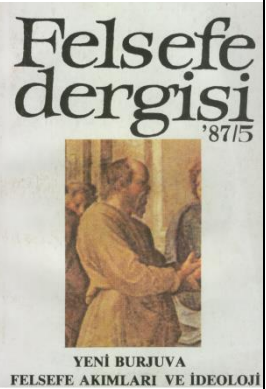
Tablo 1:1987 Yılından İtibaren Derginin Kapaklarında Kullanılan Resimler

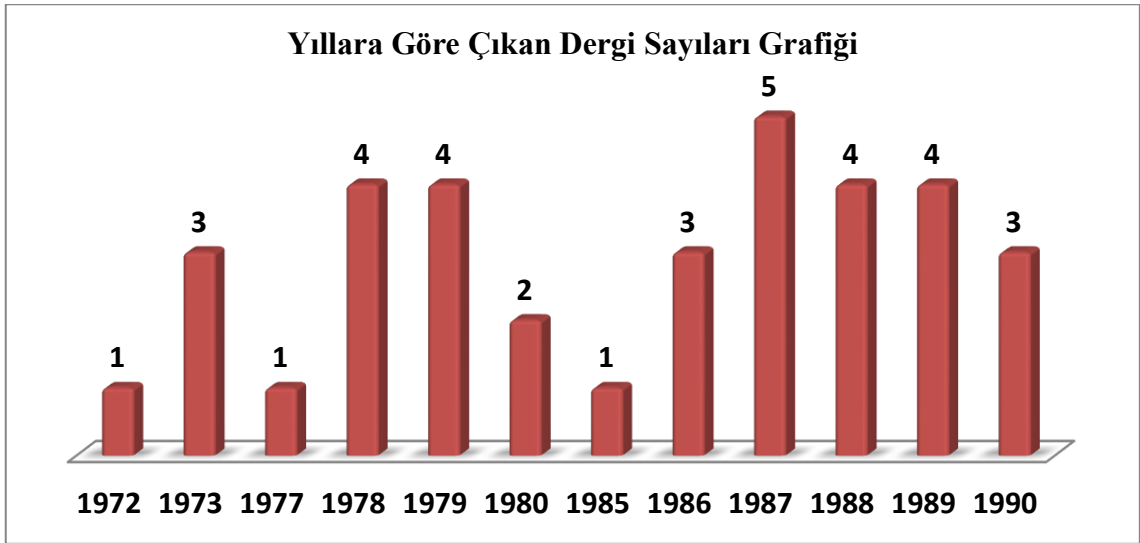
Yıl-Sayı	Kapak Resmi
1987-4	Platon ile Aristoteles. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1987-5	Sokrates. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1988-1	Herakleitos. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1988-2	Eukleides. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1988-3	İbn Rüşd. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1988-4	Çiçero. (Raffael’in, Roma’da Vatikan Müzesi’nde bulunan “Atina Okulu” freskinden alınmıştır.)
1989-1	“Marat’nın Öldürülüşü” tablosu, Jacques-Louis David, Royaux des Beaux-Arts müzesi, Brüksel.
1989-2	“Uterus İçinde Çocuk” Leonardo da Vinci, Anatomi Desenlerinden (19A), Windsor Sarayı Kütüphanesi, İngiltere.
1989-3	Düş ve Gerçeklik II, Mehmet Güler, 1979
1989-4	Michalangelo’nun Musa’sı Heykeli, San Pietro in Vincoli, Roma, Papa

	Julius'un Mezarı
1990-1	G. W. F Hegel, Jacob Schlesinger'in tablosundan.
1990-2-3	Babil Kulesi Tablosu, Pieter Bruegel, Viyana Kunsthistorisches Museum

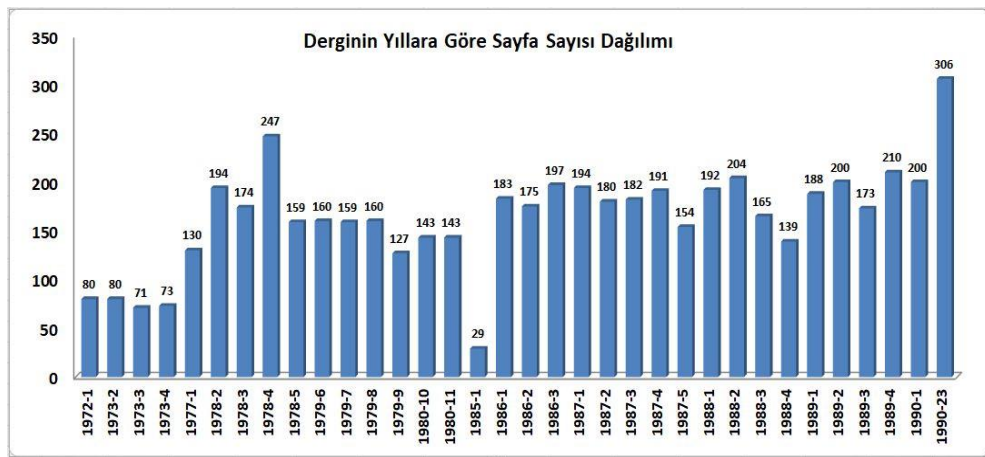
Resim- 1: Derginin Kapak Resimleri Arşivi

			
1972-1	1973-2	1973-3	1973-4
			
1977-1	1978-2	1978-3	1978-4
			
1978-5	1979-6	1979-7	1979-8

			
1979-9	1980-10	1980-11	1985-1
			
1986-1	1986-2	1986-3	1987-1
			
1987-2	1987-3	1987-4	1987-5

Tablo- 2: Derginin Yayınlandığı Yıllar ve Sayıları

Derginin yayın hayatına başladığı 1972 yılından en son sayının yayınlandığı 1990 yılına kadar çıkan dergi sayıları incelendiğinde toplam 34 sayının okurlarla buluştuğu görülmektedir. Dergi bazı yıllarda hiç yayınlanamamıştır. En az yayın 1 sayıyla 1972, 1977 ve 1985 yıllarında çıkmıştır. En fazla yayın ise 5 sayıyla 1987 yılında verilmiştir.

Tablo- 3: Derginin Yıllara Göre Sayfa Sayısı Dağılımı

Derginin sayfa sayıları incelendiğinde en fazla sayfa sayısının 1990 yılında yayınlanan 306 sayfalık, en az sayfa sayısının ise 1985 yılında yayınlanan 29 sayfalık sayı olduğu görülmektedir. Sayfa sayısı konusunda bir istikrar sağlanamadığı, ortalama sayfa sayısının ise 164 olduğu görülmektedir.

2.3. Derginin İç Özellikleri

“Felsefe Dergisi”nin iç özellikleri, akademik felsefi yayıncılık normlarına uygun olarak yapılandırılmış ve bu bağlamda belirli bir düzen ve içerik niteliği taşımıştır. Aşağıda derginin öne çıkan bazı iç özellikleri sıralanmaya çalışılmıştır:

Felsefi çeşitlilik konusunda, dergide felsefenin hemen hemen tüm ana dallarına yönelik makalelere yer verilmeye çalışılmıştır. Ontoloji,⁶⁶ epistemoloji,⁶⁷ etik,⁶⁸ estetik,⁶⁹ siyaset felsefesi,⁷⁰ mantık,⁷¹ bilim felsefesi⁷² gibi farklı alanlarda yayımlanan yazılar, geniş bir felsefi yelpazeyi kapsamıştır. Bu da hem akademisyenlerin hem de felsefe meraklılarının dergiyi takip etmelerini amaçladığı anlaşılmaktadır.

Uluslararası ve yerel perspektif konusunda, dergi yalnızca Türkiye’deki felsefi tartışmalara odaklanmakla kalmayıp, aynı zamanda Batı⁷³ ve Doğu⁷⁴ felsefesine dair uluslararası düzeyde tartışmalara da yer vermiştir. Böylece, Türkiye’deki felsefi düşüncenin evrensel felsefi akımlarla etkileşime girmesine olanak tanımaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

Akademik nitelik konusunda, akademik makaleler, kitap incelemeleri⁷⁵ ve eleştirel yazılar içermektedir. Akademik titizlikle yazılan makaleler, kaynakça ve dipnot sistemine dayanmaktadır. Bu da derginin bilimsel güvenilirliğini ve ciddiyetini artıran bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yayın niteliği konusunda dergi, hakemli bir yayın olarak, makalelerin bilimsel doğruluğunu ve orijinalliğini sağlamak amacıyla uzman akademisyenlerden oluşan bir

⁶⁶ Helmut Seidel, “Thales’ten Platon’a II Oluş Ya Da Varlık, Bu, Gerçek Bir Seçenek Midir? Diyalektik Ve Mantığın Çıkış Noktaları Heraklit Ve Elea Okulu I” (Çev. Sargut Şölçün), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-2, s. 8-24.

⁶⁷ John Locke, “Deney Tüm Bilgilerimizin Kaynağıdır” (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1979, S. 1979-7, s. 15-19.

⁶⁸ Abdullah Kaygı, “Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Kadar Ahlak Öğretimi ve Ali Şeydi Bey”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-2, s. 7-25.

⁶⁹ Olivier Revault D’allones, “Estetik”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-3, s. 89-93.

⁷⁰ Max Weber, “Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1978, S. 1978-4, s. 60-95.

⁷¹ Arslan Kaynaradağ, “Birinci Felsefe ve Mantık Kongresi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-1, s. 138-152.

⁷² Nejat Bozkurt, “Bilimler Tarihi’nin Felsefesi Üstüne Bir Deneme”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-3, s. 27-48.

⁷³ Lucien Goldmann, “Klasik Felsefe ve Batı Burjuvazisi” (Çev. Nadir Demirel), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1973, S. 1973-3, s. 175-183.

⁷⁴ Uluğ Nutku (Derleyen), “Eski Doğu’da Felsefi Düşüncenin Kaynakları”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-1, s. 33-48.

⁷⁵ “Notlar (Kitap İncelemeleri)”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1973, S. 1973-3, s. 23-228.

hakem kurulu tarafından denetlenmiştir. Bu süreç, yayının niteliğinin korunmasına katkıda bulunmuştur.

Türk felsefeciler ve yabancı düşünürlerin etkisi konusunda dergide, Türkiye’deki felsefi akımlar ve yerel düşünürlerin eserleri sıkça ele alınmış, aynı zamanda Batılı filozofların fikirleri ve eserlerine dair eleştiri ve yorumlar da yayımlanmıştır. Ayrıca dergide “Felsefe Eleştirileri” adı altında bölümlere de yer verilmiştir. Türkiye’deki felsefi düşüncenin modernleşme süreci ve Batı felsefesi ile olan ilişkisi sıkça tartışılmıştır.⁷⁶

Dil ve üslup konusunda Felsefe Dergisi, akademik bir dil kullanmış, makaleler genellikle felsefe eğitimi almış okurlara hitap etmiştir. Bununla birlikte, zaman zaman daha geniş bir okuyucu kitlesi için de anlaşılabilir olacak şekilde, daha sade bir dil ve üslupla yazılmış makaleler de yer almıştır.

Kitap eleştirileri ve felsefi tartışmalar bağlamında yayımlanan makalelerin yanı sıra yeni çıkan felsefi kitaplara dair incelemeler ve eleştiriler de sunmuştur. Böylece felsefe dünyasındaki güncel gelişmeleri takip eden bir platform olarak işlev görmüştür.

Yayın periyodu konusunda, belirli aralıklarla yayımlanan bir süreli yayın niteliği taşımıştır. Zaman zaman sekteye uğrasa da 34 sayılık yayın hayatı boyunca, felsefi tartışmaların sürekliliğini sağlamış ve Türkiye’de felsefenin gelişimi açısından istikrarlı bir platform sunmuştur. Bu özellikler, “Felsefe Dergisi”nin hem akademik bir kaynak olarak değerini artırmaya çalışmış hem de Türkiye’deki felsefi tartışmaların önemli bir platformu olmasını sağlamaya çalışmıştır.

Özgün Türk felsefecilerinin tanıtımı konusunda, Türkiye’de felsefe eğitimi almış ve bu alanda katkı sağlayan özgün Türk felsefecilerinin tanınmasına ve çalışmalarının akademik dünyaya sunulmasına olanak tanımıştır. Bu bağlamda, yerli düşünürlerin fikirlerinin yayımlanması ve felsefi düşünceye katkıları desteklenmeye çalışılmıştır.

Çok dilli yayınlar konusunda, sadece Türkçe değil, zaman zaman İngilizce⁷⁷ ve Fransızca⁷⁸ makalelere ve bunların çevirilerine de yer vermiştir. Bu özellik ile derginin

⁷⁶ Betül Çotuksöken, “Batı Felsefesine Genel Bir Bakış”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-1, s. 11-22.

⁷⁷ Felsefe Kitapları, “İngiltere ve Abd’de Felsefe Yayınları II” (Çev. Ergin Koparan), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-5, s. 140-151.

uluslararası akademik çevreler tarafından daha fazla takip edilmesi amaçlanmış ve yurt dışındaki felsefecilerle olan entelektüel etkileşimi artırmasına yardımcı olmaya çalışılmıştır.

Klasik felsefe metinlerine atıflarla ilgili, Antik Yunan'dan⁷⁹ günümüz modern felsefesine kadar geniş bir tarihsel perspektif içeren felsefi makaleler yayımlanmıştır. Özellikle Platon⁸⁰, Aristoteles⁸¹, Descartes⁸², Kant⁸³, Hegel⁸⁴ gibi klasik filozofların eserlerine dair eleştirel yorumlar ve analizler yer almıştır. Bu metinlerin yeniden okunması ve çağdaş bağlamda değerlendirilmesi, felsefi mirasın sürdürülmesine katkı sağlamayı amaçladığı düşünülmektedir.

Felsefi düşünceye disiplinlerarası yaklaşım konusunda, felsefenin diğer disiplinlerle olan bağlantılarını da vurgulamıştır. Sosyoloji, psikoloji, edebiyat, sanat ve bilim gibi alanlarla felsefenin kesişme noktalarını inceleyen makaleler, felsefi düşüncenin disiplinlerarası bir perspektiften ele alınmasına olanak tanımıştır.⁸⁵ Bu yaklaşım, felsefenin yalnızca teorik bir alan olmadığını, aynı zamanda diğer bilim dallarıyla etkileşim içinde olduğunu göstermiştir. Ayrıca dergide “Sanat ve Edebiyat” başlığı altında özel bölümlere de yer verilmiştir.

Devrine göre güncel sosyal ve politik konuların felsefi incelenmesi konusunda, yayınlandığı dönem boyunca Türkiye ve dünya genelinde yaşanan sosyal ve politik gelişmelere felsefi bir perspektiften yaklaşan makaleler⁸⁶ de içermiştir. Dönemin toplumsal olaylarına, politik tartışmalarına ve kültürel değişimlerine dair felsefi

⁷⁸ Dominique-Antoine Grisoni, “Fransa’da Son On Yılın Felsefesi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-3, s. 73-76.

⁷⁹ Helmut Seidel, “Felsefe Nasıl ve Neden Eski Yunanistan’da Ortaya Çıktı” (Çev. Aziz Çalışlar), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-2, s. 26-44.

⁸⁰ Kürşat Güzey, “Platon Felsefesinin Toplumsal Kökleri”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-1, s. 11-24.

⁸¹ Ali Irgat, “Aristoteles’te Çelişkinin ve Üçüncünün Olmazlığı İlkeleri Üzerine”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-4, s. 22-27.

⁸² Kürşat Güzey, “Avrupa Burjuvazisinin İlk Döneminin İdeolojisi Olarak Descartes Felsefesi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-2, s. 5-14.

⁸³ Lucien Goldmann, “Kant Felsefesine Giriş” (Çev. Afşar Timuçin), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1979, S. 1979-8, s. 55-81.

⁸⁴ Wolfgang Föster, “Klasik Alman Felsefesinin Georg Wilhelm Friedrich Hegel’de Zirveye Ulaşması (Çev. Mehmet Yavuz)”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-1, s. 5-26.

⁸⁵ Hans-Christoph Rauh, “Felsefe ve Bilimler Felsefe, Edebiyat, Sanat ve Bilime Etkileri”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1989, S. 1989-1, s. 178-179.

⁸⁶ Volker Bialas, “Evrensel (Global) Bir Sorun Olarak Barış ve Savaş” (Çev. Oğuz Özügül), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-1, s. 58-68.

yorumlar, derginin felsefi düşüncenin gündeme dair işlevselliğini vurgulayan bir yapısı olduğunu göstermiştir.

Felsefe eğitimi üzerine, Türkiye’de felsefe eğitiminin durumu, eğitim sistemindeki yeri ve bu alandaki reform önerileri üzerine yazılara da yer vermiştir. Bu anlamda, felsefe eğitiminin kalitesini artırma ve yaygınlaştırma konusunda akademik tartışmalara katkı sağlamıştır.⁸⁷

Literatüre kazandırdıkları konusunda, sadece felsefi yorumlara ve eleştirilere yer vermekle kalmamış, aynı zamanda özgün araştırmalara dayalı inceleme yazılarını da yayımlamıştır.⁸⁸ Bu, felsefi literatüre yeni katkılar yapılmasını teşvik eden önemli bir özellik olmuştur. Özellikle akademisyenler ve öğrenciler için kaynak teşkil eden bu araştırmalar, felsefi düşüncenin derinleşmesine olanak tanımıştır.

Eleştirel ve diyalektik yaklaşım açısından, sadece felsefi görüşlerin aktarılmasıyla sınırlı kalmayıp, bu görüşler arasında eleştirel bir diyalog oluşturmayı, karşıt görüşlerin bir arada sunulması ve ele alınması, okuyucuların farklı perspektifleri anlamalarını ve bu düşünceler üzerine derinlemesine düşünmelerini teşvik etmiştir.

2.3.1. Derginin Kurucuları ve Görüşlerine Dair Değerlendirme

1972 yılında Afşar Timuçin’in yönetiminde yayımlanmaya başlayan dergi kesintilerle de olsa 12 Eylül 1980 darbesine kadar devam etmiştir. Darbenin ardından yaklaşık 5 yıl yayın hayatına ara veren dergi 1985 yılında tekrar Afşar Timuçin tarafından yayımlanmaya başlamış, 1986 yılından itibaren ise Aziz Çalışlar yönetiminde yayın hayatını sürdürmüştür. 1990 yılında son iki sayısının birlikte çıkışıyla bir daha yayınlanmamıştır.

3.3.1.1. Afşar Timuçin’in Hayatı ve Felsefi Görüşleri

Afşar Timuçin, Azerbaycan Türkü asıllı yazar, şair, eleştirmen ve çevirmendir.⁸⁹ 31 Mayıs 1939’da Manisa’nın Akhisar ilçesinde doğmuştur⁹⁰. TCDD’de memur olan babasının görevi nedeniyle birkaç yılda bir il değiştirerek öğrenimini sürdürmüştür. 1945’te Gaziantep Fevzipaşa’da ilkokula başlamış, üçüncü ayda okuma yazmayı

⁸⁷ Tüten Anđ, Necla Arat, Aziz Çalışlar, Selâhattin Hilâv, Arslan Kaynardağ, Uluğ Nutku, “Türkiye’de Felsefe ve Felsefe Eğitimi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-1, s. 82-133.

⁸⁸ Oktay Taftalı, “An Üzerine Bir Deneme”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-4, s. 16-21.

⁸⁹ İhsan Işık, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Elvan Yayınları, Ankara 2004, s. 1751.

⁹⁰ <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/timucin-afsar>, (Erişim Tarihi: 09.06.2024).

öğrendiği için ikinci sınıfa geçmiştir. İlkokulu burada başarılı bir biçimde bitirmiştir. Fevzipaşa'da ortaokul olmadığı için ortaokula İslahiye'ye gitmesi gerekmişti. O da her gün trenle gidip gelerek başarısız bir yıl geçirmiştir Babası 1951'de emekli olduktan sonra Adana'ya yerleşmişler ve orada Tepebağ Ortaokulu'nda okumuştur. Liseye başladığında ise bu kez İstanbul'a taşınmışlardır. İstanbul Erkek Lisesi'ne yazılmış ve burayı 1959-1960 ders yılında bitirmiştir⁹¹. Bu yıllarda muhasebeci kâtipliği, çığırtkanlık, tezgâhtarlık, çevirmenlik, düzeltmenlik gibi meslekler yapmıştır. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı ve Felsefe Bölümü'nde okumuş ve fakülteyi bitirmek üzereyken Kanada'ya gitmiştir. Burada Montreal Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne yazılmış ve 1965'te üçüncü sınıfa kabul edilmiştir. Montreal'de evlenmiş ve bir oğlu olmuştur. 1967'de fakülteyi bitirip yurda dönmüştür. 1968'de Atatürk Üniversitesi'nde Fransızca okutmanı olmuştur. Eşi de psikiyatr uzmanı olarak görevini sürdürmüştür⁹². Bir yandan da “Descartes’çı Bilgi Kuramının Temellendirilişi” konusunda doktorasını tamamlayarak felsefe doktoru unvanını almıştır. 1975'te Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarında görev almış, 1980'de doçent olmuş, aynı üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesi'nde estetik dersleri vermiştir. 1992'de profesörlüğe yükselmiştir. 2001'de bölüm başkanlığı yaptığı Kocaeli Üniversitesi Felsefe Bölümünden 2006 yılında emekliliğe ayrılmıştır. 26 Temmuz 2024 tarihinde hayata gözlerini yummuştur.⁹³

İlk öyküsü “Heykel”, Vatan gazetesinde yayımlanmıştır. Daha sonraları öykü, şiir ve yazılarını çoğunlukla Yelken, Varlık, Soyut, Yeni Ufuklar, Yazko, Bilim ve Sanat, Şiir, Folklor, Doğru, Yarın, Düşün, Felsefe Dergisi, İnsancıl, Ataç, Dönem, Milliyet Sanat, Papirüs gibi dergilerde yayımlanmıştır. 1972 yılında İstanbul'da Kavram Yayınlarını kurmuş ve teze konu olan Felsefe Dergisi'ni yayımlamıştır. 1972 yılından itibaren 4 sayı çıkarılan dergi, 1977'de üç aylık olarak yeniden yayımlanmıştır. Dergide çoğunlukla felsefenin bütün alanlarının yanı sıra çağdaş felsefe sorunlarına değinen metinler ve düşünürler ele alınmıştır. Afşar Timuçin, felsefeyle ilgili yapıtlarının yanı sıra, şiir, öykü, deneme, roman türünde de eserler vermiştir. Yalnız, ya da arkadaşlarıyla çeviriler yapmış, şiirde öz ve biçim yönünden bütünleşmiş bir sanat anlayışıyla insanı,

⁹¹ Afşar Timuçin, *Yaşadıklarım, Bir Portre Afşar Timuçin*, Haz. Osman Bozkurt, Bulut Yayınları, İstanbul 2014, s. 10.

⁹² Yasemin Çınar Sekban, *Afşar Timuçin'in Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2022, s. 11.

⁹³ Çınar, *a.g.t.*, s. 12.

toplumu, zamanı, tarihi sorgulayan şiirler yazmıştır. Şiirlerinde yalın ve açık bir söyleyişi benimsemiştir⁹⁴.

3.3.1.2. Afşar Timuçin'in Eserleri

Araştırma-İnceleme-Deneme Yazıları

Descartes (Descartes'çi bilgi kuramının temellendirilişi), Doktora Tezi (1972), Aristoteles Felsefesi (1976), Nazım Hikmet'in Şiiri (1978), Descartes Felsefesine Giriş (1980), Niçin Yapısalcılık Değil (1984), Niçin Varoluşçuluk Değil (1985), Estetik (1987), Düşünce Tarihi I/ Gerçekçi düşüncenin kaynakları (1994), Düşünce Tarihi II/ Gerçekçi düşüncenin gelişimi (1994), Düşünce Tarihi III/ Gerçekçi Düşüncenin Çağdaş Görünümü (1994), Felsefe Sözlüğü (1978, genişletilmiş baskı 2000), Sevmek Ne Güzel Şeydir (1991), Gerçekçi Düşünce Gerçekçi Sanat (1992), Felsefe Bir Sevinçtir (1995), Özgür Prometheus (1997), Aşkın Diyalektiği (2002), Ölesiye Sevmek (2003), Yeni Şiirimizin Kısa Romanı (2003), Felsefeye Giriş (2003), Demokrasi Bilinci (2004), İçimizdeki Deprem (2005), Estetik bakış (2005), Erken Ölümler (2005), Nerede İnsan Varsa Orada Umut Vardır, Gençler İçin Felsefe Tarihi (2011)⁹⁵

Şiirleri

Çöl (1968), Destanlar (1969), Böyle Söylenmeli Bizim Türkümüz (1974), Savaşçı Türküleri (1980), Boş Beşik (1981), Ey Benim Güzel Sevdalım (1984), Bu Sevda Böyle Gider (1992), Arınmalar (1993), Akşam Türküleri (1996), Bulutlar Deniz Kokar (2002)⁹⁶

Romanları

Yarına Başlamak (1975), Gece Gelen Eski Dost (1980), Kıyıları Durunca (1983)⁹⁷

Öykü kitapları

Denizli Pencere (1981), Neden Bazı Akşamlar (1985), Aşk Olsun Kırılmaçlar (1996)⁹⁸

Çevirileri

⁹⁴ Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyat Tarihi*, C. 2, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2004, s. 1242.

⁹⁵ Sekban, *a.g.t.*, s. 73.

⁹⁶ *a.g.t.*, s. 72.

⁹⁷ *a.g.t.*, s. 72.

⁹⁸ *a.g.t.*, s. 72.

Vietnam Şiiri (A. Kadir'le) (1973), Filistin Şiiri (A. Kadir'le) (1974), Portekiz Sömürgeleri Şiiri (A. Kadir'le) (1975), Diyalektik (Paul Foulquié'den) (1975), Sosyoloji Tarihi (Gaston Bouthoul'den) (1975), Tek Boyutlu İnsan (Herbert Marcuse'den, T. Tunçdoğan'la) (1975), Aşk (Pierre Burney'den) (1976), Acı (Andre de Richaud'dan) (1976), Sisler Rıhtımı (Pierre Mac Orlan'dan) (1976), Diyalektik Araştırmalar (Lusien Goldmann'dan, M. Sert'le) (1976), İnsan Bilimleri ve Felsefe (Lusien Goldmann'dan, F. Aynuksa ile) (1977), Keşişin Köpeği (Dino Buzzati'den) (1981), Kant Felsefesine Giriş (Lusien Goldmann'dan) (1983), Eskiçağ Maddecileri (Paul Nizan'dan) (1998), Yöntem Üzerine Konuşma (Rene Descartes'dan Yüksel Timuçin'le) (1998), Metafizik Üzerine Konuşma (Leibniz'den) (1999)⁹⁹

Yabancı Dilde Yayınları (Şiir, Öykü ve Roman)

Revista Atlantica 19. sayı 1999, Aujourd'hui POEMES 16. sayı, 2000, Encontros de Talabriga-Rosa Alice Branco 5 şiir 2001, Liberte 255. sayı, Şubat 2002 (Montreal-Kanada Edebiyat Dergisi), Rusça Yayınlanan Kitapları: Gece Gelen Eski Dost (1989), Türk Şiir Antolojisi (1989)

Ödülleri

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu 1970 Sanat Ödülleri, 1979 Türk Dil Kurumu Eleştiri Ödülü, 1997 Truva kültür ve sanat ödülleri, 2003 Kocaeli gazetesi yılın eğitimcisi ödülü, 2004 Homeros emek ödülü, 2015 PEN Şiir Ödülü.

⁹⁹ a.g.t., s. 73.

Resim- 2: Derginin Kurucusu “Afşar Timuçin”

2.4. Dergide Öne Çıkan Yazarlar

Felsefe Dergisi’nin 1972 yılından 1990’a kadar yayınlanan sayılarında toplam 296 yazarın yazılarına yer verilmiştir. Bu yazarlardan 100 tanesi yerli, 196 tanesi yabancı yazar olmuştur. Ayrıca felsefe tarihine damga vurmuş, Antik Yunan’dan günümüze ünlü yabancı filozofların da yazılarının Türkçe çevirilerine yer verilmiştir. Bu kişiler de dergide yazılarına yer verilen yabancı yazarlar statüsünde değerlendirilmiştir.

2.4.1 Dergide Öne Çıkan Yerli Yazarlar

Dergiye katkı yapan bütün yerli yazarlar içerisinde en çok yazıyı kaleme alan, 57 yazı ile açık ara Afşar Timuçin olmuştur. Afşar Timuçin’in ayrıca 58 çeviri yazısı yayınlanmıştır. Diğer öne çıkan yazarlar şu şekildedir:

Tablo 4: Dergide En Çok Yazısı Yayınlanan Yerli Yazarlar

	Yazarın Adı	Yayınlanan yazı sayısı	Yayınlandığı tarih aralığı
1	Afşar Timuçin	57 (58 çeviri) Toplam 115	1972-1990
2	Ömer Ateş Kızıltuğ	15	1978-1980
3	Hasan Keseroğlu	13	1986-1990
4	Arslan Kaynardağ	8	1986-1989
5	Fahri Erdinç	8	1978-1979

2.4.2 Dergide Öne Çıkan Yabancı Yazarlar

Felsefe Dergisi toplam 196 yabancı yazarın yazılarına yer vermiştir. Ayrıca bu yabancı yazarlar içine zaman zaman Türkçe çevirileri yayınlanan, M. Ö 6. yüzyıldan 1990 yılına kadar yazılarına yer verilen dünya felsefe tarihinin önemli isimleri de dahil edilmiştir. Dergiye katkı sağlamış yabancı yazarların içerisinde en çok yazısı yayınlanan kişiler şunlar olmuştur:

Tablo 5: Dergide En Çok Yazısı Yayınlanan Yabancı Yazarlar

	Yabancı Yazar Adı	Yayınlanan yazı sayısı	Yazılarının yayınlandığı tarih aralığı
1	Lucien Goldmann	11	1973-1987
2	György Lukacs	10	1978-1980
3	Helmut Seidel	8	1986-1990
4	Wolfgang Abendorth	7	1978-1980
5	Raymond Bayer	7	1977-1989

BÖLÜM-III

FELSEFE DERGİSİ'NİN İÇERİK ANALİZİ

Afşar Timuçin'in öncülüğünde çıkarılan "Felsefe Dergisi", 1972 yılında yayın hayatına başlamış ve 1990 yılına kadar Türk felsefe dünyasına katkılar sunmuştur. Dergi, özellikle Afşar Timuçin gibi önemli felsefecilerin eserlerine yer vermiş ve Türkçe felsefi literatürün gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Derginin içeriği genellikle felsefi inceleme, araştırma ve deneme yazılarından oluşmuştur. Afşar Timuçin'in kendi eserleri de dergide sıkça yer almıştır. Örneğin, Descartes üzerine yazdığı doktora tezi ve Aristoteles Felsefesi gibi çalışmaları bu dergide yayımlanmıştır. 1980 yılında 12 Eylül askeri darbesi sonrasında bir süreliğine yayın hayatına ara veren dergi, 1986 yılında Aziz Çalışlar'ın editörlüğünde yeniden yayın hayatına başlamış ve Oğuz Özügöl'ün editörlüğünde 1990 yılına kadar devam etmiştir.

Felsefe Dergisi, Türkçe felsefenin gelişiminde önemli bir rol oynamış ve Macit Gökberk, Selahattin Hilav, Uluğ Nutku gibi isimlerin de katkılarıyla zengin bir içeriğe sahip olmuştur. Dergi, felsefi düşüncenin çeşitli alanlarını ele alarak, bilgi, ahlak, estetik, din, bilim ve toplumsal yaşam gibi konularda derinlemesine tartışmalar sunmuştur. Dergide öne çıkan felsefi akımlara baktığımızda, 20. yüzyılın önemli felsefi akımlarına ve düşünürlerine yer verildiğini görebiliriz. İşte bu dönemde öne çıkan bazı felsefi akımlar şunlardır:

3.1. Felsefe Dergisi'nde Öne Çıkan Felsefe Akımları

3.1.1. Epistemoloji (Bilgi Felsefesi)

Bilginin doğası, kaynağı ve sınırları üzerine yapılan tartışmalar, derginin önemli konuları arasında yer almıştır.¹⁰⁰ Bilginin doğruluğu, bilginin güvenilirliği, bilimsel bilginin doğası gibi konular üzerine hem klasik filozofların hem de çağdaş düşünürlerin analizlerine yer verilmiştir.¹⁰¹

¹⁰⁰John Locke, "Deney Tüm Bilgilerimizin Kaynağıdır" (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1979, S. 7, s. 15-19.

¹⁰¹Nejat Bozkurt, "Bir Bilimler Felsefesi Öncüsü Olarak David Hume'un Bilgi kuramında Gözlem ve Deneyin Yeri", *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1989, S. 3, s. 93-101.

3.1.2 Ontoloji (Varlık Felsefesi)

Varlığın ne olduğu, gerçeklik, varoluş ve metafizik sorunlar dergide sıkça ele alınan başlıca konular arasındadır.¹⁰² Özellikle varlık ve varoluş üzerine tartışmalar, Batı ve Doğu felsefesi perspektiflerinden ele alınarak incelenmiştir. Heidegger, Sartre gibi varoluşçuların düşüncelerine dair makaleler de bu başlık altında önemli bir yer tutmuştur.¹⁰³

3.1.3 Etik ve Ahlak Felsefesi

İyi ve kötü, doğru ve yanlış kavramları, etik kuramlar ve ahlaki değerler üzerine tartışmalar derginin sürekli işlediği konulardan biridir.¹⁰⁴ Klasik ve modern etik yaklaşımlar, Hegel, Kant ve Aristoteles gibi filozofların ahlak anlayışları, çağdaş ahlak teorileri ve toplumsal etik tartışmaları geniş bir şekilde incelenmiştir.¹⁰⁵ Aynı zamanda dünyada ve Türkiye'deki ahlak anlayışlarına ve kültürel etik yaklaşımlara da yer verilmiştir.¹⁰⁶

3.1.4. Siyaset Felsefesi

Devlet, adalet, özgürlük, demokrasi ve birey arasındaki ilişkiler gibi temel siyasi meseleler dergide sıklıkla işlenmiştir.¹⁰⁷ Antik dönem siyaset filozoflarından Platon ve Aristoteles'ten modern dönem düşünürlerine kadar geniş bir yelpazede siyaset teorileri üzerine makaleler yayımlanmıştır.¹⁰⁸ Ayrıca hem İslam dünyası hem de Türkiye'nin siyasi yapısına ve dünya siyasetindeki felsefi eğilimlere dair yazılar da yer almıştır.¹⁰⁹

¹⁰² György Lukacs, Hans Heinz Holz, "Varlık Ve Bilinç" (Çev. Afşar Timuçin), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1978, S. 3, s. 33-66.

¹⁰³ M. Şehmus Güzel, Ali Akay, "Heidegger, Filozof", *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 2-3, s. 255-266.

¹⁰⁴ Afşar Timuçin, "Stoacı Ödev Ahlakında Bireyin Yükümlülüğü", *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1973, S. 1973-4, s. 293-301.

¹⁰⁵ Gerd Irrlitz, "Hegel'in Ahlak Teorisi" (Çev. Sargut Şölçün), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-1, s. 147-162.

¹⁰⁶ Dieter Wittich, "Felsefe ve Kültür, XVII. Dünya Felsefe Kongresi 1983" (Çev. Uluğ Nutku), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-2, s. 113-128.

¹⁰⁷ Maurice Godelier "Devletin Temelleri, Farklılığı Ve Biçimlenme Süreçleri" (Çev. Ergin Koparan), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-2, s. 79-88.

¹⁰⁸ Abdullah Kaygı, "Platon ve Popper. Adaletli Toplum mu Açık Toplum mu?", *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-1, s. 127-137.

¹⁰⁹ Güney Dinç, "İslam ve Adalet", *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-3, s. 46-57.

3.1.5. Mantık ve Dil Felsefesi

Mantığın yapısı, dilin doğası ve anlamın felsefi temelleri üzerine çalışmalar dergide önemli bir yer tutmuştur.¹¹⁰ Özellikle mantıksal analiz, dilin işlevi, dilin anlam üretme süreci ve bu alandaki farklı yaklaşımlar üzerine makaleler yer almıştır.¹¹¹ Analitik felsefe ve dil felsefesi konuları da bu bağlamda sıkça tartışılmıştır.¹¹²

3.1.6. Estetik ve Sanat Felsefesi

Güzellik, sanat eserinin doğası, estetik deneyim ve sanatın toplumsal işlevi gibi estetik felsefeye dair konular dergide yer bulmuştur.¹¹³ Hem Batı hem de Türk sanat felsefesine dair eleştiriler ve incelemeler bu bölümde incelenmiştir.¹¹⁴ Sanatın felsefi boyutu ve estetiğin düşünsel temelleri üzerine makaleler yayımlanmıştır.¹¹⁵

3.1.7. Tarih Felsefesi

Tarihsel olayların anlamı, tarihsel süreçlerin felsefi yorumu ve tarih biliminin doğası gibi konular da derginin dikkat ettiği alanlar arasındadır.¹¹⁶ Tarihin felsefi bir disiplin olarak ele alınması¹¹⁷, özellikle dünyada ve ülkemizde tarihsel gelişmelere ve bu gelişmelerin felsefi bir çerçevede incelenmesine yönelik çalışmalar, ayrıca Türkiye’de felsefe eğitiminin tarihi üzerine konular da yazılan yazılarda kendine yer bulmuştur.¹¹⁸

¹¹⁰ Nejat Bozkurt, “Dil -Mantık Bağlamı Ya Da Dil -Düşünce İlintisi Üstüne”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-2-3, s. 93-108.

¹¹¹ Evelyn Dölling, Johannes Dölling, “Mantık, Doğal Dil Ve Bilme” (Çev. Zeliha Könen), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-2-3, s. 173-188.

¹¹² Erhard Albrecht, “Mantıksal Dil Analizi Ve Analitik Felsefe” (Çev. Oğuz Özügül), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-2-3, s. 249-254.

¹¹³ Raymond Bayer, “Sanat Ve Felsefe” (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1979, S. 1979-6, s. 38-42.

¹¹⁴ Afşar Timuçin, “Sanat Eğitiminde Kültürün Rolü”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1978, S. 1978-2, s. 105-113.

¹¹⁵ Umberto Eco, “Sanat Dilinin Çözümlemesi” (Çev. Yakup Şahan), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-3, s. 227-248.

¹¹⁶ Vural Yıldırım, “Felsefenin Tarihi, “Orman” Adlı Bir “Dev” midir, “Engin Su Birikimi” mi?”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-3, s. 143-153.

¹¹⁷ Friedrich Wilhelm Joseph Schelling, “Tarihin Felsefesi Olur Mu?” (Çev. Ali Irgat), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1989, S. 1989-2, s. 149-153.

¹¹⁸ Tüten Anç, Necla Arat, Aziz Çalışlar, Selâhattin Hilâv, Arslan Kaynardağ, Uluğ Nutku, “Türkiye’de Felsefe ve Felsefe Eğitimi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-1, s. 82-133.

3.1.8. Metafizik

Metafizik sorular, yani gerçeklik, zaman, mekân, nedensellik gibi konular üzerine yapılan derinlemesine analizler de derginin temel konularındandır.¹¹⁹ Bu bağlamda klasik metafizik tartışmaları ve modern felsefede metafiziğin rolü sıkça işlenmiştir.¹²⁰

3.1.9. İslam Felsefesi

Özellikle Türkiye’de felsefe çalışmalarında önemli bir yer tutan İslam felsefesi de derginin ele aldığı konular arasındadır.¹²¹ İslam düşünürlerinin (Farabi, İbn Sina, İbn Rüşt gibi) Batı felsefesiyle olan ilişkileri, İslam felsefesinin evrensel felsefeye katkıları ve bu alandaki çağdaş yorumlar dergide geniş yer bulmuştur.¹²²

3.1.10. Bilim Felsefesi

Bilimsel yöntem, bilimsel bilginin yapısı, bilim ve teknoloji arasındaki ilişkiler, doğa bilimleri ve sosyal bilimlerdeki farklar gibi konular dergide yer alan bilim felsefesi başlıkları arasındadır.¹²³ Bilim felsefesi üzerine yapılan bu tartışmalar, özellikle Türkiye ve Osmanlı Devleti’ndeki bilimsel gelişmelere dair eleştirel bir bakış açısı sunmayı da amaçladığı görülmektedir.¹²⁴

3.1.11. Varoluşçuluk

Bu yüzyılın önemli felsefi akımlarından biri olan varoluşçuluk, özellikle Jean-Paul Sartre ve Martin Heidegger gibi düşünürlerin etkisiyle dergide önemli bir yer edinmiştir. Varoluşun anlamı, özgürlük, bireyin toplumsal konumu gibi konular üzerine yapılan analizler ve tartışmalar da incelenmiştir.¹²⁵

3.1.12. Postmodernizm ve Çağdaş Felsefi Akımlar

Dergi, postmodernizm, yapısöküm, eleştirel teori gibi çağdaş felsefi akımlara da yer vermiştir. Bu akımların felsefi, kültürel ve toplumsal yansımaları üzerine eleştirel makaleler yayımlanmıştır. Bu konular, “Felsefe Dergisi”nin felsefi çeşitliliği nasıl

¹¹⁹ Önay Sözer, “Hegel Felsefesi Ve Metafiziğin Sonu”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1990, S. 1990-1, s. 50-57.

¹²⁰ Claude Morali, “Fizikötesi”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-3, s. 94-96.

¹²¹ Orhan Koloğlu, “İslam’da Barış”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-1, s. 5-10.

¹²² Oktay Özel, “İslam Dünyasında Din-Felsefe İlişkisi ve İbn Rüşt”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1988, S. 1988-3, s. 33-45.

¹²³ Gaston Bachelard, “Bilimsel Düşüncenin Temel Karmaşıklığı” (Çev. Eray Canberk), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1973, S. 1973-3, s. 185-191.

¹²⁴ Arslan Kaynardağ, “Osmanlılarda Bilim Ve Bilimsel Düşünce Neden Gelişemedi?”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1986, S. 1986-3, s. 5-14.

¹²⁵ Paul Foulquie, “Varoluşçu Felsefe” (Çev. Yakup Şahan), *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1985, S. 1985-1, s. 17-29.

kucakladığını ve hem klasik hem de çağdaş tartışmaları derinlemesine ele aldığını göstermektedir.¹²⁶

¹²⁶ Afşar Timuçin, “Çağdaş Düşünceye Giriş”, *Felsefe Dergisi*, İstanbul 1987, S. 1987-2, s. 27-68.

SONUÇ

Felsefe, varoluş, ahlak, hakikat ve bilgi gibi temel kavramları araştıran, insanın hayatı anlama ve anlamlandırma çabasıyla ortaya çıkmış, insan düşüncesinin temellerini sorgulayan bir disiplindir. Bilgelik sevgisi olarak da öne çıkan felsefe, bireyler ve toplumlar ve için derin ve kapsamlı düşünme yeteneğini geliştirme, eleştirel düşünme, mantık ve etik değerlerin anlaşılmasını sağlama gibi işlevlerinin yanı sıra gelişmiş bir toplumun inşası ve bilimin gelişmesi, tanıtılması için çok önemli bir yere sahiptir.

Tarih boyunca felsefe, bilimsel gelişmelere, sosyal adalet hareketlerine ve ahlaki ilerlemelere ilham kaynağı olsa da içinde bulunulan çağa göre şekillenmiştir. Antik Yunan'da özgür düşünce ortamında ortaya çıkan felsefe, ortaçağda skolastik düşüncenin şekillendirdiği dogmatizmle farklı bir boyut kazanmıştır. Rönesans'la birlikte ise tekrar özgür düşüncenin ortaya çıkışı felsefeye hümanist ve seküler bir özellik kazandırmıştır. Bu gelişmeler aydınlanma düşüncesini ortaya çıkarmış, Avrupa'da düşünsel, ideolojik ve ekonomik gelişmelere ortam hazırlamıştır. Bu gelişmelerin Avrupa kıtası için en önemli sonucu Fransız İhtilali olmuştur. Ülkemizde ise felsefi fikir akımlarının gelişmesi Tanzimat ile başlamıştır. Bu dönemde hem Avrupa hem Osmanlı Devleti'nde düşünsel ve yapısal değişimlerin duyurulması için basın ve yayın önemli bir araç haline gelmiştir. Daha sonra Cumhuriyet ile birlikte ülkemizde yaşanan yapısal köklü reformların halk tarafından benimsenmesi için yine gazete ve dergiler gibi süreli yayınlar çok önemli hale gelmiştir. Felsefi fikir dergileri de Cumhuriyet Dönemi'nde geç de olsa yerlerini almıştır. Gazeteler, dergiler ve bültenler gibi süreli yayınlar, belirli aralıklarla yayımlanarak sürekli yenilikçi ve taze içerik sunmayı amaçlamışlardır. Bu yayınlar, bilimsel araştırmaların, kültürel incelemelerin, toplumsal olayların ve felsefi akımların geniş kitlelere ulaşmasını sağlamış ve bilgi paylaşımında önemli bir rol oynamıştır. Bu minvalde “Felsefe Dergisi” de bilgi akışının sürekliliğini sağlayarak toplumun güncel gelişmelerden haberdar olmasına olanak tanımış, araştırmacılar ve öğrenciler için güvenilir kaynak oluşturmuş, eğitimde ve bilimsel ilerlemede kendi açısından önemli bir görev üstlenmeye çalışmıştır.

“Felsefe Dergisi”, Türkiye'nin toplumsal ve siyasal yaşamı açısından önemli etkiler bırakmış bir dergidir. Dergi, felsefe alanındaki bilgi ve tartışmaların yaygınlaşmasına, toplumsal ve siyasal sorunlara eleştirel bir bakış açısıyla

yaklaşılmasına ve farklı toplumsal kesimlerin bir araya gelmesine ve diyalog kurulmasına katkıda bulunmuştur. Felsefe dergisi, kurucu kadroya göre eksikliği hissedilen bir yayın olarak ortaya çıkmış, felsefenin sadece uzmanları ilgilendiren bir alan olmadığı, düşünen herkesin çeşitli problemleri ve çözümleri öğrenerek doğru bilgiye ulaşabileceği vurgulanmıştır.

Derginin amacı, kişisel kaygılardan uzaklaşarak düşünce dünyasına yeni bakış açıları getirmek, düşünen insanlara değerli kaynaklar sunmak ve fikir kargaşasını azaltmak olmuştur. Ayrıca, derginin sadece birkaç filozofun değil, tüm düşünenlerin dergisi olduğu belirtilmiştir. Felsefe dergisi, felsefenin olmadığı yerde sanat, edebiyat, resim ve siyasetin rastgele gelişim gösterdiğine dikkat çekmiş, ayrıca felsefe yapılması gerekliliğini vurgulayarak, derginin tekyanlılığa saplanmadan herkesin katkıda bulunabileceği bir platform olması idealiyle oluşturulduğu ifade edilmiştir. Derginin ilerleyen zamanlarda değerli filozoflar yetiştiren bir akademik özellik kazanabileceği de umut edilerek, düşünen herkesin katkıda bulunabileceği, yeni bakış açıları getirebileceği ve fikir kargaşasını azaltabileceği bir dergi olması amaçlanmıştır. Ayrıca, derginin ilerleyen zamanlarda akademik bir özellik kazanması umut edilmiş, fakat 1990 yılında yayın hayatına nokta koymuştur.

1972-1990 yılları arasında yayımlanmış olan dergide çıkarılan yazılardan yola çıkarak yayınlandığı dönemlerde Türkiye’de toplumsal, siyasal ve ekonomik eğilimlerin neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Günümüz dünyasında, karmaşık sorunlara çözüm bulmak ve farklı perspektiflerle daha bilinçli kararlar almak için felsefi düşünceye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu anlamda “Felsefe Dergisi” bu ihtiyaçları karşılayabilecek en güçlü araçlardan biri olmuştur. Bu çalışmada yapılmak istenen yayınlandığı dönemde derginin felsefi açıdan topluma kazandırdıklarını öne çıkarmak ve bununla ilgili ileride yapılabilecek çalışmalara yardımcı olmak olmuştur.

KAYNAKÇA

- ALKAYIŞ Ahmet, “Felsefî Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği)”, *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020, C.4, S. 1, s. 53-71.
- ARSLAN, Ahmet, *Felsefe Tarihi*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2010.
- ARSLAN, H. Tolga, “Darülfünun’dan İstanbul Üniversitesi’ne Felsefe Öğreniminin Yapılandırılması”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2017, S. 61, s. 51-86.
- AYDIN, Hasan, Ortaçağ Felsefesinde Dil, “Düşünce Ve Gerçeklik İlişkileri ve Metafizik Alandaki İzdüşümleri”, *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015, S.19.
- AYNİ, Mehmet Ali, *Darülfünun Tarihi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007.
- BALCI, Elif Çetinkıran, “İsteme Özgürlüğünden Eylem Özgürlüğüne: Kant’ın Özgürlük Görüşü”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2018. C. 35, S. 1, s. 20-32
- BAŞARAN, Vural, “Orta Çağ’ın Bilim Tarihine Mirası”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2021, C. 12, S. 2, s. 170-181.
- BAYAV, Deniz, “Leonardo Da Vinci’de Sanat, Bilim ve Etkileşimi”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009, C. 11, S. 2, s. 123-142.
- BEKTAŞ, Oya Esra, “İdealizmin Ötesinde Yeni Bir Schelling İmgesi”, *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 2013, S.20, s.79-92
- BERKES, Niyazi, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, Doğu-Batı Yayınları, İstanbul 1978.
- BIÇAK, Ayhan, *Türk Düşüncesi*, C. 2, Dergâh Yayınları, İstanbul 2010.
- BİRAND, Kamran, *Aydınlanma Devri Devlet Felsefesinin Tanzimat’ta Tesirleri*, Son Havadis Matbaası, Ankara 1955.
- BROTTON, Jerry, *Rönesans*, (Çev. Hakan Gür), Dost Kitabevi, Ankara 2006.
- CEVİZCİ, Ahmet, *Felsefe Tarihi 2 Ortaçağ Felsefesi*, Say Yayınları, İstanbul 2017.

- CEVİZCİ, Ahmet, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul 2000.
- ÇEVİKBAŞ, Sebahattin, “Felsefe(Miz) Üzerine Bir Deneme (Türkiye’de Felsefe Nasıl Olanaklıdır?)”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2005, C. 6, S. 2, s. 39-47.
- ÇİÇEK, Nuri, “Heidegger ve Nietzsche’de Değerlere Göre Düşünme”, *Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2023, C. 2, S. 2, s. 143-149.
- DOĞAN, Özlem, “Türkiye’de Pozitivizm ve Siyaset”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce (Modernleşme ve Batıcılık)*, 2002, C. 3.
- DÖLEN, Emre, *Türkiye Üniversite Tarihi*, C.1, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2009.
- DÖNMEZ, Süleyman “Orta Çağ Felsefesi Bir Hristiyan Felsefesi Midir?”, *Felsefe Dünyası*, 2004, S. 40.
- ERDOĞAN, Ömer Faruk, “Osmanlı’da Kelam-Felsefe İlişkisi ve Tehâfüt Geleneği”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2016, C. 14, S. 28, s. 273-326.
- ERGİN, Osman, *Türkiye Maarif Tarihi*, C.3-4, Eser Neşriyat, İstanbul 1977.
- FELSEFE DERGİSİ, Tüm Sayılar (1972-1990)
- GÖKBERK, Macit, *Felsefe Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2010.
- GÖKHAN, Yasin, “Wittgenstein’in Anti-Felsefesi”, *Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 2022, S. 21, s. 78-104.
- IŞIK, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Elvan Yayınları, Ankara 2004.
- İNÜĞUR, Nuri, *Türkiye’de Basın Tarihi*, İletişim Yayınları, Ankara 1992.
- İPEK, Belgin, GÖÇMEN, Pelin Öztürk, “Türkiye’de Dijital Dergi Yayıncılığı: 2015-2019”, *Akademik Sanat*, 2021, S. 12, s. 88-100.
- İSBİR, Erdal, “Nietzsche: Romantizmin Med-Ceziri”, *Felsefe Dünyası*, 2015, S. 62, s. 258-282
- KAFADAR, Osman, *Türkiye’de Kültürel Dönüşümler ve Felsefe Eğitimi*, İz Yayıncılık, İstanbul 2010.

- KARAKAYA, Talip, “Heidegger'den Sartre'a Varoluş Kavramının Ontolojik, Fenomenolojik ve Varoluşçu Anlamı”, *Felsefe Dünyası*, 2010, S. 51, s. 57-66.
- KAYA, Cüneyt, Ali UTKU, “Türkiye’de Modern Felsefe Tarihi Yazımının Serencamı”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2011, C. 9, S. 17, s. 11-48.
- KOÇ, Emel, “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Felsefe ve Fikir Dergileri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2019, C. 12, S. 62, s. 814-821.
- KOÇ, Emel, “Türkiye’de Felsefe ve Fikir Dergileri (1849-1980)”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2019, S. 33, s. 1-15.
- KÜYEL, Mübahat, *Felsefeye Başlangıç*, Meb Yayınları, İstanbul 1976.
- MERİÇ, Cemil, *Bu Ülke*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985.
- NALBANTOĞLU, H. Ünal, “Günümüzde Felsefe Nedir?”, *Mülkiye Dergisi*, 2010, C. 34, S. 267, s. 77-95.
- ÖZKIRIMLI, Atilla, *Türk Edebiyat Tarihi*, C.2, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2004.
- PELTEKOĞLU, Filiz, “Dergiciliğin Gelişimi ve Türkiye’de Kadın Dergileri”, *Marmara İletişim Dergisi*, 1995, S. 9, s. 113-139.
- RUSSELL, Bertrand, *Batı Felsefesi Tarihi Cilt 1 İlkçağ Felsefesi*, Alfa Yayınları, İstanbul 2020.
- SEKBAN, Yasemin Çınar, *Afşar Timuçin’in Hayatı, Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2022.
- ŞENEL, Cahid, “Tanzimat’tan Günümüze Felsefe Dergileri: Açıklamalı ve Seçme Bir Bibliyografya Denemesi”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2011, C. 9, S. 17, s. 433-488.
- TİMUÇİN, Afşar, “Yaşadıklarım”, *Bir Portre Afşar Timuçin*, Haz: Osman Bozkurt, Bulut Yayınları, İstanbul 2014.
- TOPÇU, Nurettin, *Bergson*, Hareket Yayınları, İstanbul 1968.
- TUBBS, Nigel, *Batı Felsefesi Tarihi*, Doğubatı Yayınları, Ankara 2017.

TUNAYA, Tarık Zafer, *Hürriyetin İlanı*, Yenigün Haber Ajansı Basım Yayıncılık, İstanbul 1998.

USTA, Ayşe, “Aydınlanma Düşüncesine Kısa Bir Bakış”, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2018, S. 1, s. 74-90.

ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi*, Ülken Yayınları, İstanbul 1979.

YILDIZ, Yakup, “Türkçe’de İlk Felsefe Tarihi: Felsefe Tarih Yazımı Açısından Bir İnceleme”, *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 5, S. 2, 2016, s. 67-88.

YILDIRIM, Kasım, Yusuf BERK, “Yapısalcılık ile Post-Yapısalcılık Bağlamında Dil ve Metinden Anlam Kurma”, *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2016, C. 3, S. 2, s. 39-45.

ZACK, Naomi, *A’dan Z’ye Felsefe (Antik Yunan’dan Post Modern Döneme Felsefe Tarihi)*, Say Yayınları, İstanbul 2019.

<https://felsefedergisi.org/arsiv/>

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/timucin-afsar>

<https://www.tustav.org/sureli-yayinlar-arsivi/felsefe-dergisi/>

EKLER

EK-1: FELSEFE DERGİSİ'NİN İÇİNDEKİLER DİZİNİ (YAYIN TARİHİ SİRASINA GÖRE)

NOT: Derginin 1972 ve 1973 yıllarında çıkan ilk 4 sayısının sayfa numaraları birbirinin devamı niteliğindedir.

Yıl 1972 Sayı 1 (Ekim-Kasım-Aralık 1972)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	ÖNSÖZ	1-4
2	Tuncer Tuğcu: <i>Immanuel Kant</i>	5-11
3	Immanuel Kant: <i>Saf Aklın Eleştirisi İçin İkinci Giriş</i> (Çeviren: Tuncer Tuğcu)	13-29
4	Afşar Timuçin: <i>Maurice Merleau-Ponty</i>	30-37
5	Maurice Merleau-Ponty: <i>“Başkası” ve İnsan Dünyası</i> (Çev. Afşar Timuçin)	39-60
6	Afşar Timuçin: <i>Claude Bernard</i>	61-67
7	Claude Bernard: <i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (1.Bölüm)</i> (Çev. Dr. Yüksel Timuçin)	69-75
8	NOTLAR	77-80

Yıl 1973 Sayı 2 (Ocak-Şubat-Mart 1973)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İçindekiler</i>	81
2	<i>Felsefe Dergisinin Açıklama Notu</i>	83-84
3	<i>William James</i>	85-90

4	William James: <i>Pragmacılığın Anlamı</i> (Çev. Ahmed İnam)	91-107
5	Jean Paul Sartre: <i>Kötü Niyet</i> (Çev. Merih Akal)	111-134
6	Lean Lacroix: <i>Gaston Bachelard'ın Uygulamalı Akılcılık'ı</i> (Çev. Nadir Demirel)	137-142
7	David Hume: <i>Yaşamım</i> (Gülden Berkem)	145-152
8	Claude Bernard: <i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (2.Bölüm)</i> (Çev. Dr. Yüksel Timuçin)	155-160

Yıl 1973 Sayı 3 (Nisan-Mayıs-Haziran 1973)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İçindekiler</i>	161
2	<i>Felsefe Dergisi Açıklama Bölümü</i>	163-164
3	Tuncer Tuğcu, Afşar Timuçin: <i>Okurlarımıza</i>	165
4	Jale Erilat: <i>Simone De Beauvoir</i>	167-170
5	Simone De Beauvoir: <i>Estetik Tutum</i> (Çev. Jale Erilat)	171-174
6	Lucien Goldmann: <i>Klasik Felsefe ve Batı Burjuvazisi</i> (Çev. Nadir Demirel)	175-183
7	Gaston Bachelard: <i>Bilimsel Düşüncenin Temel Karmaşıklığı</i> (Çev. Eray Canberk)	185-191
8	Afşar Timuçin: <i>La Rorhefoucauld</i>	193-199
9	La Rorhefoucauld : <i>Özdeyişler</i> (Çev. Orhan Tercan)	201-204
10	Claude Bernard: <i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (3.Bölüm)</i> (Çev. Yüksel Timuçin)	205-214
11	<i>SÖZLÜK</i> (Düzenleyen: Afşar Timuçin)	215-222
12	<i>NOTLAR</i> (Kitap İncelemeleri)	223-228
13	<i>YAZARLARIMIZA VE OKURLARIMIZA</i>	229-231

Yıl 1973 Sayı 4 (Temmuz-Ağustos-Eylül 1973)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İçindekiler</i>	233
2	<i>Felsefe Dergisi Açıklama Bölümü</i>	235-236
3	Lucien Goldmann: <i>İnsan Eserinin Niteliği</i> (Çev. Doğan Ergun)	237-243
4	Lucien Goldmann: <i>Klasik Felsefe ve Batı Burjuvazisi</i> (Çev. Afşar Timuçin)	245-253
5	Georges Gusdorf: <i>Evrende Varlık Yapısı Olarak Mit Bilinci</i> (Çev. Merih Akal)	255-264
6	Karl Jaspers: <i>Felsefi Otobiyografı</i> (Çev. Afşar Timuçin)	265-283
7	Claude Bernard: <i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (4.Bölüm)</i> (Çev. Yüksel Timuçin)	285-292
8	Afşar Timuçin: <i>Stoacı Ödev Ahlakında Bireyin Yükümlülüğü</i>	293-301

Yıl 1977 Sayı 1 (Ekim-Kasım-Aralık 1977)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER</i>	1
2	<i>Açıklama: Felsefe Dergisi Yazı Kurulu</i>	2-3
3	Raymond Bayer: <i>Estetik Bir Bilim Midir?</i> (Çevirenler: Vedat Günyol - Afşar Timuçin)	5-10
4	C.G. Jung: <i>Kişisel Bilinçdışı ve Ortak Bilinçdışı</i> (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)	11-31
5	Paul Ricoeur: <i>Cinsellik, Eşsizlik, Yanılgı, Bilmece</i> (Çev. Afşar Timuçin)	32-45
6	Karl Jaspers: <i>Felsefe Nedir</i> (Çev. Afşar Timuçin)	46-55
7	<i>L. Goldmann - Marcuse Tartışması</i> (Çev. Afşar Timuçin)	56-59

8	Hegel: <i>Seçme Parçalar (Çev. Afşar Timuçin)</i>	60-65
9	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	66-82
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
10	Adalet Ağaoğlu: <i>Teşekkür Ederim</i>	85-98
11	A. Kadir: <i>Bir Yolculukta</i>	99
12	A. Kadir: <i>Başlamak Yeniden</i>	100
13	Kemal Özer: <i>Sevda Türküsü</i>	101-102
14	Ataol Behramoğlu: <i>Kirazlı Mesçit Sokağı</i>	103-104
15	Ataol Behramoğlu: <i>Parkta Rastladığım Adamın</i>	105-106
16	Eray Canberk: <i>Özgeçmiş</i>	107
17	Aydın Hatipoğlu: <i>Tutuk</i>	108-109
18	Afşar Timuçin: <i>Çok Küçük Çocukların Türküsü</i>	110
19	Afşar Timuçin: <i>Bir İnanç Tutkununun Türküsü</i>	111
20	<i>KİTAPLAR</i>	112-128

Yıl 1978 Sayı 2 (Ocak-Şubat-Mart 1978)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	György Lukacs: <i>Kapalı Uygarlıklar (Çev.Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	3-15
3	Lucien Goldmann: <i>G. Lukacs'ın İlk Yazılarına Giriş (Çev.Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	16-51
4	Helvetius: <i>Tiranlık Üzerine (Çev. Afşar Timuçin-Eray Canberk)</i>	52-58
5	Jacques Taminiaux: <i>Cinsellik Tüm Varlığımızdır (Çev. Afşar Timuçin)</i>	59-74
6	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi (Çev.Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	75-93

7	Şahin Yenişehirlioğlu: <i>Zaman, Tarih ve Biz</i>	94-104
8	Afşar Timuçin: <i>Sanat Eğitiminde Kültürün Rolü</i>	105-113
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
9	Vedat Günyol: <i>Türkçeyi Savunmak</i>	117-121
10	Adalet Ağaoğlu: <i>Akşamüstü</i>	122-134
11	A. Kadir: <i>Bir Türkü Bir Türkü Bir Türkü Daha</i>	135-137
12	Fahri Erdiç: <i>Yeni Yıl Armağanı</i>	138-140
13	Fahri Erdiç: <i>İçsel Savaş</i>	141-143
14	Fahri Erdiç: <i>Yurttaşlık</i>	144
15	Fahri Erdiç: <i>Düdüklü Çaydanlık ve Guguklu Saat</i>	145
16	Fahri Erdiç: <i>Elmaya Benziyorum</i>	146
17	Oğuz Arıkanlı: <i>Sen Sağol Paul Eluard</i>	147-148
18	Ömer Faruk Toprak: <i>Sunu</i>	149
19	Kemal Özer: <i>Gurbetteki Ozanla Karşılaşma</i>	150-151
20	Aydın Hatipoğlu: <i>Şafak Düşünceleri</i>	152-153
21	Ahmet Telli: <i>Sesinin Kuşları Susunca</i>	154
22	Feriha Aktan: <i>Bozgun</i>	155
23	Zeynep Yıldız Yetiker: <i>Yaşam Nedir?</i>	156
24	Ahmet Erhan: <i>Özlediğimiz Şeyler</i>	157
25	Adnan Azar: <i>Gökyüzü Bitebilir</i>	158
26	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Çocukların Akşamı</i>	159
27	Egemen Berköz: <i>Unutma</i>	160
28	Egemen Berköz: <i>Sen Dağın Ardını Biliyor musun?</i>	161
29	Egemen Berköz: <i>Sensin</i>	162
30	Egemen Berköz: <i>Şiir Hâlâ Bir Sıcaklıksa</i>	163
31	Afşar Timuçin: <i>Bir Akşamda Çocukların Türküsü</i>	164
32	Afşar Timuçin: <i>Bir Akşam Tutkunun Türküsü</i>	165

33	Afşar Timuçin: <i>Ölümlerin Düşündürdüğü Türkü</i>	166
34	Eşref Eşrefoğlu, İsmail Hakkı Uzunçarşılı: <i>Dergiden</i>	167-169
35	Çetin Börekçi: <i>Konuşma</i>	169-172
36	Reşat Akad: <i>Ahmet Şerif'le İlgili Mektup</i>	172-175
37	Afşar Timuçin: <i>Konuşma (Nazım Hikmet'in Şiiri Üzerine)</i>	176-177
38	<i>Bazı Sanat Haberleri</i>	177-180
39	<i>KİTAPLAR</i>	181-189
40	<i>ÖZÜR</i>	189

Yıl 1978 Sayı 3 (Nisan-Mayıs-Haziran 1978)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Jean-Paul Sartre: <i>Descartes 'cı Özgürlük (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	3-24
3	Maurice Merleau-Ponty: <i>Einstein Ve Usun Bunalımı (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	25-32
4	György Lukacs, Hans Heinz Holz: <i>Varlık Ve Bilinç (Çev. Afşar Timuçin)</i>	33-66
5	Lucien Goldmann: <i>İnsan Bilimleri Ve Felsefenin Yeni Baskısı İçin Önsöz (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	67-78
6	Şahin Yenişehirlioğlu: <i>Tarihsel ve Diyalektik Oluşum</i>	79-90
7	Don Martindale: <i>Çeşitli İlkel Aile Biçimleri (Çev. Afşar Timuçin)</i>	91-103
8	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	104-118
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
9	Adalet Ağaoğlu: <i>Kulak Tıkaçları</i>	119-128
10	Afşar Timuçin: <i>Emeklilik Meslektir</i>	129-135
11	Behçet Necatigil: <i>Seni</i>	136

12	Behçet Necatigil: <i>Karşı</i>	137
13	Behçet Necatigil: <i>Saatler</i>	138
14	Mehmet Başaran: <i>Sodra Dağının Dedikleri Milas'ta</i>	139-140
15	Kemal Özer: <i>Gül Üstüne Çeşitlemeler</i>	141
16	Ahmet Telli: <i>Geceleyin Kırdı</i>	142
17	Ahmet Ada: <i>Mektup</i>	143
18	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Sevda İçindedir</i>	144
19	Ahmet Erhan: <i>Uzaktır Güneyin Şarkıları Şimdi</i>	145
20	Veysel Çolak: <i>Aşksızın Biri</i>	146
21	Adalet Ağaoğlu: <i>En Güner'siz Ve En Çok Güner'li Bir Yıl</i>	147-152
22	Serdar Kırkoğlu: <i>Yenişehirlioğlu'nun Zaman, Tarih ve Biz'i Üzerine</i>	152-157
23	Afşar Timuçin: <i>Yazarlarımıza</i>	157
24	<i>KİTAPLAR</i>	158-160
25	Afşar Timuçin, Eray Canberk: <i>DEĞİNMELELER</i>	161-171

Yıl 1978 Sayı 4 (Temmuz-Ağustos-Eylül 1978)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Friedrich Engels: <i>Ülkücülük ve Maddecilik (Çev. Afşar Timuçin)</i>	3-7
3	Paul Mattick: <i>"Denge Mekanizması" Olarak Değer Yasası (Çev. Mehmet Sert)</i>	8-15
4	György Lukacs, Leo Kofler: <i>Birey Ve Toplum (Çev. Afşar Timuçin)</i>	16-59
5	Max Weber: <i>Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	60-95
6	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	96-118
7	Jak Deleon: <i>Uyumsuz Tiyatroda Yoksunlaştırılma Sorunu</i>	119-132

8	Clellen S. Ford: <i>Bazı İlkel Toplamların Cinsel Davranışı</i> (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)	133-141
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
9	Felsefe Dergisi: <i>Nazım Hikmet'i Anarken</i> (Nazım Hikmet Fotoğraflarıyla Birlikte)	142-147
10	Vedat Günyol: <i>Türkçemiz Konusunda</i>	148-151
11	Adalet Ağaoğlu: <i>Şimdi</i>	152-163
12	Afşar Timuçin: <i>Bir Yalnızlık Hikâyesi</i>	164-168
13	Rana Güngörmüş: <i>Küskün</i>	169-171
14	A. Kadir: <i>Cansel'e Evliliğimizin Yirmi Beşinci Yıldönümü Armağanıdır</i>	172
15	Fahri Erdiç: <i>Nazım'ı Okurken</i>	173-174
16	Fahri Erdiç: <i>Haziran Şiirleri</i>	175-178
17	Oğuz Arıkanlı: <i>Siz Çocuklar</i>	179-180
18	Özdemir İnce: <i>Yerçekimi</i>	181-182
19	Ahmet Ada: <i>Ufukta Özgürlükle Sarmaş Dolaş</i>	183
20	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Gurbette Bir Denizci Türküsü</i>	184
21	İlhami Emin: <i>Gençliğin Köprüleri</i>	185
22	Zeki Coşkun: <i>Senin İçin</i>	186
23	Afşar Timuçin: <i>Bilgelerin Ölüm Türküsü</i>	187
24	Afşar Timuçin: <i>Kuşkulu Türkü</i>	188
25	Afşar Timuçin: <i>Savaşların Düşündürdüğü Türkü</i>	189
Dergiden		
26	Ahmet Ağaoğlu'na Sorular	190-205
27	Kemal Özer'e Sorular	205-214
28	Aydın Hatipoğlu'na Sorular	215-219
29	KİTAPLAR	220-235
30	Afşar Timuçin, Eray Canberk: <i>DEĞİNMELELER</i>	236-247

Yıl 1978 Sayı 5 (Ekim-Kasım-Aralık 1978)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Friedrich Engels: <i>Hegel Ve Diyalektik (Çev.Afşar Timuçin)</i>	3-11
3	György Lukacs, Wolfgang Abendorth: <i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev.Afşar Timuçin)</i>	12-25
4	Claude Bernard: <i>Deneysel Hekimliğe Giriş (Çev.Yüksel Timuçin)</i>	26-53
5	Henri Bergson: <i>Sanatın Nesnesi Nedir? (Çev. Osman Canberk)</i>	54-58
6	Immanuel Kant: <i>Analitik Ve Sentetik Yargıların Ayrımı Üstüne (Çev. Ömer Naci Soykan)</i>	59-61
7	Albert Camus: <i>Saçma Ve İntihar (Çev.Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	62-68
8	Max Weber: <i>Meslek Olarak Siyaset (Çev.Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	69-77
9	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi (Çev.Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	78-107
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
10	Muzaffer Hacıhasanoğlu: <i>Gesi Bağlarında</i>	108-119
11	Necati Tosuner: <i>Her Akşam Karanlığında Böyle, Yalnız</i>	120-121
12	Afşar Timuçin: <i>Bir İlkyaz Tutkunluğu</i>	122-127
13	Ahmet Ada: <i>Yüreğimin İlmeği Çoban Yıldızına Takılsa</i>	128-129
14	Ahmet Telli: <i>Sevdalar Duman Olur</i>	130-133
15	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Çocuklar İçin Bir Kar Şarkısı</i>	134
16	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Çocukların İlkyazı</i>	135
17	Ömür Candaş: <i>Nihavend Şarkı</i>	136
18	Aydın Hatipoğlu: <i>Bir Bireyci Şairin Portresi</i>	137-138
19	Eray Canberk: <i>Usulca</i>	139
Dergiden		

20	Eşref Eşrefoğlu: <i>Abdurrahman Şeref Ve “Tarih Konuşmaları” Üzerine</i>	140-146
21	<i>KİTAPLAR</i>	147-155
22	Afşar Timuçin, Dora Küçükyalçın: <i>DEĞİNMELER</i>	156-159

Yıl 1979 Sayı 6 (Ocak-Şubat-Mart 1979)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Anatoli Lunaçarski: <i>Marx’cı Eleştiri Sorunları Üzerine Tezler</i> (Çev. Yurdanur Salman)	3-18
3	Bernard Groethuysen: <i>Kafka’nın Dünyası</i> (Çev. Hülya Divitçioğlu)	19-37
4	Raymond Bayer: <i>Sanat Ve Felsefe</i> (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)	38-42
5	Afşar Timuçin: <i>Yaşam Ve İntihar</i>	43-55
6	Gyorgy Lukacs, Wolfgang Abendorth: <i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler</i> (Çev. Afşar Timuçin)	56-67
7	Herbert Spencer: <i>Düşünsel Eğitim</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	68-82
8	Max Weber: <i>Meslek Olarak Siyaset</i> (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	83-102
9	Spinoza: <i>Siyaset İncelemesi</i> (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	103-120
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
10	Adalet Ağaoğlu: <i>Şiir ve Sinek</i>	121-129
11	Mustafa Öneş: <i>1968...1978</i>	130
12	Perihan Mağden: <i>Zenciyse Yürek</i>	131
13	Adnan Azar: <i>Yasaklarla</i>	132
14	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Yaşamak Kuşkusu</i>	133
15	Ahmet Ada: <i>Yol Ayrımı</i>	134-136
16	Melahat Kaçamak: <i>Kuş</i>	137

17	Niyazi Hüseyin: <i>Dünya Bir</i>	138
18	Abdülkadir Budak: <i>Kaldıraç</i>	139
Dergiden		
19	<i>BEHÇET NECATİGİL BİR FİKİR ADAMININ ÖLÜMÜ</i>	140-142
20	<i>KİTAPLAR</i>	143-151
21	Afşar Timuçin: <i>DEĞİNMELELER</i>	152-160

Yıl 1979 Sayı 7 (Nisan-Mayıs-Haziran 1979)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Sigmund Freud: <i>Psikanalizin Bir Güçlüğü</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	3-11
3	Raymond Bayer: <i>Sanat Ve Doğa</i> (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)	12-14
4	John Locke: <i>Deney Tüm Bilgilerimizin Kaynağıdır</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	15-19
5	David Hume: <i>Anlık Üzerine</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	20-28
6	Max Weber: <i>Meslek Olarak Siyaset</i> (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	29-45
7	György Lukacs, Wolfgang Abendorth: <i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler</i> (Çev. Afşar Timuçin)	46-62
8	Herbert Spencer: <i>Düşünsel Eğitim</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	63-81
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
9	<i>FAHRİ ERDİNÇ ÖZEL BÖLÜMÜ</i>	82-158
10	Afşar Timuçin: <i>Bir Not</i>	159

Yıl 1979 Sayı 8 (Temmuz-Ağustos-Eylül 1979)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Karl Marx: <i>İktisadın Yöntemi</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	3-12
3	V. Jdanov: <i>Nikolai Dobrolyubov: Rus Eleştiricisi Ve Gazetecisi</i> (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	13-30
4	Raymond Bayer: <i>Sanat Ve Ülkü</i> (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)	31-34
5	Afşar Timuçin: <i>Tarih Bilinci</i>	35-45
6	Afşar Timuçin: <i>Çocukta Sanat, Sanatta Çocuk</i>	46-49
7	Demokritos: <i>Seçmeler</i> (Çev. Afşar Timuçin)	50-54
8	Lucien Goldmann: <i>Kant Felsefesine Giriş</i> (Çev. Afşar Timuçin)	55-81
9	György Lukacs, Wolfgang Abendorth, Hans Heinz Holz: <i>Genel Değerlendirme</i> (Çev. Afşar Timuçin)	82-87
10	David Hume: <i>Anlık Üzerine</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	88-94
11	Herbert Spencer: <i>Düşünsel Eğitim</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	95-109
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
12	Fahri Erdiñç: <i>Eşeklik</i>	113-119
13	Afşar Timuçin: <i>Mertol Azıp Yüzünüze Güller Timuçin De Gaseyan Ediverince</i>	120-126
14	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Sen ve Yaşamak</i>	127
15	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Özlem</i>	128
16	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Tutkunlar İçin Bir Ağıt</i>	129
17	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Bir Sabah Türküsü</i>	130
18	İlkiz Kucur: <i>Gözlerindeki Yüreğim</i>	131
19	Mustafa Bülbül: <i>Aranır Sonra Aktarlarda</i>	132
20	Ertuğrul Koçak: <i>Yaşamalısın</i>	133

21	Mevlüt Gülveren: <i>Rasgele Yazılan Bir İki Söz</i>	134-136
22	Afşar Timuçin: <i>Geçen Zamanın Türküsü</i>	137-138
23	Afşar Timuçin: <i>Ceylanların Aşk Türküsü</i>	139-140
24	Ahmet Ada: <i>Yazsonu</i>	141-142
25	Haydar Ergülen: <i>Giden</i>	143-144
26	Haydar Ergülen: <i>Karşılığını Bulamamış Sorular İçin</i>	145-146
27	Haydar Ergülen: <i>Eski Bir Yalnızlık Şarkısı</i>	147
28	Haydar Ergülen: <i>Düşler Bir Ses Bulur Bende</i>	148-149
29	Suat Vardal: <i>Ölmemesi İçin İnsan Dilinin</i>	150-151
30	Afşar Timuçin: <i>Gürol Sözen'le Konuşma</i>	152-155
31	Afşar Timuçin: <i>Hayırlı İşler</i>	156
32	Afşar Timuçin: <i>Üç Ayın Notları</i>	157-160

Yıl 1979 Sayı 9 (Ekim-Kasım-Aralık 1979)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Anatole Kopp: <i>Eski Yaşamdan Yeni Yaşama</i> (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	3-19
3	Raymond Bayer: <i>Sanat Ve Yaşam</i> (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)	20-26
4	Lucien Goldmann: <i>Kant Felsefesine Giriş</i> (Çev. Afşar Timuçin)	27-34
5	György Lukacs, Wolfgang Abendorth, Hans Heinz Holz: <i>Genel Değerlendirme</i> (Çev. Afşar Timuçin)	35-40
6	David Hume: <i>Anlık Üzerine</i> (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)	41-49
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
7	Afşar Timuçin: <i>Kırvem Sağdıçım Eniştem</i>	53-58
8	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Bu Gece Kar Var</i>	59-61

9	Afşar Timuçin: <i>Bir Tutkunun Türküsü</i>	62
10	Ahmet Ada: <i>Yaz Türküsü</i>	63-64
11	Adnan Azar: <i>Burda Yeni Bir Mevsime</i>	65
12	Ali Alkan İnal: <i>Gündüz Gecelere Zaman</i>	66
13	Ertuğrul Koçak: <i>Deniz ve Yağmur</i>	67
14	Suat Vardal: <i>Kabaran Yüreğine</i>	68
15	Dursun Ergüler: <i>Dolu Dizgin</i>	69
16	Dursun Ergüler: <i>Biliyorum</i>	70
17	Dursun Ergüler: <i>Her Görüş Günü</i>	71
18	Kemal Bekir: <i>Hücre (1.Bölüm)</i>	72-108
19	Afşar Timuçin: <i>Üç Ayın Notları</i>	109-127

Yıl 1980 Sayı 10 (Ocak-Şubat-Mart 1980)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Immanuel Kant: <i>Salt Usun Eleştirisi'nin Birinci Basımı İçin Önsöz</i> (Çev. Afşar Timuçin)	3-10
3	Lucien Goldmann: <i>Kant Felsefesine Giriş</i> (Çev. Afşar Timuçin)	11-52
4	Afşar Timuçin: <i>Sağlıksız Kentleşme Olgusunun Sanata Etkileri</i>	53-61
5	György Lukacs, Wolfgang Abendorth, Hans Heinz Holz: <i>Genel Değerlendirme</i> (Çev. Afşar Timuçin)	62-67
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
6	Afşar Timuçin: <i>Adanalı</i>	69-75
7	Afşar Timuçin: <i>Otur da Konuşalım</i>	76
8	Ahmet Telli: <i>Elveda Keder</i>	77
9	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Yol Yorgunlarının Ezgisi</i>	78

10	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Geceyarısı Ezgileri</i>	79
11	Haydar Ergülen: <i>Giden Yaz'a</i>	80
12	Hüseyin Ferhad: <i>Boyun Eğmeyecek Çocukluğumuz</i>	81
13	Hüseyin Ferhad: <i>Geceyi Maviye Boyadılar</i>	82
14	Kemal Bekir: <i>Hücre (2.Bölüm)</i>	83-136
15	Afşar Timuçin: <i>Üç Ayın Notları</i>	137-143

Yıl 1980 Sayı 11 (Nisan-Mayıs-Haziran 1980)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>GİRİŞ-İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Nikolai Dobrolyubov: <i>Oblomovluk Nedir? (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	3-46
3	Raymond Bayer: <i>Sanat Ve Toplum (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	47-61
4	Afşar Timuçin: <i>Sanatta Yozlaşmanın Toplumsal Nedenleri</i>	62-70
5	György Lukacs, Wolfgang Abendorth, Hans Heinz Holz: <i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	71-73
6	Lucien Goldmann: <i>Kant Felsefesine Giriş (Çev. Afşar Timuçin)</i>	74-86
7	Can Şahan: <i>İnsan Ve Felsefe</i>	87-95
Sanat ve Edebiyat Bölümü		
8	Aydın Hatipoğlu: <i>Sierra Neruda</i>	97
9	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>Akşamdı</i>	98
10	Ömer Ateş Kızıltuğ: <i>İlkyaz Ölümleri</i>	99
11	Haydar Ergülen: <i>Bir Çocuğun Dönmeyen Abisi İçin</i>	100
12	Haydar Ergülen: <i>Kırgın Taşralı</i>	101
13	Suat Vardal: <i>Güneşin Karşısında</i>	102
14	Suat Vardal: <i>Denizden Gelen Yel</i>	103

15	Ahmet Ada: <i>Kar İnceden Yağarsa</i>	104
16	Mevlüt Gülveren: <i>Bu Son Buluşmamızdır</i>	105-115
17	Afşar Timuçin: <i>Üç Ayın Notları</i>	116-121
18	Kemal Bekir: <i>Hücre (3.Bölüm)</i>	122-143

Yıl-Sayı 1985-1 (Nisan-Mayıs-Haziran 1985)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Jean Paul Sartre: <i>Descartes'çı Özgürlük (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	3-16
3	Paul Foulquie: <i>Varoluşçu Felsefe (Çev. Yakup Şahan)</i>	17-29

Yıl-Sayı 1986-1 (Haziran 1986)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
2	Aziz Çalışlar: <i>SUNU</i>	5-6
TÜRKİYE'DE FELSEFE		
3	Arslan Kaynardağ: <i>Üniversitelerimizde Ders Veren Alman Felsefe Profesörleri</i>	7-32
FELSEFE TARİHİ		
4	Uluğ Nutku (Derleyen): <i>Eski Doğu'da Felsefî Düşüncenin Kaynakları</i>	33-48
FELSEFE SORUNLARI		
5	G. A. Kursanov: <i>Hakikat Sorunu (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	49-65

6	Boris Ukraintsev: <i>Toplum Bilimi Yöntemleri (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	66-81
FELSEFE FORUMU		
7	Tüten Anđ, Necla Arat, Aziz Çalışlar, Selahattin Hilav, Arslan Kaynardağ, Uluğ Nutku: <i>Türkiye’de Felsefe ve Felsefe Eğitimi</i>	82-133
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
8	Erhard Albrecht: <i>Mantıksal Olguculuğun ve Çözümsele Felsefenin Kaynağı Ludwig Wittgenstein (Çev. Oğuz ÖZÜGÜL)</i>	134-152
FELSEFE KİTAPLARI		
9	Ayhan Bıçak: <i>FELSEFE YAYINLARI 1985</i>	153-161
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
10	Hasan S. Keseroğlu: <i>AÇIKLAMALI FELSEFE YAYINLARI KAYNAKÇASI 1928-1984</i>	162-177
11	<i>KİMLİKÇELER</i>	178-183

Yıl-Sayı 1986-2 (Eylül 1986)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
TÜRKİYE'DE FELSEFE		
2	Serol Teber: <i>Ludwig Büchner Ve Osmanlı Düşünürleri Üstündeki Etkileri</i>	5-16
3	Abdullah Kaygı: <i>Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadar Ahlâk Öğretimi Ve Ali Şeydi Bey</i>	17-25
FELSEFE TARİHİ		
4	Helmut Seidel: <i>Felsefe Nasıl ve Neden Eski Yunanistan'da Ortaya Çıktı (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	26-44

FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
5	Mihail Omelyanovski: <i>Kuantum Fiziğinde Nesnel Olan Ve Öznel Olan</i> (Çev. Oğuz Özügül)	45-61
FELSEFE SORUNLARI		
6	G. A. Kursanov: <i>Hakikat Sorunu (2)</i> (Çev. Aziz Çalışlar)	62-77
7	Nodari Simonja: <i>Doğu Ülkelerinde Devlet Gücünün Pekişmesi Ve Siyasal Ayrışma</i> (Çev. Ergin Koparan)	78-93
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
8	Erwin Pracht: <i>Estetik Değerlendirme</i> (Çev. Aziz Çalışlar)	94-112
FELSEFE HABERLERİ		
9	Dieter Wittich: <i>"Felsefe Ve Kültür" XVII. Dünya Felsefe Kongresi 1983</i> (Çev. Uluğ Nutku)	113-128
FELSEFE DERGİLERİ		
10	Arslan Kaynardağ: <i>Felsefe Semineri Dergisi</i>	129-143
FELSEFE KİTAPLARI		
11	Emrah Kaya: <i>Felsefe Yayınları 1985</i>	144-154
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
12	Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası (1928 -1984)	155-169
13	<i>KİMLİKÇELER</i>	170-175

Yıl-Sayı 1986-3 (Kasım 1986)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4

TÜRKİYE'DE FELSEFE		
2	Arslan Kaynardağ: <i>Osmanlılarda Bilim Ve Bilimsel Düşünce Neden Gelişemedi?</i>	5-14
FELSEFE TARİHİ		
3	Betül Çotuksöken: <i>“Gülün Adı” Ve Ortaçağ Felsefesi</i>	15-26
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
4	Nejat Bozkurt: <i>Bilimler Tarihi’nin Felsefesi Üstüne Bir Deneme</i>	27-48
FELSEFE SORUNLARI		
5	V.S. Bibler: <i>Mantıksal Yapıda Dönüşümler (Çev. Cemal Kuzey)</i>	49-72
FELSEFE FORUMU		
FRANSA’DA YENİ GEÇ-BURJUVA FELSEFE (Çeviriler Yakup Sahan)		
6	Dominique-Antoine Grisoni: <i>Fransa'da Son On Yılın Felsefesi</i>	73-76
7	Jean-Jacques Wunenberger: <i>Felsefenin Çağrısı</i>	76-85
8	Jean Greisch: <i>Yorumbilim</i>	86-89
9	Olivier Revault D’allones: <i>Estetik</i>	89-93
10	Claude Morali: <i>Fizikötesi</i>	94-96
11	Jean-Claude Gauillebaud: <i>Sistemcilik</i>	96-99
12	Christine Buci-Glucksmann: <i>Çağcılık Sonrası</i>	99-105
13	Jean-François Lyotard: <i>Çağcılık Sonrasına Dönüş</i>	105-107
14	Isabelle Strengers: <i>Bilimler Sorunu</i>	107-114
15	Michel Serres: <i>Felsefe Ve Bilimler</i>	114-116

16	Jean Baudrillard: <i>Made in U.S.A. Mutluluğu</i>	116-118
17	Guy Scarpetta: <i>B.H.L. Biçemi</i>	118-122
18	Angele Kremer-Marieiti: <i>Açılış</i>	122-128
19	C. Levi-Strauss: <i>Filozofun Rolü</i> (Çev. Nejat Bozkurt)	128-129
20	Philippe Raynaud: <i>Lacan'a Bağlı Üç Yazar</i>	129-132
21	Bernard-Henri Levy: <i>Hangi Felsefe?</i> (Çev. Elgiz Pamir)	133-134
22	Jean-Loup Thebaud: <i>Savaş Üstüne Konuşma</i>	134-137
23	D'andre Glucksmann: <i>Savaşçı Düşünmek</i>	137-139
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
24	G. Banse-K. Buttker: <i>Korku Felsefesine Karşı Barış Siyaseti</i> (Çev. Arif K. Selcan)	140-148
25	Erhard Albrecht: <i>Dil, Düşünme Ve Gerçeklik Birliğinin Yapısalcılık Tarafından Bozulması</i> (Çev. Oğuz Özügül)	149-166
FELSEFE HABERLERİ		
26	İsmail H. Demirdöven: <i>Dünya Problemleri Karşısında Felsefe</i>	167-171
FELSEFE KİTAPLARI		
27	Cemil Cahit Can: <i>Felsefe Yayınları 1985</i>	172-175
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
28	Hasan S. Keseroğlu: <i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası (1928-1984)</i>	176-190
29	<i>KİMLİKÇELER</i>	191-192
30	<i>BİOGRAPHIES</i>	193-194
31	<i>CONTENTS / SUMMARIES</i>	195-197

Yıl-Sayı 1987-1 (Ocak 1987)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-5
TÜRKİYE'DE FELSEFE		
2	Orhan Koloğlu: <i>İslam'da Barış</i>	5-10
FELSEFE TARİHİ		
3	Betül Çotuksöken: <i>Batı Ortaçağ Felsefesine Genel Bir Bakış</i>	11-22
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
4	Michel Paty: <i>Einstein ve Atom Savaşı (Çev. Yunus Çakır)</i>	23-43
FELSEFE SORUNLARI		
5	H.J. Sandkühler: <i>Bir Barış Felsefesi İçin (Çev. İsmet Birkan)</i>	44-57
6	Volker Bialas: <i>Evrensel (Global) Bir Sorun Olarak Barış ve Savaş (Çev. Oğuz Özügül)</i>	58-68
7	Martin Robbe: <i>Gelişmekte Olan Ülkeler: Barış, Bağımsızlık, İlerleme (Çev. Bahattin Küçükince)</i>	69-82
8	W. V. Wroblewski: <i>Jean Paul Sartre'in Barışa Bağlanması (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	83-97
FELSEFE FORUMU		
9	Aziz Çalışlar, Mahmut Dikerdem, Haluk Gerger, Macit Gökberk, Güney Gönenç: <i>Barış Düşüncesi ve Sorunları</i>	98-126
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
10	Abdullah Kaygı: <i>Platon ve Popper. Adaletli Toplum mu Açık Toplum mu?</i>	127-137
FELSEFE HABERLERİ		

11	Arslan Kaynardağ: <i>Birinci Felsefe ve Mantık Kongresi</i>	138-152
FELSEFE KİTAPLARI		
12	Cemil Cahit Can: <i>Felsefe Yayınları 1986</i>	153-158
13	Ergin Koparan: <i>İngiltere ve ABD’de Felsefe Yayınları (1984-1986)</i>	159-169
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
14	Hasan S. Keseroğlu: <i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	170-184
15	<i>KİMLİKÇELER</i>	185-187
16	<i>BİOGRAPHIES</i>	188-190
17	<i>CONTENTS / SUMMARIES</i>	191-192

Yıl-Sayı 1987-2 (Mart 1987)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
FELSEFE TARİHİ		
2	Kürşat Güzey: <i>Avrupa Burjuvazisinin İlk Döneminin İdeolojisi Olarak Descartes Felsefesi</i>	5-14
3	Erhard Lange: <i>Klasik Alman Felsefesinde Barış Düşüncesi</i> (Çev. Kâmil Yalın)	15-26
4	Afşar Timuçin: <i>Çağdaş Düşünceye Giriş</i>	27-68
FELSEFE SORUNLARI		
5	Nicos Poulantzas: <i>Devlet ve Toplum Üzerine Araştırma</i> (Çev. Ergin Koparan)	69-78
6	Maurice Godelier: <i>Devletin Temelleri, Farklılığı Ve Biçimlenme Süreçleri</i> (Çev. Ergin Koparan)	79-88

ESTETİK VE SANAT KURAMI		
7	Lucien Goldmann: <i>Bir Roman Sosyolojisinin Sorunlarına Giriş</i> (Çev. Şahin Yenişehirlioğlu)	99-111
8	Mihayil Krapçenko: <i>Tarihsel Poetika</i> (Çev. Kevser Kavala)	112-133
FELSEFE HABERLERİ		
9	Karl Melzer: <i>Arap Ülkelerinde Felsefi Düşüncenin Güncel Sorunları</i> (Çev. Uluğ Nutku)	134-156
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
10	Kadir Yerci: <i>Arap Harfli Türkçe Felsefe Kitapları Kaynakçası (1849-1928)</i>	157-169
11	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	170-174
12	<i>KİMLİKÇELER</i>	175-176
13	<i>BİOGRAPHIES</i>	177-178
14	<i>CONTENTS / SUMMARIES</i>	179-180

Yıl-Sayı 1987-3 (Mayıs 1987)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
FELSEFE TARİHİ		
2	T. Oizerman: <i>Felsefe Tanımlarının Çeşitliliği</i> (Çev. Celal A. Kanat)	5-25
3	Ahmet Cevizci: <i>Platon'un Algıyı Eleştirisi</i>	26-53
FELSEFE SORUNLARI		
4	Yakup Şahan: <i>Yabancılaşma Süreci ve Evreleri</i>	54-58

5	John Lewis: <i>Yabancılaşma</i> (Çev. Yakup Şahan)	59-77
6	H.S. Batişçev: <i>Yabancılaşma Sürecinde Birincil Ve İkincil Şahıslar</i> (Çev. Yakup Şahan)	78-98
7	Lucien Seve: <i>Yabancılaşma Sorununun Çözümüne</i> (Çev. Hakkı Uluç)	99-129
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
8	Yevgeni Feinberg: <i>Sanat Ve Bilgi</i> (Çev. Oğuz Özügül)	130-154
FELSEFE HABERLERİ		
9	<i>XVIII. DÜNYA FELSEFE KONGRESİ</i>	155-156
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
10	Kadir Yerci: <i>Arap Harfli Türkçe Felsefe Kitapları Kaynakçası</i> (1849-1928)	157-164
11	Hasan S. Keseroğlu: <i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	165-173
12	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	174-177
DİZİN		
13	<i>Felsefe Dergisi 86/1 - 87/3 Yazı Dizini</i>	178-182

Yıl-Sayı 1987-4 (Temmuz 1987)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
FELSEFE TARİHİ		
2	Laszlo Versenyi: <i>Sokrates'in Eros Anlayışı</i> (Çev. Ahmet Cevizci)	5-20
DÜNYADA FELSEFE		

<i>ASYA'DA FELSEFE (Çev. Ergin Koparan)</i>		
3	Shoza Ohmori: <i>Japonya</i>	21-36
4	Xing Fensi: <i>Çin</i>	37-45
5	Nguyen Tai Thu: <i>Vietnam</i>	46-58
6	Melitta Waligora: <i>20. Yüzyıl Hindistan Burjuva Felsefesinin Sorunları Üstüne (Çev. K. Süha Ergand)</i>	59-76
7	Rıza Devari: <i>İran İslam Cumhuriyeti</i>	77-82
<i>AFRİKA'DA FELSEFE (Çev. Celal A. Kanat)</i>		
8	J. Olu Sodipo: <i>Sömürge Öncesi Afrika'da Felsefe</i>	83-92
9	A. J. Smet: <i>Afrika'da Felsefe Öğretimi: Sömürgeci Kalıt</i>	93-102
10	Elengu Pene Elengu: <i>Afrika'da Felsefe Ve Eğitim Sorunları: Eğitimcilerin Eğitimi</i>	103-114
11	Claude Sumner: <i>Afrika'da Felsefi Araştırmalarının Değerlendirilmesi, Başlıca Konular Ve Düşünce Akımları</i>	115-127
12	Poulin J. Hountondji: <i>Fransız Dilli Afrika'da Felsefe Öğretim Ve Araştırma</i>	128-131
13	Kwasi Wiredu: <i>İngiliz Dilli Afrika'da Felsefi Öğretim ve Araştırma</i>	132-140
FELSEFE SORUNLARI		
14	Merab Mamar Dashvili: <i>Marx'ın Çalışmalarında Bilincin Çözümlemesi (Çev. Celal A. Kanat)</i>	141-159
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
15	Mihail Krapçenko: <i>Sanatsal Biçimin Çevrenleri (Çev. Oğuz Özügül)</i>	160-191

Yıl-Sayı 1987-5 (Ekim 1987)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
FELSEFE SORUNLARI		
2	Ömer Bedri Canatan: <i>Felsefi Birey-Felsefi Özgürlük</i>	5-24
3	Dieter Krause, Arnhelm Neusüss: <i>İdeoloji Ve Çıkar (G. Antikacıoğlu)</i>	25-34
4	T. Oizerman: <i>Felsefi Tartışmanın Doğası Üzerine (Çev. Celal A. Kanat)</i>	35-53
ÖZEL BÖLÜM		
5	Hans Martin Gerlach, Reinhard Mocek: <i>“Burjuva İdeolojisi” Taslağı Uygulanabilirlik, Sorunlar, Sınırlar (Çev. G. Antikacıoğlu)</i>	54-62
6	Dr. Robert Steigerwald: <i>“Eleştirel Kuram” Ya Da “Frankfurt Okulu” (Çev. Oğuz Özügül)</i>	63-70
7	Regina Benjowski: <i>Fransa’da ‘Yeni Sağcılar’ Yalnızca ‘Yeni Bir Düşünce Okulu’ mu (Çev. K. Süha Ergand)</i>	71-86
FELSEFE TARİHİ		
8	Sergey Averinzev: <i>Antik Çağın Değişen İmgesi (Çev. Oğuz Özügül)</i>	87-105
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
9	Klaus Stadtke, Helmut Grasshoff: <i>Dostoyevski’nin Mirası</i>	106-111
10	B. S. Meylah: <i>Dostoyevski’nin Sanatsal Düşüncesi (Çev. Oğuz Özügül)</i>	112-133
FELSEFE HABERLERİ		
11	Fügen Esin: <i>80’li Yıllarda Muhafazakârlık</i>	134-139
FELSEFE KİTAPLARI		

12	<i>İngiltere Ve Abd'de Felsefe Yayınları II (Çev. Ergin Koparan)</i>	140-151
13	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	152-154

Yıl-Sayı 1988-1 (Ocak 1988)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	5-10
FELSEFE TARİHİ		
3	Kürşat Güzey: <i>Platon Felsefesinin Toplumsal Kökleri</i>	11-24
FELSEFE SORUNLARI		
4	Yakup Şahan: <i>Her Neye Baksam O Değil</i>	25-36
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
5	I. T. Frolov: <i>Biyolojide Bilimsel Araştırma Ve Felsefi Savaşım (Çev. Yakup Şahan)</i>	37-56
ÖZEL BÖLÜM		
6	Ömer Bedri Canatan: <i>Prometheus Öldü Mü?</i>	57-72
7	G. L. Smolyan: <i>Bilgisayarlaşmanın Sosyal Felsefi Sorunları (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	73-83
8	Ivan T. Frolov, Galina L. Belkina: <i>Bilimsel Teknik Gelişmenin Kültürel Görünüşleri (Çev. K. Süha Ergand)</i>	84-92
9	Heinz Jung: <i>İşçi Sınıfı Hâlâ Var Mı? Günümüzde Sınıf Teorileri Ve İşçi Sınıfı (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	93-119
TARİH FELSEFESİ		
10	Karol Bal: <i>Hegel'in Dünya Tarihini Dönemlere Ayırma Ölçütleri</i>	120-125

	(Çev. Zeki Gürsoy)	
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
11	Karl Marx: <i>Hegel'in Hukuk Felsefesini Eleştiriye Katkı</i> (Çev. Tektaş Ağaoğlu)	126-141
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
12	Boris Kuznetsov: <i>Dante, Galilei, Einstein</i> (Çev. Oğuz Özügül)	142-153
13	Klaus Stadtker: <i>Rus Anarşizmine Yönelik Yergisel Bir Saldırı "Ecinniler"</i> (Çev. Oğuz Özügül)	154-172
OKUR FORUMU		
14	M. Ali Kuntman: <i>Kütle İle Enerjinin Birbirine Dönüşmesinden Söz Etmenin Yol Açtığı Sorunlar</i>	173-182
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
15	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınlan Kaynakçası 1928 -1984</i>	183-188
16	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	189-192

Yıl-Sayı 1988-2 (Nisan 1988)

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-4
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	5-7
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a II Oluş Ya Da Varlık, Bu, Gerçek Bir Seçenek Midir? Diyalektik Ve Mantığın Çıkış Noktaları Heraklit Ve Elea Okulu 1</i> (Çev. Sargut Şölçün)	8-24
FELSEFE SORUNLARI		

4	Yakup Şahan: <i>Marx'ın, Feuerbach Üstüne XI. Savı Ve Yorumu</i>	25-33
ÖZEL BÖLÜM		
5	Ömer Bedri Canatan: <i>Ölü Diyalektik</i>	34-45
6	V. I. Lenin: <i>Diyalektik Sorunu Üzerine</i> (Çev. Attila Tokatlı)	46-50
7	E. V. Ilyenkov: <i>İdeal Kavramı</i> (Çev. Celal A. Kanat)	51-84
8	S. T. Melukhin: <i>Diyalektik Materyalist Madde Kavramı</i> (Çev. Celal A. Kanat)	85-117
9	Robert Steigerwald: <i>Diyalektik Eleştirileri</i> (Çev. Haşmet Atasoy)	118-137
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
10	Klaus Stadtker: <i>Dünya Edebiyatı Bağlamında "Suç ve Ceza"</i> (Çev. Oğuz Özügöl)	138-164
FELSEFE METİNLERİ		
11	Platon: <i>Yasalar</i> (Çev. Doç. Dr. Candan Şentuna, Doç. Dr. Saffet Babür)	165-187
12	Hasan S. Keseroğlu: <i>FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI</i>	188-195
13	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	196-200
14	Gustztav Gecse: <i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ</i> (Çev. Tekin Özbey)	201-204

Yıl-Sayı 1988-3

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>İÇİNDEKİLER-TANITIM</i>	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		

3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a III (Çev. Oğuz Özügül)</i>	5-12
FELSEFE SORUNLARI		
4	Abdullah Kaygı: <i>Platon, Felsefe ve Şaşılık Üzerine</i>	13-17
5	Saffet Babür: <i>"Nous Poietikos" (Intellectus Agens) Kavramı</i>	18-22
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
6	Friedrich Engels: <i>Maymundan İnsanlaşma Sürecine Geçişte Çalışmanın Payı (Çev. S. Yılmaz)</i>	23-32
ÖZEL BÖLÜM		
7	Oktay Özel: <i>İslâm Dünyasında Din-Felsefe İlişkisi ve İbn Rüşd</i>	33-45
8	Güney Dinç: <i>İslam ve Adalet</i>	46-57
9	S. A. Tokarev: <i>Hristiyanlık (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	58-73
10	J. R. Griguleviç: <i>20. Yüzyılda Engizisyon (Çev. Zeliha Könen)</i>	74-86
11	Todor St. Stoyçev: <i>Ludwig Feuerbach'ın Ateizmi (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	87-95
TARİH FELSEFESİ		
12	Gisela Schröter: <i>Ludwig Feuerbach'ın Düşüncesinde, Tarih (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	96-102
FELSEFE ELETİRİLERİ		
13	Hans-Martin Gerlach: <i>Varoluş Mu Yoksa Tanrı mı? Varoluşçu Felsefedeki Sözümona Bir Alternatife Eleştirel Bakış (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	103-112
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
14	Klaus Stadtker: <i>Bir Döneme Ait Toplumsal Gerçekliklerin ve Düşümlüküsel Seçeneklerin Ayrıntılarıyla Betimlenişi: "Karamazov Kardeşler" (Çev. Oğuz Özügül)</i>	113-125
FELSEFE METİNLERİ		

15	Platon: <i>Nomoi Yasalar II</i> (Çevirenler Doç.Dr. Candan Şentuna-Doç.Dr. Saffet Babür)	126-142
FELSEFE KİTAPLARI		
16	Vural Yıldırım: “ <i>Felsefenin Tarihi</i> ” “ <i>Orman</i> ” Adlı Bir “ <i>Dev</i> ” midir? “ <i>Engin Su Birikimi</i> ” mi?	143-153
FELSEFE HABERLERİ		
17	<i>FELSEFE KONFERANSI</i>	154-155
18	Hasan S. Keseroğlu: <i>FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI</i>	156-158
19	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	159-161
20	Friedrich Tomberg: <i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ</i> (Çev. Tekin Özbey)	162-165

Yıl-Sayı 1988-4

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>TANITIM-İÇİNDEKİLER</i>	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a IV Elea Çıkmazlarını Çözme Çabaları, Materyalist Atomculuğun Doğuşu I</i> (Çev. Mehmet Yavuz)	5-15
FELSEFE SORUNLARI		
4	Oktay Taftalı: <i>An Üzerine Bir Deneme</i>	16-21
5	Ali Irgat: <i>Aristoteles'te Çelişkinin ve Üçüncünün Olmazlığı İlkeleri Üzerine</i>	22-27
6	Georges Politzer: <i>Dercartes Üzerine</i> (Çev. Yakup Şahan)	28-32

FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
7	Theodor Oiserman: <i>Diyalektik Maddecilik Ve Görecilik</i> (Çev. Çağlar Tanyeri)	33-43
ÖZEL BÖLÜM		
8	Ömer Bedri Canatan: <i>Felsefe Konusu Olarak Yeni Düşünce</i>	44-52
9	Theodor Oiserman: <i>İvmelendirme Stratejisi: Felsefi ve Sosyolojik Yönler</i> (Çev. Fevzi Zorlu)	53-65
10	Georgi Smirnov: <i>Yenilenmenin Devrimci Özü</i> (Çev. Hüseyin Kâmil Yıldırım)	66-72
11	Oleg Yanitski: <i>Şablonları Kaldırmak, Klişeleri Parçalamak</i> (Çev. Ayşe San)	73-84
12	Aies Adamoviç: <i>Yeni Düşünce ve Edebiyattaki Yansıması</i> (Çev. Orhan Gülkaya)	85-91
TARİH FELSEFESİ		
13	Vadim Masson: <i>İlk Uygarlıklar Dönemi</i> (Çev. Yakup Şahan)	92-104
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
13	Leonid M. Batkin: <i>Atina Okulu</i> (Çev. Oğuz Özügül)	105-109
14	Mihail M. Bahtin: <i>Dostoyevski 'de Karnaval Öğeleri</i> (Çev. Oğuz Özügül)	110-122
FELSEFE METİNLERİ		
15	Marcus Aurelius Antoninus: <i>İçgözlemler</i> (Çev. Oğuz Özügül)	123-129
16	<i>FELSEFE HABERLERİ</i>	130-131
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
17	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	132
18	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	133-135

19	Siegfried Wollgast: <i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ</i> (Çev. Orhan Gülkaya)	136-139
----	--	---------

Yıl-Sayı 1989-1

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	TANITIM-İÇİNDEKİLER	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a V Elea Çıkmazlarını Çözme Çabaları Materyalist Atomculuğun Doğuşu 2</i> (Çev. Mehmet Yavuz)	5-13
FELSEFE SORUNLARI		
4	Arslan Kaynardağ: <i>Namık Kemal'e Felsefe Açısından Bir Bakış</i>	14-23
ÖZEL BÖLÜM		
5	Albert Soboul: <i>Ansiklopedi Ve Ansiklopedist Hareket</i> (Çev. Babür Kuzucuoğlu)	24-34
6	<i>Ansiklopedi'den Seçme Maddeler (L'Encyclopedie Ou Dictionnaire Raisonne Des Sciences, Des Arts Et Des Metiers)</i> (Çev. Yakup Şahan)	35-45
7	Manfred Kossok: <i>1789 Çağ Dönümü Ve Kahramanlık Yanılsaması</i> (Çev. Kürşat Güzey)	46-52
8	Louis Antoine Leon De Saint-Just: <i>XVI. Louis'nin Yargılanması Üstüne Konvansiyon'da Verilen Söylev (13 Kasım 1792)</i> (Çev. Yakup Şahan)	53-58
9	Galvano Della Volpe: <i>Rousseau'nun Soyut İnsanına Eleştirisi</i> (Çev. Sevil Kutlar)	59-75
10	Philippe Barrier: <i>Felsefe, Kölecilik Ve Devrimci Düşünce (Rousseau, Montesquieu ve Zenci Yasası Üzerine)</i> (Çev. Kazım Kızıltan)	76-79
11	Werner Bahner: <i>Jean-Jacques Rousseau'nun Toplumsal-Siyasal</i>	80-99

	<i>Hedefi (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	
12	Serol Teber: <i>1789 Fransız Devrimi “Re-Aksion” (Dreyfus Davası) Aktion Franses</i>	100-111
FELSEFE METİNLERİ		
13	Jean Le Rond D’alembert: <i>“Yasaların Ruhu”nun Çözümlemesi (M. De Montesquieu’nun Övgüsüne Ek Olmak Üzere)</i> (Çev. Yakup Şahan)	112-121
14	Charles-Louis De Secondat Montesquieu: <i>Yasaların Ruhu Üzerine</i> (Çev. Alayça Tokgöz)	122-126
15	François-Marie Arouet De Voltaire: <i>A ile B Arasında Özgürlük Üzerine Söyleşi</i> (Çev. Selahattin Bağdatlı)	127-129
16	François-Marie Arouet De Voltaire: <i>Filozof İle Doğa Arasında Söyleşi</i> (Çev. Selahattin Bağdatlı)	130-131
17	Julien Offray De La Mettrie: <i>Makine İnsan</i> (Çev. Halim Karshoğlu)	132-134
18	Jean-Jacques Roussau: <i>Sanatlar Ve Bilimler Üzerine Söylev</i> (Çev. Alayça Tokgöz)	135-142
19	Denis Diderot: <i>Madde Ve Devinim Üzerine Felsefî İlkeler</i> (Çev. Oğuz Özügül)	143-147
20	Claude-Adrien Helvetius: <i>Değişik Yüzyıllar Ve Halklarla İlişkisi Bakımından Doğruluk</i> (Çev. Oğuz Özügül)	148-152
TARİH FELSEFESİ		
21	Aleksander Fursenko: <i>18. Yüzyıldaki Fransız Ve Amerikan Devrimleri</i> (Çev. G. Doğan Görsev)	153-165
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
22	Mihail V. Alpatov: <i>Jacques Louis David’in “Marat’nın Öldürülüşü” Adlı Tablosu Üzerine</i> (Çev. Aydın Karahasan)	166-174
FELSEFE HABERLERİ		
23	<i>FRANSIZ DEVRİMİ: FELSEFE VE BİLİMLER</i> Felsefe, Edebiyat, Sanat ve Bilime Etkileri	175-179
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		

24	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	180-183
25	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	184-185
26	Rolf Geissler: <i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ (Çev: Zekiye Çebi)</i>	186-188

Yıl-Sayı 1989- 2

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>TANITIM-İÇİNDEKİLER</i>	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a VI Sofistler Söylendikleri Kadar Kötü Müdürler? (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	5-13
4	Gotthard Strohmaier: <i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler I (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	14-22
FELSEFE SORUNLARI		
5	Ali Irgat: <i>Leibniz'te Monade Kavramı</i>	23-29
6	Mehmet Erken: <i>"Bir Felsefe Sorusu (Nedir?)" ya da Diyalog Üzerine</i>	30-32
7	Aleksander Şeptulin: <i>Madde'nin Genelgeçerli Bir Özelliği Olarak Yansıtma ve Yansıtma Biçimlerindeki Gelişme (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	33-41
FELSEFE VE DOĞA BİLİMLERİ		
8	Vladislav Lektorski: <i>Bilimsel Bilgilenmede Ben Bilinci ve İçsel Düşünme (Çev. Yakup Şahan)</i>	42-54
ÖZEL BÖLÜM		
9	Arslan Kaynardağ: <i>İnsan Anlayışımızda Düünden Bugüne Değişmeler</i>	55-61

10	Hilmi Ziya Ülken: <i>Tarih Boyunca İnsan İdeali</i>	62-68
11	Betül Çotuksöken: <i>Kavram Oluşturan Bir Varlık Olarak İnsan</i>	69-71
12	Arslan Kaynardağ: <i>Prof. İonna Kuçuradi ile Uluslararası Felsefe Kurumları Federasyonu Konusunda Söyleşi</i>	72-76
13	Hayrettin Akyıldız: <i>Sevgi Üzerine</i>	77-80
14	Serol Teber: <i>Homo Sapiens Ne Oldu Sana?</i>	81-94
15	Theodor Oiserman: <i>İnsan, Özellikle İnsan (Çev. Sevil Kutlar)</i>	95-108
16	Aleksander Zubov: <i>İnsanlığın Evriminde Genel Eğilimler (Çev. Sevil Kutlar)</i>	109-123
FRANSIZ DEVRİMİ VE AYDINLANMA FELSEFESİ		
17	Joachim Kahl: <i>Din Eleştirisi Ve Hoşgörü Düşüncesi Devrimin Düşünsel Kaldırıcı Tarihsel-Sistematik Bir Taslak (Çev. Gülçin Güçhan)</i>	124-132
18	M. Petrosyan: <i>Aydınlanma ve Burjuva Hümanizmasının İlerici Dönemi (Çev. Yakup Şahan)</i>	133-148
TARİH FELSEFESİ		
19	Friedrich Wilhelm Joseph Schelling: <i>Tarihin Felsefesi Olur Mu? (Çev. Ali Irgat)</i>	149-153
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
20	Serol Teber: <i>Leonardo da Vinci'nin Anatomi Desenleri</i>	154-159
21	Leonid M. Batkin: <i>Leonardo Da Vinci'nin Dünyası (Çev. Oğuz Özügül)</i>	160-172
FELSEFE METİNLERİ		
22	Ludwig Andreas Feuerbach: <i>Hegelci Felsefenin Eleştirisi I (Çev. Oğuz Özügül)</i>	173-184
FELSEFE KİTAPLARI		
23	Bernard Fabre: <i>Bir Putun Yıkılışı (Çev. Kazım Kızıltan)</i>	185-186

OKUR FORUMU		
24	Şahin Yenişehirlioğlu: <i>Vural Yıldırım'a Yanıt</i>	187-188
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
24	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	189-191
25	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	192-194
FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ		
26	Margret Liebscher: <i>Albrecht, Erhard</i> (Çev. Tekin Özbey)	195-196
27	Siegfried Wollgast: <i>Anselm, Canterbury'li</i> (Çev. Tekin Özbey)	196-198
FELSEFE HABERLERİ		
28	<i>XVIII. DÜNYA FELSEFE KONGRESİ'NİN ARDINDAN PROF. DR. ERICH HAHN'LA SÖYLEŞİ</i> (Çev. Zekiye Çebi)	199-200

Yıl-Sayı 1989- 3

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	<i>TANITIM-İÇİNDEKİLER</i>	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Gotthard Strohmaier: <i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler II</i> (Çev. Ayla Aydın)	5-13
FELSEFE SORUNLARI		
4	Aleksander Şeptulin: <i>Yansıtma'nın Üst Biçimi Olarak Bilinç I</i> (Çev. G. Doğan Görsev)	14-26
5	Hayrettin Akyıldız: <i>Duygusal Kararların Oluşumu</i>	27-31

FELSEFE VE DOĞABİLİMLERİ		
6	Aleksander Katsura, İlya Novik: <i>Bilimler Arasında Etkileşim: Biyosfer ve İnsan Ekolojisi</i> (Çev. Yakup Şahan)	32-42
ÖZEL BÖLÜM		
7	Ömer Bedri Canatan: <i>İnsan-Doğa İlişkisi Formasyonel İlişkidir</i>	43-49
8	Mehmet Ö. Alkan: <i>II. Meşrutiyet'te Doğa Felsefesi ya da Subhi Edhem Üzerine Notlar</i>	50-58
9	Friedrich Tomberg: <i>Doğa ve Akıl-Birlik veya Zıtlık? Klasik Burjuva Felsefi ve Doğa Bilimi Arasındaki Karşılıklı İlişki Üzerine Bazı Tezler</i> (Çev. Orhan Gülkaya)	59-64
10	Hans-Martin Gerlach: <i>Tarihe Karşı Doğa? Doğaya Karşı Tarih? Sorunun Geç Burjuva Felsefesindeki Bazı Gelişme Aşamaları Üzerine</i> (Çev. Kürşat Güzey)	65-69
11	Oleg Yanitski: <i>Kentsel Yaşam Tarzı Ve Ekoloji</i> (Çev. Yakup Şahan)	70-79
12	Vladimir Sokolov, Yuri Puzachenko: <i>Çağdaş Ekolojinin Sorunları</i> (Çev. Celal A. Kanat)	80-92
13	Nejat Bozkurt: <i>Bir Bilimler Felsefesi Öncüsü Olarak David Hume'un Bilgikuramında Gözlem Ve Deneyin Yeri</i>	93-101
FRANSIZ DEVRİMİ VE AYDINLANMA FELSEFESİ		
14	Gottfried Stiehler: <i>Doğa -Madde -Düşünme -17.-18. yüzyıl Felsefesinin Kimi Konuları Üzerine</i> (Çev. Zeliha Könen)	102-111
15	Paul Mitzenheim: <i>Rousseau'nun Doğa Kavramı Anlayışı Ve Pedagojik Düşüncenin Gelişmesindeki Önemi Üzerine</i> (Çev. Zeliha Könen)	112-117
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
16	Ramazan Şen, Ömer Tulgan: <i>Adorno'da Doğa Güzelliği ve Sanat Güzelliği</i>	118-122
TARİH FELSEFESİ		
17	Nikolay Smolenski: <i>Tarihbilimsel Kavramların Niteliği</i> (Çev. Alayça Tokgöz)	123-133

ESTETİK VE SANAT KURAMI		
18	Sergey Salygin: <i>Yazın Ve Doğa</i> (Çev. Yakup Şahan)	134-140
19	Raymond Bayer: <i>Güzel Ve Nesne İlişkileri</i> (Çev. Meral Demirel - Afşar Timuçin)	141-149
FELSEFE METİNLERİ		
20	Ludwig Andreas Feuerbach: <i>Hegelci Felsefenin Eleştirisi II</i> (Çev. Oğuz Özügül)	150-161
FELSEFE KİTAPLARI		
21	Oğuz Özügül: <i>Felsefe Yayınları 1986-1988</i>	162-164
22	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	165-167
FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ		
23	Endre Simon: <i>ARİSTOTELES</i> (Çev. Tekin Özbey)	168

Yıl-Sayı 1989- 4

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	TANITIM-İÇİNDEKİLER	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Sokrates Ve Sürekli Sorun: Erdemi Temellendirme</i> (Çev. Mehmet Yavuz)	5-16
4	Gotthard Strohmaier: <i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler III</i> (Çev. Uluğ Nutku)	17-23
FELSEFE SORUNLARI		
5	Aleksander Şeptulin: <i>Yansıtmanın Üst Biçimi Olarak Bilinç II</i> (Çev.	24-35

	<i>G. Doğan Görsev)</i>	
6	Lucien Seve: <i>Bilimsel Antropoloji Ve Bilimsel Hümanizm (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	36-44
ÖZEL BÖLÜM		
7	Özcan Köknel: <i>Freud'un Dünyası</i>	45-49
8	Ataman Tangör: <i>Toplumsal Olanla Bireysel Olanın Farklılığı ve İççeliği</i>	50-60
9	Afşar Timuçin: <i>Deneysel Ruhbilimin Gelişimi Ve Freud</i>	61-65
10	Barış Korkmaz: <i>Psikolojik Açıdan Akraba Evliliği</i>	66-68
11	Hayrettin Akyıldız: <i>Yalnızlık Duygusuna Karşı Kişilerarası Yakınlık</i>	69-75
12	Vasili Davidov, Vladimir Zinçenko: <i>Ruhbilimde Gelişim İlkesi (Çev. Yakup Şahan)</i>	76-86
13	Boris Lomov: <i>Ruhsallık Yasalarının Araştırılması (Çev. Yakup Şahan)</i>	87-98
14	Viladimir Zinçenko: <i>Yapay Zeka ve Psikolojinin Paradoksları (Çev. Celal A. Kanat)</i>	99-109
15	Aleksis Leontiev: <i>Marksizm Ve Psikoloji Bilimi (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	110-124
16	Sigmund Freud: <i>Michelangelo'nun Musa'sı (Çev. Oğuz Özügül)</i>	125-134
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
17	Catherine Clement: <i>Freud Ve Sanatsal Pratik (Çev. Oğuz Özügül)</i>	135-143
18	Jean Bollack: <i>Dışlanmanın Kazandırdığı ("Kral Oidipus" Tragedyası Ve Oidipus Mito'su) (Çev. Alayça Tokgöz)</i>	144-149
19	Lev. S. Vygotski: <i>Sanat ve Psikanaliz (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	150-162
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
20	Natalya Avtonomova: <i>Lacan: Psikanalizin Yeniden Doğması Mı, Yoksa Sonu Mu? (Çev. Celal A. Kanat)</i>	163-173

TARİH FELSEFESİ		
21	İvan Gobosov: “Yeni Sağcılar”ın Tarih Felsefesi (Çev. Ayla Aydın)	174-181
FELSEFE METİNLERİ		
22	Aristoteles: <i>Problemata Physica</i> xxx. Kitap Zeka, Anlama Yetisi Ve Bilgelik Üstüne (Çev. Oğuz Özügül)	182-187
23	Ludwig Andreas Feuerbach: “Felsefenin Başlangıcı” Üstüne (Çev. Oğuz Özügül)	188-193
24	Ludwig Andreas Feuerbach: <i>Felsefede Bir Reformun Zorunluluğu</i> (Çev. Aydın Karahasan)	194-198
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
25	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	199-202
26	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	203-205
FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ		
27	Dietrich Alexander: <i>SIGMUND FREUD</i> (Çev. Aziz Çalışlar)	206-210

Yıl-Sayı 1990- 1

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	TANITIM-İÇİNDEKİLER	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Wolfgang Förster: <i>Klasik Alman Felsefesinin Georg Wilhelm Friedrich Hegel’de Zirveye Ulaşması</i> (Çev. Mehmet Yavuz)	5-26
FELSEFE SORUNLARI		
4	Nelli Motroşilova: <i>Hegel’in Toplum Felsefesi Ve Halkların İş birliği</i>	27-36

	<i>Düşüncesi (Çev. Yakup Şahan)</i>	
5	Helmut Metzler: <i>Bilimsel Çalışmalarda Yeni Bir Paradigmanın Oluşmasına Hegel'in Katkısı (Çev. Oğuz Özgül)</i>	37-42
ÖZEL BÖLÜM		
6	Nejat Bozkurt: <i>Hegel Felsefesinin Düşündürdükleri</i>	43-49
7	Önay Sözer: <i>Hegel Felsefesi Ve Metafiziğin Sonu</i>	50-57
8	Ufuk Yaltırak: <i>Hegel Fenomenolojisinde Bilinç Diyalektiği</i>	58-93
9	Mehmet Erken: <i>Hegel'de Aklın Kurnazlığı Ve/Veya Negatif Teori Olarak Felsefe Üzerine</i>	94-98
10	Karl Löwith: <i>Hegel Felsefesi (Çev. Doğan Özlem)</i>	99-125
11	Hans Friedrich Fulda: <i>Hegel'le Yüzleşmede Diyalektik (Çev. Zeliha Könen)</i>	126-140
12	Jindrich Zeleny, Petr Kotatko: <i>Kant'ın Kategoriler Tabelasına Hegel'in Eleştirisinin Diyalektik Materyalizm Açısından Değerlendirilmesi (Çev. Ömer Tulgan)</i>	141-146
13	Gerd Irritz: <i>Hegel'in Ahlak Teorisi (Çev. Sargut Şölçün)</i>	147-162
14	Klaus Vieweg: <i>Hegel'in Savaş Ve Barış Anlayışında Ampiri İle Kurgunun Birliği (Çev. Selçuk Uzun)</i>	163-167
TARİH FELSEFESİ		
15	Georg Biedermann: <i>Hegel'in Felsefesinde Kişilik Kavramı (Çev. Selçuk Uzun)</i>	168-173
16	Manfred Höfer: <i>Hegel'in Canlı Organizma Kuramı Ve Tarihin Öznesi Sorunu (Çev. Ufuk Yaltırak)</i>	174-178
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
17	Ingrid Pepperle: <i>Hegel'in Sanatın Sonu Konusundaki Görüşü Üstüne Düşünceler Almancadan (Çev. Oğuz.Özgül)</i>	179-183
FELSEFE METİNLERİ		

18	Georg Wilhelm Friedrich Hegel: <i>Felsefe Tarihi Dersleri (Çev. Atilla Tokatlı)</i>	184-191
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
19	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası: Hegel</i>	192-193
FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ		
20	Gottfried Stiehler: <i>Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (Çev. Tekin Özbey)</i>	194-200

Yıl-Sayı 1990- 2-3

Sıra No	Yazar Adı ve Konu	Sayfa Aralığı
1	TANITIM-İÇİNDEKİLER	1-2
2	Felsefe Dergisi: <i>SUNU</i>	3-4
FELSEFE TARİHİ		
3	Helmut Seidel: <i>Thales'ten Platon'a VIII Platon Dönemi Yaşamı Ve Yapıtları (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	5-20
4	Gotthard Strohmaier: <i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler IV (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	21-32
FELSEFE SORUNLARI		
5	Kürşat Güzey: <i>Felsefede Soruların Yeri Konusunu İlkçağ Felsefesi (Sokrates Öncesi) Temelinde Yeniden Ele Alma Denemesi</i>	33-52
6	Aleksis Leontiev: <i>Psişik Yansıtma (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	53-70
7	Hayrettin Akyıldız: <i>Kişilerarası Çekicilik</i>	71-84
ÖZEL BÖLÜM		
8	Afşar Timuçin: <i>Felsefenin Dili</i>	85-92
9	Nejat Bozkurt: <i>Dil -Mantık Bağlamı Ya Da Dil - Düşünce İltitisi Üstüne</i>	93-108

10	Mehmet Rifat: <i>Homo Linguisticus Homo Semioticus Homo Postsemioticus</i>	109-112
11	Betül Çotuksöken: <i>Dil -Mantık Filozofu Olarak Abelardus Ve Ockham</i>	113-124
12	Boris Frolov: <i>Tarih Öncesi Sembolizmin İlkeleri (Çev. Celal A. Kanat)</i>	125-138
13	Wilhelm Von Humboldt: <i>Harf Yazısı Ve Dilin Yapısıyla İlişkisi (Çev. Zeliha Könen)</i>	139-152
14	Valentin N. Voloşinov: <i>Felsefi -Dilbilimsel Düşüncede İki Akım (Çev. Yakup Şahan)</i>	153-172
15	Evelyn Dölling, Johannes Dölling: <i>Mantık, Doğal Dil Ve Bilme (Çev. Zeliha Könen)</i>	173-188
16	Dimitri Spiwak: <i>Değişen Bilinç Durumlarının Dilbilimi (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	189-200
17	Alan Mazur, Leon S. Robertson: <i>Dil (Çev. Sibel Mehter, Uluğ Nutku)</i>	201-212
ESTETİK VE SANAT KURAMI		
18	Eleazar Meletinsky: <i>Sözel Sanatın Kökeni Ve Erken Biçimleri (Çev. Celal A. Kanat)</i>	213-226
19	Umberto Eco: <i>Sanat Dilinin Çözümlemesi (Çev. Yakup Şahan)</i>	227-248
FELSEFE ELEŞTİRİLERİ		
20	Erhard Albrecht: <i>Mantıksal Dil Analizi Ve Analitik Felsefe (Çev. Oğuz Özügül)</i>	249-254
21	M. Şehmus Güzel, Ali Akay: <i>Heidegger, Filozof</i>	255-266
FELSEFE METİNLERİ		
22	Ludwig Andreas Feuerbach: <i>Felsefe Reformu İçin Geçici Tezler (Çev. Oğuz Özügül)</i>	267-280
OKUR FORUMU		
23	Yüksel Demirekler: <i>Kant Haklı Mıydı?</i>	281-282

24	Eyüp Ali Kılıçarslan (Derleyen): <i>Anti -Berkeley (Berkeley Felsefesinin İçsel Eleştirisi)</i>	283-288
FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI		
25	Hasan S. Keseroğlu: <i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	289-296
26	Afşar Timuçin: <i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	297-300
FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ		
27	Joachim Streisand: <i>Humboldt, Wilhelm Freiherr Von (Çev. Kürşat Güzey)</i>	301-304

EK-2: FELSEFE DERGİSİ'NİN YAZAR ADINA GÖRE TASNİFİ

No	Yazarın Soyadı ve Adı	Konu Başlığı	Dergi Yayın Yılı ve Sayısı	Sayfa Aralığı
1	ABENDORTH, Wolfgang	<i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-5	12-25
		<i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-6	56-67
		<i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-7	46-62
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-8	82-87
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-9	35-40
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-10	62-67
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-11	71-73
2	ADA, Ahmet	<i>Mektup</i>	1978-3	143
		<i>Ufukta Özgürlükle Sarmaş Dolaş</i>	1978-4	183
		<i>Yüreğimin İlmeği Çoban Yıldızına Takılsa</i>	1978-5	128-129
		<i>Yol Ayrımı</i>	1979-6	134-136
		<i>Yazsonu</i>	1979-8	141-142
		<i>Yaz Türküsü</i>	1979-9	63-64
		<i>Kar İnceden Yağarsa</i>	1980-11	104
3	AĞAOĞLU, Adalet	<i>Teşekkür Ederim</i>	1977-1	85-98
		<i>Akşamüstü</i>	1978-2	122-134
		<i>Kulak Tıkaçları</i>	1978-3	119-128
		<i>En Güner'siz Ve En Çok Güner'li Bir Yıl</i>	1978-3	147-152
		<i>Şimdi</i>	1978-4	152-163
		<i>Şiir ve Sinek</i>	1979-6	121-129
4	AKAD, Reşat	<i>Ahmet Şerif'le İlgili Mektup</i>	1978-2	172-175
5	AKTAN, Feriha	<i>Bozgun</i>	1978-2	155
6	AKYILDIZ, Hayrettin	<i>Sevgi Üzerine</i>	1989-2	77-80
		<i>Duygusal Kararların Oluşumu</i>	1989-3	27-31
		<i>Yalnızlık Duygusuna Karşı Kişilerarası Yakınlık</i>	1989-4	69-75

		<i>Kişilerarası Çekicilik</i>	1990-2-3	71-84
7	ALBRECHT, Erhard	<i>Mantıksal Olguculuğun ve Çözümsel Felsefenin Kaynağı Ludwig Wittgenstein (Çev. Oğuz ÖZÜGÜL)</i>	1986-1	134-152
		<i>Dil, Düşünme Ve Gerçeklik Birliğinin Yapısalcılık Tarafından Bozulması (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1986-3	149-166
		<i>Mantıksal Dil Analizi Ve Analitik Felsefe (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1990-2-3	249-254
8	ALEXANDER, Dietrich	<i>SIGMUND FREUD (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1989-4	206-210
9	ALKAN, Mehmet Ö.	<i>II. Meşrutiyet'te Doğa Felsefesi ya da Subhi Edhem Üzerine Notlar</i>	1989-3	50-58
10	ALPATOV, Mihail V.	<i>Jacques Louis David'in "Marat'nın Öldürülüşü" Adlı Tablosu Üzerine (Çev. Aydın Karahasan)</i>	1989-1	166-174
11	ANĞ, Tüten	<i>Türkiye'de Felsefe ve Felsefe Eğitimi</i>	1986-1	82-133
12	ARIKANLI, Oğuz	<i>Sen Sağol Paul Eluard</i>	1978-2	147-148
		<i>Siz Çocuklar</i>	1978-4	179-180
13	ARISTOTELES	<i>Problemata Physica xxx. Kitap Zeka, Anlama Yetisi Ve Bilgelik Üstüne (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1989-4	182-187
14	AVTONOMOVA, Natalya	<i>Lacan: Psikanalizin Yeniden Doğması Mı, Yoksa Sonu Mu? (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1989-4	163-173
15	AVERINZEV, Sergey	<i>Antik Çağın Değişen İmgesi (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1987-5	87-105
16	AZAR, Adnan	<i>Gökyüzü Bitebilir</i>	1978-2	158
		<i>Yasaklarla</i>	1979-6	132
		<i>Burda Yeni Bir Mevsime</i>	1979-9	65
17	BABÜR, Saffet	<i>"Nous Poietikos" (Intellectus Agens) Kavramı</i>	1988-3	18-22
18	BACHELARD, Gaston	<i>Bilimsel Düşüncenin Temel Karmaşıklığı (Çev. Eray Canberk)</i>	1973-3	185-191
19	BAHNER, Werner	<i>Jean-Jacques Rousseau'nun Toplumsal-Siyasal Hedefi (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1989-1	80-99
20	BAHTIN, Mihail M.	<i>Dostoyevski'de Karnaval</i>	1988-4	110-122

		<i>Öğeleri (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
21	BAL, Karol	<i>Hegel'in Dünya Tarihini Dönemlere Ayırma Ölçütleri (Çev. Zeki Gürsoy)</i>	1988-1	120-125
22	BANSE, G.	<i>Korku Felsefesine Karşı Barış Siyaseti (Çev. Arif K. Selcan)</i>	1986-3	140-148
23	BARRIER, Philippe	<i>Felsefe, Kölecilik Ve Devrimci Düşünce (Rousseau, Montesquieu ve Zenci Yasası Üzerine) (Çev. Kazım Kızıltan)</i>	1989-1	76-79
24	BAŞARAN, Mehmet	<i>Sodra Dağının Dedikleri Milas'ta</i>	1978-3	139-140
25	BATIŞÇEV, H.S.	<i>Yabancılaşma Sürecinde Birincil Ve İkincil Şahıslar (Çev. Yakup Şahan)</i>	1987-3	78-98
26	BATKIN, Leonid M.	<i>Leonardo Da Vinci'nin Dünyası (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1989-2	160-172
27	BAUDRILLARD, Jean	<i>Made in U.S.A. Muthuluğu</i>	1986-3	116-118
28	BAYER, Raymond	<i>Estetik Bir Bilim Midir? (Çevirenler: Vedat Günyol - Afşar Timuçin)</i>	1977-1	5-10
		<i>Sanat Ve Felsefe (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1979-6	38-42
		<i>Sanat Ve Doğa (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1979-7	12-14
		<i>Sanat Ve Ülkü (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1979-8	31-34
		<i>Sanat Ve Yaşam (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1979-9	20-26
		<i>Sanat Ve Toplum (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1980-11	47-61
		<i>Güzel Ve Nesne İlişkileri (Çev. Meral Demirel -Afşar Timuçin)</i>	1989-3	141-149
29	BEAUVOIR, Simone De	<i>Estetik Tutum (Çev. Jale Erhat)</i>	1973-3	171-174
30	BEHRAMOĞLU, Ataol	<i>Kirazlı Mesçit Sokağı</i>	1977-1	103-104
		<i>Parkta Rastladığım Adamın</i>	1977-1	105-106
31	BEKİR, Kemal	<i>Hücre (1.Bölüm)</i>	1979-9	72-108
		<i>Hücre (2.Bölüm)</i>	1980-10	83-136

		<i>Hücre (3.Bölüm)</i>	1980-11	122-143
32	BELKINA, Galina L.	<i>Bilimsel Teknik Gelişmenin Kültürel Görünüşleri (Çev. K. Süha Ergand)</i>	1988-1	84-92
33	BENJOWSKI, Regina	<i>Fransa'da 'Yeni Sağcılar' Yalnızca 'Yeni Bir Düşünce Okulu'mu (Çev. K. Süha Ergand)</i>	1987-5	71-86
34	BERKÖZ, Egemen	<i>Unutma</i>	1978-2	160
		<i>Sen Dağın Ardını Biliyor musun?</i>	1978-2	161
		<i>Sensin</i>	1978-2	162
		<i>Şiir Hâlâ Bir Sıcaklıksa</i>	1978-2	163
35	BERNARD, Claude	<i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (1.Bölüm) (Çev. Dr. Yüksel Timuçin)</i>	1972-1	69-75
		<i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (2.Bölüm) (Çev. Dr. Yüksel Timuçin)</i>	1973-2	155-160
		<i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (3.Bölüm) (Çev. Yüksel Timuçin)</i>	1973-3	205-214
		<i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (4.Bölüm) (Çev. Yüksel Timuçin)</i>	1973-4	285-292
		<i>Deneyisel Hekimliğe Giriş (Çev. Yüksel Timuçin)</i>	1978-5	26-53
36	BIÇAK, Ayhan	<i>FELSEFE YAYINLARI 1985</i>	1986-1	153-161
37	BIALAS, Volker	<i>Evrensel (Global) Bir Sorun Olarak Barış ve Savaş (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1987-1	58-68
38	BIBLER, V.S.	<i>Mantıksal Yapıda Dönüşümler (Çev. Cemal Kuzey)</i>	1986-3	49-72
39	BIEDERMANN, Georg	<i>Hegel'in Felsefesinde Kişilik Kavramı (Çev. Selçuk Uzun)</i>	1990-1	168-173
40	BOLLACK, Jean	<i>Dışlanmanın Kazandırdığı ("Kral Oidipus" Tragedyası Ve Oidipus Mitos'u) (Çev. Alayça Tokgöz)</i>	1989-4	144-149
41	BOZKURT, Nejat	<i>Bilimler Tarihi'nin Felsefesi Üstüne Bir Deneme</i>	1986-3	27-48
		<i>Bir Bilimler Felsefesi Öncüsü Olarak David Hume'un Bilgikuramında Gözlem Ve Deneyin Yeri</i>	1989-3	93-101

		<i>Hegel Felsefesinin Düşündürdükleri</i>	1990-1	43-49
		<i>Dil -Mantık Bağlamı Ya Da Dil - Düşünce İlintisi Üstüne</i>	1990-2-3	93-108
42	BÖREKÇİ, Çetin	<i>Konuşma</i>	1978-2	169-172
43	BUDAK, Abdülkadir	<i>Kaldıraç</i>	1979-6	139
44	BUTTKER, K.	<i>Korku Felsefesine Karşı Barış Siyaseti (Çev. Arif K. Selcan)</i>	1986-3	140-148
45	BÜLBÜL, Mustafa	<i>Aranır Sonra Aktarlarda</i>	1979-8	132
46	CAN, Cemil Cahit	<i>Felsefe Yayınları 1985</i>	1986-3	172-175
		<i>Felsefe Yayınları 1986</i>	1987-1	153-158
47	CANATAN, Ömer Bedri	<i>Felsefi Birey – Felsefi Özgürlük</i>	1987-5	5-24
		<i>Prometheus Öldü mü?</i>	1988-1	57-72
		<i>Ölü Diyalektik</i>	1988-2	34-45
		<i>Felsefe Konusu Olarak Yeni Düşünce</i>	1988-4	44-52
		<i>İnsan-Doğa İlişkisi Formasyonel İlişkidir</i>	1989-3	43-49
48	CANBERK, Eray	<i>Özgeçmiş</i>	1977-1	107
		<i>Değinmeler</i>	1978-3	161-171
		<i>Değinmeler</i>	1978-4	236-247
		<i>Usulca</i>	1978-5	139
49	CANDAŞ, Ömür	<i>Nihavend Şarkı</i>	1978-5	136
50	CAMUS, Albert	<i>Saçma Ve İntihar (Çev. Afşar Timuçin-Meral Demirel)</i>	1978-5	62-68
51	CEVİZCİ, Ahmet	<i>Platon'un Algıyı Eleştirisi</i>	1987-3	26-53
52	CLEMENT, Catherine	<i>Freud Ve Sanatsal Pratik (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1989-4	135-143
53	COŞKUN, Zeki	<i>Senin İçin</i>	1978-4	186
54	ÇALIŞLAR, Aziz	<i>Sunu</i>	1986-1	5-6
		<i>Türkiye'de Felsefe ve Felsefe Eğitimi</i>	1986-1	82-133
		<i>Barış Düşüncesi ve Sorunları</i>	1987-1	98-126
55	ÇOLAK, Veysel	<i>Aşksızın Biri</i>	1978-3	146
56	ÇOTUKSÖKEN, Betül	<i>"Gülün Adı" ve Ortaçağ Felsefesi</i>	1986-3	15-26
		<i>Batı Ortaçağ Felsefesine Genel Bir Bakış</i>	1987-1	11-22
		<i>Kavram Oluşturan Bir Varlık Olarak İnsan</i>	1989-2	69-71
		<i>Dil - Mantık Filozofu Olarak Abelardus Ve</i>	1990-2-3	113-124

		Ockham		
57	D'ALEMBERT, Jean Le Rond	"Yasaların Ruhı"nın Çözümlemesi (M. De Montesquieu'nun Övgüsüne Ek Olmak Üzere) (Çev. Yakup Şahan)	1989-1	112-121
58	D'ALLONES, Olivier Revault	Estetik	1986-3	89-93
59	DASHVİLİ, Merab Mamar	Marx'ın Çalışmalarında Bilincin Çözümlemesi (Çev. Celal A. Kanat)	1987-4	141-159
60	DAVİDOV, Vasili	Ruhbilimde Gelişim İlkesi (Çev. Yakup Şahan)	1989-4	76-86
61	DELEON, Jak	Uyumsuz Tiyatroda Yoksunlaştırılma Sorunu	1978-4	119-132
62	DEMİREKLER, Yüksel	Kant Haklı mıydı?	1990-2-3	281-282
63	DEMİRDÖVEN, İsmail H.	Dünya Problemleri Karşısında Felsefe	1986-3	167-171
64	DEMOKRİTOS	Seçmeler (Çev. Afşar Timuçin)	1979-8	50-54
65	DEVARİ, Rıza	İran İslam Cumhuriyeti	1987-4	77-82
66	DIDEROT, Denis	Madde Ve Devinim Üzerine Felsefi İlkeler (Çev. Oğuz Özügül)	1989-1	143-147
67	DİKERDEM, Mahmut	Barış Düşüncesi ve Sorunları	1987-1	98-126
68	DİNÇ, Güney	İslam ve Adalet	1988-3	46-57
69	DOBROLYUBOV, Nikolai	Oblomovluk Nedir? (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)	1980-11	3-46
70	DÖLLİNG, Evelyn	Mantık, Doğal Dil Ve Bilme (Çev. Zeliha Könen)	1990-2-3	173-188
71	DÖLLİNG, Johannes	Mantık, Doğal Dil Ve Bilme (Çev. Zeliha Könen)	1990-2-3	173-188
72	ECO, Umberto	Sanat Dilinin Çözümlemesi (Çev. Yakup Şahan)	1990-2-3	227-248
73	ELENGU, Elengu Pene	Afrika'da Felsefe Ve Eğitim Sorunları: Eğitimcilerin Eğitimi	1987-4	103-114
74	EMİN, İlhami	Gençliğin Köprüleri	1978-4	185
75	ENGELS, Friedrich	Ülkücülük ve Maddecilik (Çev. Afşar Timuçin)	1978-4	3-7
		Hegel Ve Diyalektik (Çev. Afşar Timuçin)	1978-5	3-11
		Maymundan İnsanlaşma Sürecine Geçişte Çalışmanın Payı (Çev. S.	1988-3	23-32

		<i>Yılmaz)</i>		
76	ERDİNÇ, Fahri	<i>Yeni Yıl Armağanı</i>	1978-2	138-140
		<i>İçsel Savaş</i>	1978-2	141-143
		<i>Yurttaşlık</i>	1978-2	144
		<i>Düdüklü Çaydanlık ve Guçuklu Saat</i>	1978-2	145
		<i>Elmaya Benziyorum</i>	1978-2	146
		<i>Nazım'ı Okurken</i>	1978-4	173-174
		<i>Haziran Şiirleri</i>	1978-4	175-178
		<i>Eşeklik</i>	1979-8	113-119
77	ERGÜLEN, Haydar	<i>Giden</i>	1979-8	143-144
		<i>Karşılığını Bulamamış Sorular İçin</i>	1979-8	145-146
		<i>Eski Bir Yalnızlık Şarkısı</i>	1979-8	147
		<i>Düşler Bir Ses Bulur Bende</i>	1979-8	148-149
		<i>Giden Yaz'a</i>	1980-10	80
		<i>Bir Çocuğun Dönmeyen Abisi İçin</i>	1980-11	100
		<i>Kırgın Taşralı</i>	1980-11	101
78	ERGÜLER, Dursun	<i>Dolu Dizgin</i>	1979-9	69
		<i>Biliyorum</i>	1979-9	70
		<i>Her Görüş Günü</i>	1979-9	71
79	ERHAN, Ahmet	<i>Özlediğimiz Şeyler</i>	1978-2	157
		<i>Uzaktır Güneyin Şarkıları Şimdi</i>	1978-3	145
80	ERKEN, Mehmet	<i>"Bir Felsefe Sorusu (Nedir?)" ya da Diyalog Üzerine</i>	1989-2	30-32
		<i>Hegel'de Aklın Kurnazlığı Ve/Veya Negatif Teori Olarak Felsefe Üzerine</i>	1990-1	94-98
81	ERLAT, Jale	<i>Simone De Beauvoir</i>	1973-3	167-170
82	ESİN, Fügen	<i>80'li Yıllarda Muhafazakârlık</i>	1987-5	134-139
83	EŞREFOĞLU, Eşref	<i>Dergiden</i>	1978-2	167-169
		<i>Abdurrahman Şeref Ve "Tarih Konuşmaları" Üzerine</i>	1978-5	140-146
84	FABRE, Bernard	<i>Bir Putun Yıkılışı (Çev. Kazım Kızıltan)</i>	1989-2	185-186
85	FEINBERG, Yevgeni	<i>Sanat Ve Bilgi (Çev. Oğuz Özügöl)</i>	1987-3	130-154
86	FENSİ, Xing	<i>Çin</i>	1987-4	37-45
87	FERHAD, Hüseyin	<i>Boyun Eğmeyecek Çocukluğumuz</i>	1980-10	81
		<i>Geceyi Maviye Boyadılar</i>	1980-10	82
88	FEUERBACH,	<i>Hegelci Felsefenin Eleştirisi</i>	1989-2	173-184

	Ludwig Andreas	<i>I (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
		<i>Hegelci Felsefenin Eleştirisi</i>	1989-3	150-161
		<i>II (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
		<i>“Felsefenin Başlangıcı”</i>	1989-4	188-193
		<i>Üstüne (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
		<i>Felsefede Bir Reformun</i>	1989-4	194-198
		<i>Zorunluluğu (Çev. Aydın</i>		
		<i>Karahasan)</i>		
		<i>Felsefe Reformu İçin Geçici</i>	1990-2-3	267-280
		<i>Tezler (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
89	FORD, Clellen S.	<i>Bazı İlkel Toplumların</i>	1978-4	133-141
		<i>Cinsel Davranışı (Çev.</i>		
		<i>Afşar Timuçin-Serdar</i>		
		<i>Kırkoğlu)</i>		
90	FOULQUIE, Paul	<i>Varoluşçu Felsefe (Çev.</i>	1985-1	17-29
		<i>Yakup Şahan)</i>		
91	FÖSTER, Wolfgang	<i>Klasik Alman Felsefesinin</i>	1990-1	5-26
		<i>Georg Wilhelm Friedrich</i>		
		<i>Hegel’de Zirveye Ulaşması</i>		
		<i>(Çev. Mehmet Yavuz)</i>		
92	FREUD, Sigmund	<i>Psikanalizin Bir Güçlüğü</i>	1979-7	3-11
		<i>(Çev. Mehmet Sert-Sinan</i>		
		<i>Köm)</i>		
		<i>Michelangelo’nun Musa’sı</i>	1989-4	125-134
		<i>(Çev. Oğuz Özügül)</i>		
93	FROLOV, Boris	<i>Tarih Öncesi Sembolizmin</i>	1990-2-3	125-138
		<i>İlkeleri (Çev. Celal A.</i>		
		<i>Kanat)</i>		
94	FROLOV, Ivan	<i>Biyolojide Bilimsel</i>	1988-1	37-56
		<i>Araştırma Ve Felsefi</i>		
		<i>Savaşım (Çev. Yakup</i>		
		<i>Şahan)</i>		
		<i>Bilimsel Teknik Gelişmenin</i>	1988-1	84-92
		<i>Kültürel Görünüşleri (Çev.</i>		
		<i>K. Süha Ergand)</i>		
95	FULDA, Hans Friedrich	<i>Hegel’le Yüzleşmede</i>	1990-1	126-140
		<i>Diyalektik (Çev. Zeliha</i>		
		<i>Könen)</i>		
96	FURSENKO, Aleksander	<i>18. Yüzyıldaki Fransız Ve</i>	1989-1	153-165
		<i>Amerikan Devrimleri (Çev.</i>		
		<i>G. Doğan Görsev)</i>		
97	GAUÏLLEBAUD, Jean-Claude	<i>Sistemcilik</i>	1986-3	96-99
98	GECSE, Gustztav	<i>FİLOZOFLAR</i>	1988-2	201-204
		<i>ANSİKLOPEDİSİ (Çev.</i>		
		<i>Tekin Özbey)</i>		
99	GEİSSLER, Rolf	<i>FİLOZOFLAR</i>	1989-1	186-188

		<i>ANSİKLOPEDİSİ (Çev: Zekiye Çebi)</i>		
100	GERGER, Haluk	<i>Bariş Düşüncesi ve Sorunları</i>	1987-1	98-126
101	GERLACH, Hans Martin	<i>“Burjuva İdeolojisi” Taslağı Uygulanabilirlik, Sorunlar, Sınırlar (Çev. G. Antikacıoğlu)</i>	1987-5	54-62
		<i>Varoluş Mu Yoksa Tanrı mı? Varoluşçu Felsefedeki Sözümona Bir Alternatife Eleştirel Bakış (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	1988-3	103-112
		<i>Tarihe Karşı Doğa? Doğaya Karşı Tarih? Sorunun Geç Burjuva Felsefesindeki Bazı Gelişme Aşamaları Üzerine (Çev. Kürşat Güzey)</i>	1989-3	65-69
102	GLUCKSMANN, Christine Buci	<i>Çağcılık Sonrası</i>	1986-3	99-105
103	GLUCKSMANN, D’andre	<i>Savaşçı Düşünmek</i>	1986-3	137-139
104	GOBOSOV, İvan	<i>“Yeni Sağcılar”ın Tarih Felsefesi (Çev. Ayla Aydın)</i>	1989-4	174-181
105	GODELIER, Maurice	<i>Devletin Temelleri, Farklılığı Ve Biçimlenme Süreçleri (Çev. Ergin Koparan)</i>	1987-2	79-88
106	GOLDMANN, Lucien	<i>Klasik Felsefe ve Batı Burjuvazisi (Çev. Nadir Demirel)</i>	1973-3	175-183
		<i>İnsan Eserinin Niteliği (Çev. Doğan Ergun)</i>	1973-4	237-243
		<i>Klasik Felsefe ve Batı Burjuvazisi (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1973-4	245-253
		<i>Marcuse Tartışması (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1977-1	56-59
		<i>G. Lukacs’ın İlk Yazılarına Giriş (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1978-2	16-51
		<i>İnsan Bilimleri Ve Felsefenin Yeni Baskısı İçin Önsöz (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1978-3	67-78
		<i>Kant Felsefesine Giriş (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-8	55-81

		<i>Kant Felsefesine Giriş (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-9	27-34
		<i>Kant Felsefesine Giriş (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-10	11-52
		<i>Kant Felsefesine Giriş (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-11	74-86
		<i>Bir Roman Sosyolojisinin Sorunlarına Giriş (Çev. Şahin Yenişehirlioğlu)</i>	1987-2	99-111
107	GÖKBERK, Macit	<i>Bariş Düşüncesi ve Sorunları</i>	1987-1	98-126
108	GÖNENÇ, Güney	<i>Bariş Düşüncesi ve Sorunları</i>	1987-1	98-126
109	GRASSHOFF, Helmut	<i>Dostoyevski'nin Mirası</i>	1987-5	106-111
110	GREISCH, Jean	<i>Yorumbilim</i>	1986-3	86-89
111	GRİGULEVİÇ, J. R.	<i>20. Yüzyılda Engizisyon (Çev. Zeliha Könen)</i>	1988-3	74-86
112	GROETHUYSEN, Bernard	<i>Kafka'nın Dünyası (Çev. Hülya Divitçioğlu)</i>	1979-6	19-37
113	GUSDORF, Georges	<i>Evrende Varlık Yapısı Olarak Mit Bilinci (Çev. Merih Akal)</i>	1973-4	255-264
114	GÜLVEREN, Mevlüt	<i>Rasgele Yazılan Bir İki Söz</i>	1979-8	134-136
		<i>Bu Son Buluşmamızdır</i>	1980-11	105-115
115	GÜNGÖRMÜŞ, Rana	<i>Küskün</i>	1978-4	169-171
116	GÜNYOL, Vedat	<i>Türkçeyi Savunmak</i>	1978-2	117-121
		<i>Türkçemiz Konusunda</i>	1978-4	148-151
117	GÜZEL, M. Şehmus	<i>Heidegger, Filozof</i>	1990-2-3	255-266
118	GÜZEY, Kürşat	<i>Avrupa Burjuvazisinin İlk Döneminin İdeolojisi Olarak Descartes Felsefesi</i>	1987-2	5-14
		<i>Platon Felsefesinin Toplumsal Kökleri</i>	1988-1	11-24
		<i>Felsefede Soruların Yeri Konusunu İlkçağ Felsefesi (Sokrates Öncesi) Temelinde Yeniden Ele Alma Denemesi</i>	1990-2-3	33-52
119	HACIHASANOĞLU, Muzaffer	<i>Gesi Bağlarında</i>	1978-5	108-119
120	HATİPOĞLU, Aydın	<i>Tutuk</i>	1977-1	108-109
		<i>Şafak Düşünceleri</i>	1978-2	152-153
		<i>Bir Bireyci Şairin Portresi</i>	1978-5	137-138

		<i>Sierra Neruda</i>	1980-11	97
121	HEGEL	<i>Seçme Parçalar (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1977-1	60-65
122	Claude-Adrien Helvetius:	<i>Tiranlık Üzerine (Çev. Afşar Timuçin-Eray Canberk)</i>	1978-2	52-58
		<i>Değişik Yüzyıllar Ve Halklarla İlişkisi Bakımından Doğruluk (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1989-1	148-152
123	HOLZ, Hans Heinz	<i>Varlık Ve Bilinç (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-3	33-66
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-8	82-87
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-9	35-40
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-10	62-67
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-11	71-73
124	HOUNTONDJI, Poulin J.	<i>Fransız Dilli Afrika'da Felsefe Öğretim Ve Araştırma</i>	1987-4	128-131
125	HÖFER, Manfred	<i>Hegel'in Canlı Organizma Kuramı Ve Tarihin Öznesi Sorunu (Çev. Ufuk Yaltırak)</i>	1990-1	174-178
126	HUMBOLDT, Wilhelm Von	<i>Harf Yazısı Ve Dilin Yapısıyla İlişkisi (Çev. Zeliha Könen)</i>	1990-2-3	139-152
127	HUME, David	<i>Yaşamım (Gülden Berkem)</i>	1973-2	145-152
		<i>Anlık Üzerine (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-7	20-28
		<i>Anlık Üzerine (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-8	88-94
		<i>Anlık Üzerine (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-9	41-49
128	HÜSEYİN, Niyazi	<i>Dünya Bir</i>	1979-6	138
129	ILYENKOV, E.V.	<i>İdeal Kavramı (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1988-2	51-84
130	IRGAT, Ali	<i>Aristoteles'te Çelişkinin ve Üçüncünün Olmazlığı İlkeleri Üzerine</i>	1988-4	22-27
		<i>Leibniz'te Monade Kavramı</i>	1989-2	23-29
131	IRRLITZ, Gerd	<i>Hegel'in Ahlak Teorisi (Çev. Sargut Şölçün)</i>	1990-1	147-162
132	JAMES, William	<i>Pragmacılığın Anlamı (Çev. Ahmed İnam)</i>	1973-2	91-107
133	JASPERS, Karl	<i>Felsefi Otobiyografi (Çev.</i>	1973-4	265-283

		<i>Afşar Timuçin)</i>		
		<i>Felsefe Nedir (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1977-1	46-55
134	JDANOV, V.	<i>Nikolai Dobrolyubov: Rus Eleştircisi Ve Gazetecisi (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1979-8	13-30
136	JUNG, C.G.	<i>Kişisel Bilinçdışı ve Ortak Bilinçdışı (Çevirenler: Afşar Timuçin -Mehmet Sert)</i>	1977-1	11-31
136	JUNG, Heinz	<i>İşçi Sınıfı Hâlâ Var Mı? Günümüzde Sınıf Teorileri Ve İşçi Sınıfı (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	1988-1	93-119
137	KAÇAMAK, Melahat	<i>Kuş</i>	1979-6	137
138	KADİR, A.	<i>Bir Yolculukta</i>	1977-1	99
		<i>Başlamak Yeniden</i>	1977-1	100
		<i>Bir Türkü Bir Türkü Bir Türkü Daha</i>	1978-2	135-137
		<i>Cansel'e Evliliğimizin Yirmi Beşinci Yıldönümü Armağanıdır</i>	1978-4	172
139	KAHL, Joachim	<i>Din Eleştirisi Ve Hoşgörü Düşüncesi Devrimin Düşünsel Kaldırıcı Tarihsel-Sistematik Bir Taslak (Çev. Gülçin Güçhan)</i>	1989-2	124-132
140	KANT, Immanuel	<i>Saf Aklın Eleştirisi İçin İkinci Giriş (Çeviren: Tuncer Tuğcu)</i>	1972-1	13-29
		<i>Analitik Ve Sentetik Yargıların Ayrımı Üstüne (Çev. Ömer Naci Soykan)</i>	1978-5	59-61
		<i>Salt Usun Eleştirisi'nin Birinci Basımı İçin Önsöz (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-10	3-10
141	KATSURA, Aleksander	<i>Bilimler Arasında Etkileşim: Biyosfer ve İnsan Ekolojisi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-3	32-42
142	KAYA, Emrah	<i>Felsefe Yayınları 1985</i>	1986-2	144-154
143	KAYGI, Abdullah	<i>Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadar Ahlâk Öğretimi Ve Ali Şeydi Bey</i>	1986-2	17-25
		<i>Platon ve Popper. Adaletli Toplum mu Açık Toplum</i>	1987-1	127-137

		mu?		
		<i>Platon, Felsefe ve Şaşılık Üzerine</i>	1988-3	13-17
144	KAYNARDAĞ, Arslan	<i>Üniversitelerimizde Ders Veren Alman Felsefe Profesörleri</i>	1986-1	7-32
		<i>Türkiye’de Felsefe ve Felsefe Eğitimi</i>	1986-1	82-133
		<i>Felsefe Semineri Dergisi</i>	1986-2	129-143
		<i>Osmanlılarda Bilim Ve Bilimsel Düşünce Neden Gelişemedi?</i>	1986-3	5-14
		<i>Birinci Felsefe ve Mantık Kongresi</i>	1987-1	138-152
		<i>Namık Kemal’e Felsefe Açısından Bir Bakış</i>	1989-1	14-23
		<i>İnsan Anlayışımızda Düünden Bugüne Değişmeler</i>	1989-2	55-61
		<i>Prof. İonna Kuçuradi ile Uluslararası Felsefe Kurumları Federasyonu Konusunda Söyleşi</i>	1989-2	72-76
145	KESEROĞLU, Hasan S.	<i>AÇIKLAMALI FELSEFE YAYINLARI KAYNAKÇASI 1928-1984</i>	1986-1	162-177
		<i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası (1928 -1984)</i>	1986-3	176-190
		<i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1987-1	170-184
		<i>Açıklamalı Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1987-3	165-173
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası 1928 -1984</i>	1988-1	183-188
		<i>FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI</i>	1988-2	188-195
		<i>FELSEFE BİBLİYOGRAFYASI</i>	1988-3	156-158
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1988-4	132
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1989-1	180-183
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1989-2	189-191
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1989-4	199-202
		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası: Hegel</i>	1990-1	192-193

		<i>Felsefe Yayınları Kaynakçası</i>	1990-2-3	289-296
146	KILIÇARSLAN, Eyüp Ali	<i>Anti -Berkeley (Berkeley Felsefesinin İçsel Eleştirisi)</i>	1990-2-3	283-288
147	KIRKOĞLU, Serdar	<i>Yenişehirlioğlu'nun Zaman, Tarih ve Biz'i Üzerine</i>	1978-3	152-157
148	KIZILTUĞ, Ömer Ateş	<i>Çocukların Akşamı</i>	1978-2	159
		<i>Sevda İçindedir</i>	1978-3	144
		<i>Gurbette Bir Denizci Türküsü</i>	1978-4	184
		<i>Çocuklar İçin Bir Kar Şarkısı</i>	1978-5	134
		<i>Çocukların İlk yazı</i>	1978-5	135
		<i>Yaşamak Kuşkusuz</i>	1979-6	133
		<i>Sen ve Yaşamak</i>	1979-8	127
		<i>Özlem</i>	1979-8	128
		<i>Tutkunlar İçin Bir Ağıt</i>	1979-8	129
		<i>Bir Sabah Türküsü</i>	1979-8	130
		<i>Bu Gece Kar Var</i>	1979-9	59-61
		<i>Yol Yorgunlarının Ezgisi</i>	1980-10	78
		<i>Geceyarısı Ezgileri</i>	1980-10	79
		<i>Akşamı</i>	1980-11	98
		<i>İlk yaz Ölümleri</i>	1980-11	99
149	KOÇAK, Ertuğrul	<i>Yaşamalısın</i>	1979-8	133
		<i>Deniz ve Yağmur</i>	1979-9	67
150	KOLOĞLU, Orhan	<i>İslam'da Barış</i>	1987-1	5-10
151	KOFLER, Leo	<i>Birey Ve Toplum (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-4	16-59
152	KOPARAN, Ergin	<i>İngiltere ve ABD'de Felsefe Yayınları (1984-1986)</i>	1987-1	159-169
153	KOPP, Anatole	<i>Eski Yaşamdan Yeni Yaşama (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1979-9	3-19
154	KORKMAZ, Barış	<i>Psikolojik Açından Akraba Evliliği</i>	1989-4	66-68
155	KOSSOK, Manfred	<i>1789 Çağ Dönümü Ve Kahramanlık Yanılsaması (Çev. Kürşat Güzey)</i>	1989-1	46-52
156	KOTATKO, Petr	<i>Kant'ın Kategoriler Tabelasına Hegel'in Eleştirisinin Diyalektik Materyalizm Açısından Değerlendirilmesi (Çev. Ömer Tulgan)</i>	1990-1	141-146
157	KÖKNEL, Özcan	<i>Freud'un Dünyası</i>	1989-4	45-49
158	KRAPÇENKO,	<i>Tarihsel Poetika (Çev.</i>	1987-2	112-133

	Mihayil	Kevser Kavala)		
		<i>Sanatsal Biçimin Çevrenleri (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1987-4	160-191
159	KRAUSE, Dieter	<i>İdeoloji Ve Çıkar (G. Antikacıoğlu)</i>	1987-5	25-34
160	KREMER-MARIEITI, Angele	<i>Açılış</i>	1986-3	122-128
161	KUCUR, İlkiz	<i>Gözlerindeki Yüreğim</i>	1979-8	131
162	KURSANOV, G. A.	<i>Hakikat Sorunu (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1986-1	49-65
		<i>Hakikat Sorunu (2) (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1986-2	62-77
163	KUZNETSOV, Boris	<i>Dante, Galilei, Einstein (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1988-1	142-153
164	KÜÇÜKYALÇIN, Dora	<i>DEĞİNMELEK</i>	1978-5	156-159
165	LACROIX, Lean	<i>Gaston Bachelard'ın Uygulamalı Akılcılık'ı (Çev. Nadir Demirel)</i>	1973-2	137-142
166	LA METTRİE, Julien Offray De	<i>Makine İnsan (Çev. Halim Karşlıoğlu)</i>	1989-1	132-134
167	LANGE, Erhard	<i>Klasik Alman Felsefesinde Barış Düşüncesi (Çev. Kâmil Yalın)</i>	1987-2	15-26
168	LEKTORSKI, Vladislav	<i>Bilimsel Bilgilenmede Ben Bilinci ve İçsel Düşünme (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-2	42-54
169	LENİN, V. I.	<i>Diyalektik Sorunu Üzerine (Çev. Attila Tokatlı)</i>	1988-2	46-50
170	LEONTİEV, Aleksis	<i>Marksizm Ve Psikoloji Bilimi (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1989-4	110-124
		<i>Psişik Yansıtma (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1990-2-3	53-70
171	LEVİ-STRAUSS, C.	<i>Filozofun Rolü (Çev. Nejat Bozkurt)</i>	1986-3	128-129
172	LEWİS, John	<i>Yabancılaşma (Çev. Yakup Şahan)</i>	1987-3	59-77
173	LIEBSCHER, Margret	<i>Albrecht, Erhard (Çev. Tekin Özbey)</i>	1989-2	195-196
174	LOCKE, John	<i>Deney Tüm Bilgilerimizin Kaynağıdır (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-7	15-19
175	LOMOV, Boris	<i>Ruhsallık Yasalarının Araştırılması (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-4	87-98
176	LÖWİTH, Karl	<i>Hegel Felsefesi (Çev.</i>	1990-1	99-125

		<i>Doğan Özlem)</i>		
177	LUKACS, György	<i>Kapalı Uygarlıklar (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1978-2	3-15
		<i>Varlık Ve Bilinç (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-3	33-66
		<i>Birey Ve Toplum (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-4	16-59
		<i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-5	12-25
		<i>Bilimsel Siyaset Üzerine Belirlemeler (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-6	56-67
		<i>Bilimsel Siyaset Üzerine</i>	1979-7	46-62
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-8	82-87
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1979-9	35-40
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-10	62-67
		<i>Genel Değerlendirme (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1980-11	71-73
178	LUNAÇARSKI, Anatoli	<i>Marx'cı Eleştiri Sorunları Üzerine Tezler (Çev. Yurdanur Salman)</i>	1979-6	3-18
179	LYOTARD, Jean-François	<i>Çağcılık Sonrasına Dönüş</i>	1986-3	105-107
180	MAGDEN, Perihan	<i>Zenciye Yürek</i>	1979-6	131
181	MARTINDALE, Don	<i>Çeşitli İlkel Aile Biçimleri (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-3	91-103
182	MARX, Karl	<i>İktisadın Yöntemi (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-8	3-12
		<i>Hegel'in Hukuk Felsefesini Eleştiriye Katkı (Çev. Tektaş Ağaoğlu)</i>	1988-1	126-141
183	MASSON, Vadim	<i>İlk Uygarlıklar Dönemi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1988-4	92-104
184	MATTICK, Paul	<i>"Denge Mekanizması" Olarak Değer Yasası (Çev. Mehmet Sert)</i>	1978-4	8-15
185	MAZUR, Alan	<i>Dil (Çev. Sibel Mehter, Uluğ Nutku)</i>	1990-2-3	201-212
186	MELETINSKY, Eleazar	<i>Sözel Sanatın Kökeni Ve Erken Biçimleri (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1990-2-3	213-226
187	MELUKHIN, S. T.	<i>Diyalektik Materyalist</i>	1988-2	85-117

		<i>Madde Kavramı (Çev. Celal A. Kanat)</i>		
188	MELZER, Karl	<i>Arap Ülkelerinde Felsefi Düşüncenin Güncel Sorunları (Çev. Uluğ Nutku)</i>	1987-2	134-156
189	MERLEAU-PONTY, Maurice	<i>“Başkası” ve İnsan Dünyası (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1972-1	39-60
		<i>Einstein Ve Usun Bunalımı (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	1978-3	25-32
190	METZLER, Helmut	<i>Bilimsel Çalışmalarda Yeni Bir Paradigmanın Oluşmasına Hegel’in Katkısı (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1990-1	37-42
191	MEYLAH, B. S.	<i>Dostoyevski’nin Sanatsal Düşüncesi (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1987-5	112-133
192	MITZENHEIM, Paul	<i>Rousseau’nun Doğa Kavramı Anlayışı Ve Pedagojik Düşüncenin Gelişmesindeki Önemi Üzerine (Çev. Zeliha Könen)</i>	1989-3	112-117
193	MOCEK, Reinhard	<i>“Burjuva İdeolojisi” Taslağı Uygulanabilirlik, Sorunlar, Sınırlar (Çev. G. Antikacıoğlu)</i>	1987-5	54-62
194	MONTESQUIEU, Charles-Louis De Secondat	<i>Yasaların Ruhu Üzerine (Çev. Alayça Tokgöz)</i>	1989-1	122-126
195	MORALI, Claude	<i>Fizikötesi</i>	1986-3	94-96
196	MOTROŞILOVA, Nelli	<i>Hegel’in Toplum Felsefesi Ve Halkların İşbirliği Düşüncesi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1990-1	27-36
197	NECATİGİL, Behçet	<i>Seni</i>	1978-3	136
		<i>Karşı</i>	1978-3	137
		<i>Saatler</i>	1978-3	138
198	NEUSÜSS, Arnhelm	<i>İdeoloji Ve Çıkar (G. Antikacıoğlu)</i>	1987-5	25-34
199	NOVIK, İlya	<i>Bilimler Arasında Etkileşim: Biyosfer ve İnsan Ekolojisi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-3	32-42
200	NUTKU, Uluğ (Derleyen):	<i>Eski Doğu’da Felsefi Düşüncenin Kaynakları</i>	1986-1	33-48
		<i>Türkiye’de Felsefe ve Felsefe Eğitimi</i>	1986-1	82-133

201	OHMORI, Shoza	Japonya	1987-4	21-36
202	OİZERMAN, T.	<i>Felsefe Tanımlarının Çeşitliliği (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1987-3	5-25
		<i>Felsefi Tartışmanın Doğası Üzerine (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1987-5	35-53
203	OMELYANOVSKI, Mihail	<i>Kuantum Fiziğinde Nesnel Olan Ve Öznel Olan (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1986-2	45-61
204	ÖNEŞ, Mustafa	<i>1968...1978</i>	1979-6	130
205	ÖZEL, Oktay	<i>İslam Dünyasında Din-Felsefe İlişkisi ve İbn Rüşd</i>	1988-3	33-45
206	ÖZER, Kemal	<i>Sevda Türküsü</i>	1977-1	101-102
		<i>Gurbetteki Ozanla Karşılaşma</i>	1978-2	150-151
		<i>Gül Üstüne Çeşitlemeler</i>	1978-3	141
207	ÖZÜGÜL, Oğuz	<i>Felsefe Yayınları 1986-1988</i>	1989-3	162-164
208	PATY, Michel	<i>Einstein ve Atom Savaşı (Çev. Yunus Çakır)</i>	1987-1	23-43
209	PEPPERLE, Ingrid	<i>Hegel'in Sanatın Sonu Konusundaki Görüşü Üstüne Düşünceler Almandan (Çev. Oğuz.Özügül)</i>	1990-1	179-183
210	PETROSYAN, M.	<i>Aydınlanma ve Burjuva Hümanizmasının İlerici Dönemi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-2	133-148
211	PLATON	<i>Yasalar (Çev. Doç. Dr. Candan Şentuna, Doç. Dr. Saffet Babür)</i>	1988-2	165-187
		<i>Nomoi Yasalar II (Çevirenler Doç.Dr. Candan Şentuna- Doç.Dr. Saffet Babür)</i>	1988-3	126-142
212	POLITZER, Georges	<i>Dercartes Üzerine (Çev. Yakup Şahan)</i>	1988-4	28-32
213	POULANTZAS, Nicos	<i>Devlet ve Toplum Üzerine Araştırma (Çev. Ergin Koparan)</i>	1987-2	69-78
214	PRACHT, Erwin	<i>Estetik Değerlendirme (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1986-2	94-112
215	PUZACHENKO, Yuri	<i>Çağdaş Ekolojinin Sorunları (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1989-3	80-92
216	RAYNAUD, Philippe	<i>Lacan'a Bağlı Üç Yazar</i>	1986-3	129-132

217	RICOEUR, Paul	<i>Cinsellik, Eşsizlik, Yanılgı, Bilmece (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1977-1	32-45
218	RİFAT, Mehmet	<i>Homo Linguisticus Homo Semioticus Homo Postsemioticus</i>	1990-2-3	109-112
219	ROBBE, Martin	<i>Gelişmekte Olan Ülkeler: Barış, Bağımsızlık, İlerleme (Çev. Bahattin Küçükince)</i>	1987-1	69-82
220	ROBERTSON, Leon S.	<i>Dil (Çev. Sibel Mehter, Uluğ Nutku)</i>	1990-2-3	201-212
221	RORHEFOUCAUL D, La	<i>Özdeyişler (Çev. Orhan Tercan)</i>	1973-3	201-204
222	ROUSSUAU, Jean-Jacques	<i>Sanatlar Ve Bilimler Üzerine Söylev (Çev. Alayça Tokgöz)</i>	1989-1	135-142
223	SAINT-JUST, Louis Antoine Leon De	<i>XVI. Louis'nin Yargılanması Üstüne Konvansiyon'da Verilen Söylev (13 Kasım 1792) (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-1	53-58
224	SALYGİN, Sergey	<i>Yazın Ve Doğa (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-3	134-140
225	SANDKÜHLER, H.J.	<i>Bir Barış Felsefesi İçin (Çev. İsmet Birkan)</i>	1987-1	44-57
226	SARTRE, Jean Paul	<i>Kötü Niyet (Çev. Merih Akal)</i>	1973-2	111-134
		<i>Descartes'cı Özgürlük (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	1978-3	3-24
		<i>Descartes'çı Özgürlük (Çev. Afşar Timuçin-Serdar Kırkoğlu)</i>	1985-1	3-16
227	SCARPETTA, Guy	<i>B.H.L. Biçemi</i>	1986-3	118-122
228	SHELLİNG, Friedrich Wilhelm Joseph	<i>Tarihin Felsefesi Olur Mu? (Çev. Ali Irgat)</i>	1989-2	149-153
229	SCHRÖTER, Gisela	<i>Ludwig Feuerbach'ın Düşüncesinde, Tarih (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1988-3	96-102
230	SEIDEL, Helmut	<i>Felsefe Nasıl ve Neden Eski Yunanistan'da Ortaya Çıktı (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1986-2	26-44
		<i>Thales'ten Platon'a II Oluş Ya Da Varlık, Bu, Gerçek Bir Seçenek Midir? Diyalektik Ve Mantığın Çıkış Noktaları Heraklit Ve</i>	1988-2	8-24

		<i>Elea Okulu I (Çev. Sargut Şölçün)</i>		
		<i>Thales'ten Platon'a III (Çev. Oğuz Öztüğü)</i>	1988-3	5-12
		<i>Thales'ten Platon'a IV Elea Çıkmazlarını Çözme Çabaları, Materyalist Atomculuğun Doğuşu I (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1988-4	5-15
		<i>Thales'ten Platon'a V Elea Çıkmazlarını Çözme Çabaları Materyalist Atomculuğun Doğuşu 2 (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1989-1	5-13
		<i>Thales'ten Platon'a VI Sofistler Söylendikleri Kadar Kötü Müdürler? (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1989-2	5-13
		<i>Sokrates Ve Sürekli Sorun: Erdemi Temellendirme (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1989-4	5-16
		<i>Thales'ten Platon'a VIII Platon Dönemi Yaşamı Ve Yapıtları (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1990-2-3	5-20
231	SERRES, Michel	<i>Felsefe Ve Bilimler</i>	1986-3	114-116
232	SEVE, Lucien	<i>Yabancılaşma Sorununun Çözümüne (Çev. Hakkı Uluç)</i>	1987-3	99-129
		<i>Bilimsel Antropoloji Ve Bilimsel Hümanizm (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1989-4	36-44
233	SİMON, Endre	<i>ARİSTOTELES (Çev. Tekin Özbey)</i>	1989-3	168
234	SİMONJA, Nodari	<i>Doğu Ülkelerinde Devlet Gücünün Pekişmesi Ve Siyasal Ayrışma (Çev. Ergin Koparan)</i>	1986-2	78-93
235	SMİRNOV, Georgi	<i>Yenilenmenin Devrimci Özü (Çev. Hüseyin Kâmil Yıldırım)</i>	1988-4	66-72
236	SMOLENSKİ, Nikolay	<i>Tarihbilimsel Kavramların Niteliği (Çev. Alayça Tokgöz)</i>	1989-3	123-133
237	SMOLYAN, G. L.	<i>Bilgisayarlaşmanın Sosyal Felsefi Sorunları (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	1988-1	73-83
238	SOBOUL, Albert	<i>Ansiklopedi Ve</i>	1989-1	24-34

		<i>Ansiklopedist Hareket (Çev. Babür Kuzucuoğlu)</i>		
239	SODİPO, J. Olu	<i>Sömürge Öncesi Afrika'da Felsefe</i>	1987-4	83-92
240	SOKOLOV, Vladimir	<i>Çağdaş Ekolojinin Sorunları (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1989-3	80-92
241	SÖZER, Önay	<i>Hegel Felsefesi Ve Metafiziğin Sonu</i>	1990-1	50-57
242	SPENCER, Herbert	<i>Düşünsel Eğitim (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-6	68-82
		<i>Düşünsel Eğitim (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-7	63-81
		<i>Düşünsel Eğitim (Çev. Mehmet Sert-Sinan Köm)</i>	1979-8	95-109
243	SPIWAK, Dimitri	<i>Değişen Bilinç Durumlarının Dilbilimi (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1990-2-3	189-200
244	SPINOZA	<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1977-1	66-82
		<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1978-2	75-93
		<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1978-3	104-118
		<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1978-4	96-118
		<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1978-5	78-107
		<i>Siyaset İncelemesi (Çevirenler: Afşar Timuçin - Mehmet Sert)</i>	1979-6	103-120
245	STADTKE, Klaus	<i>Dostoyevski'nin Mirası</i>	1987-5	106-111
		<i>Rus Anarşizmine Yönelik Yergisel Bir Saldırı "Ecinniler" (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1988-1	154-172
		<i>Dünya Edebiyatı Bağlamında "Suç ve Ceza" (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1988-2	138-164
		<i>Bir Döneme Ait Toplumsal Gerçekliklerin ve Düşülmüş Seçeneklerin</i>	1988-3	113-125

		<i>Ayrıntılarıyla Betimlenişi: “Karamazov Kardeşler” (Çev. Oğuz Özügül)</i>		
246	STEIGERWALD, Robert	<i>“Eleştirel Kuram” Ya Da “Frankfurt Okulu” (Çev. Oğuz Özügül)</i>	1987-5	63-70
		<i>Diyalektik Eleştirileri (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	1988-2	118-137
247	STIEHLER, Gottfried	<i>Doğa -Madde - Düşünme - 17.-18. yy. Felsefesinin Kimi Konumları Üzerine (Çev. Zeliha Könen)</i>	1989-3	102-111
		<i>Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (Çev. Tekin Özbeş)</i>	1990-1	194-200
248	STOYÇEV, Todor St.	<i>Ludwig Feuerbach’ın Ateizmi (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1988-3	87-95
249	STREISAND, Joachim	<i>Humboldt, Wilhelm Freiherr Von (Çev. Kürşat Güzey)</i>	1990-2-3	301-304
250	STRENGERS, Isabelle	<i>Bilimler Sorunu</i>	1986-3	107-114
251	STROHMAIER, Gotthard	<i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler I (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1989-2	14-22
		<i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler II (Çev. Ayla Aydın)</i>	1989-3	5-13
		<i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler III (Çev. Uluğ Nutku)</i>	1989-4	17-23
		<i>Halifeler Ülkesinde Düşünürler IV (Çev. Mehmet Yavuz)</i>	1990-2-3	21-32
252	SUMNER, Claude	<i>Afrika’da Felsefi Araştırmalarının Değerlendirilmesi, Başlıca Konular Ve Düşünce Akımları</i>	1987-4	115-127
253	ŞAHAN, Can	<i>İnsan Ve Felsefe</i>	1980-11	87-95
254	ŞAHAN, Yakup	<i>Yabancılaşma Süreci ve Evreleri</i>	1987-3	54-58
		<i>Her Neye Baksam O Değil</i>	1988-1	25-36
		<i>Marx’ın, Feuerbach Üstüne XI. Savı Ve Yorumu</i>	1988-2	25-33
255	ŞEN, Ramazan	<i>Adorno’da Doğa Güzelliği ve Sanat Güzelliği</i>	1989-3	118-122

256	ŞEPTULİN, Aleksander	<i>Madde'nin Genelgeçerli Bir Özelliği Olarak Yansıtma ve Yansıtma Biçimlerindeki Gelişme (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1989-2	33-41
		<i>Yansıtma'nın Üst Biçimi Olarak Bilinç I (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1989-3	14-26
		<i>Yansıtmanın Üst Biçimi Olarak Bilinç II (Çev. G. Doğan Görsev)</i>	1989-4	24-35
257	TAFTALI, Oktay	<i>An Üzerine Bir Deneme</i>	1988-4	16-21
258	TAMINIAUX, Jacques	<i>Cinsellik Tüm Varlığımızdır (Çev. Afşar Timuçin)</i>	1978-2	59-74
259	TANGÖR, Ataman	<i>Toplumsal Olanla Bireysel Olanın Farklılığı ve İççeliği</i>	1989-4	50-60
260	TEBER, Serol	<i>Ludwig Büchner Ve Osmanlı Düşünürleri Üstündeki Etkileri</i>	1986-2	5-16
		<i>1789 Fransız Devrimi "Re-Aksion" (Dreyfus Davası) Aktion Franses</i>	1989-1	100-111
		<i>Homo Sapiens Ne Oldu Sana?</i>	1989-2	81-94
		<i>Leonardo da Vinci'nin Anatomi Desenleri</i>	1989-2	154-159
261	TELLİ, Ahmet	<i>Sesinin Kuşları Susunca</i>	1978-2	154
		<i>Geceleyin Kırdı</i>	1978-3	142
		<i>Sevdalar Duman Olur</i>	1978-5	130-133
		<i>Elveda Keder</i>	1980-10	77
262	THEBAUD, Jean-Loup	<i>Savaş Üstüne Konuşma</i>	1986-3	134-137
263	THU, Nguyen Tai	<i>Vietnam</i>	1987-4	46-58
264	TİMUÇİN, Afşar	<i>Maurice Merleau-Ponty</i>	1972-1	30-37
		<i>Claude Bernard</i>	1972-1	61-67
		<i>Okurlarımıza</i>	1973-3	165
		<i>La Rorhefoucauld</i>	1973-3	193-199
		<i>SÖZLÜK</i>	1973-3	215-222
		<i>Stoacı Ödev Ahlakında Bireyin Yükümlülüğü</i>	1973-4	293-301
		<i>Çok Küçük Çocukların Türküsü</i>	1977-1	110
		<i>Bir İnanç Tutkununun Türküsü</i>	1977-1	111
		<i>Sanat Eğitiminde Kültürün Rolü</i>	1978-2	105-113

		<i>Bir Akşamda Çocukların Türküsü</i>	1978-2	164
		<i>Bir Akşam Tutkunun Türküsü</i>	1978-2	165
		<i>Ölümlerin Düşündürdüğü Türkü</i>	1978-2	166
		<i>Konuşma (Nazım Hikmet'in Şiiri Üzerine)</i>	1978-2	176-177
		<i>Emeklilik Meslektir</i>	1978-3	129-135
		<i>Yazarlarımıza</i>	1978-3	157
		<i>DEĞİNMELER</i>	1978-3	161-171
		<i>Bir Yalnızlık Hikâyesi</i>	1978-4	164-168
		<i>Bilgelerin Ölüm Türküsü</i>	1978-4	187
		<i>Kuşkulu Türkü</i>	1978-4	188
		<i>Savaşların Düşündürdüğü Türkü</i>	1978-4	189
		<i>DEĞİNMELER</i>	1978-4	236-247
		<i>Bir İlkyaz Tutkunluğu</i>	1978-5	122-127
		<i>DEĞİNMELER</i>	1978-5	156-159
		<i>Yaşam Ve İntihar</i>	1979-6	43-55
		<i>DEĞİNMELER</i>	1979-6	152-160
		<i>Bir Not</i>	1979-7	159
		<i>Tarih Bilinci</i>	1979-8	34-35
		<i>Çocukta Sanat, Sanatta Çocuk</i>	1979-8	46-49
		<i>Mertol Azıp Yüzünüze Güller Timuçin De Gaseyan Ediverince</i>	1979-8	120-126
		<i>Geçen Zamanın Türküsü</i>	1979-8	137-138
		<i>Ceylanların Aşk Türküsü</i>	1979-8	139-140
		<i>Gürol Sözen'le Konuşma</i>	1979-8	152-155
		<i>Hayırlı İşler</i>	1979-8	156
		<i>Üç Ayın Notları</i>	1979-8	157-160
		<i>Kırvem Sağdıçım Eniştem</i>	1979-9	53-58
		<i>Bir Tutkunun Türküsü</i>	1979-9	62
		<i>Üç Ayın Notları</i>	1979-9	109-127
		<i>Adanalı</i>	1980-10	69-75
		<i>Otur da konuşalım</i>	1980-10	76
		<i>Üç Ayın Notları</i>	1980-10	137-143
		<i>Sanatta Yozlaşmanın Toplumsal Nedenleri</i>	1980-11	62-70
		<i>Üç Ayın Notları</i>	1980-11	116-121
		<i>Çağdaş Düşünceye Giriş</i>	1987-2	27-68
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1987-2	170-174
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1987-3	174-177
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1987-5	152-154
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1988-1	189-192

		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1988-2	196-200
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1988-3	159-161
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1988-4	133-135
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1989-1	184-185
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1989-2	192-194
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1989-3	165-167
		<i>Deneyisel Ruhbilimin Gelişimi Ve Freud</i>	1989-4	61-65
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1989-4	203-205
		<i>Felsefenin Dili</i>	1990-2-3	85-92
		<i>FELSEFE SÖZLÜĞÜ</i>	1990-2-3	297-300
265	TOKAREV, S.A.	<i>Hıristiyanlık (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1988-3	58-73
266	TOMBERG, Friedrich	<i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ (Çev. Tekin Özbey)</i>	1988-3	162-165
		<i>Doğa ve Akıl-Birlik veya Zıtlık? Klasik Burjuva Felsefi ve Doğa Bilimi Arasındaki Karşılıklı İlişki Üzerine Bazı Tezler (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1989-3	59-64
267	TOPRAK, Ömer Faruk	<i>Sunu</i>	1978-2	149
268	TOSUNER, Necati	<i>Her Akşam Karanlığında Böyle, Yalnız</i>	1978-5	120-121
269	TULGAN, Ömer	<i>Adorno'da Doğa Güzelliği ve Sanat Güzelliği</i>	1989-3	118-122
270	TUĞCU, Tuncer	<i>Immanuel Kant</i>	1972-1	5-11
		<i>Okurlarımıza</i>	1973-3	165
271	UKRAINTSEV, Boris	<i>Toplum Bilimi Yöntemleri (Çev. Aziz Çalışlar)</i>	1986-1	66-81
272	UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı	<i>Dergiden</i>	1978-2	167-169
273	ÜLKEN, Hilmi Ziya	<i>Tarih Boyunca İnsan İdeali</i>	1989-2	62-68
274	VARDAL, Suat	<i>Ölmemesi İçin İnsan Dilinin</i>	1979-8	150-151
		<i>Kabaran Yüreğine</i>	1979-9	68
		<i>Güneşin Karşısında</i>	1980-11	102
		<i>Denizden Gelen Yel</i>	1980-11	103
275	VERSENYI, Laszlo	<i>Sokrates'in Eros Anlayışı (Çev. Ahmet Cevizci)</i>	1987-4	5-20
276	VIEWEG, Klaus	<i>Hegel'in Savaş Ve Barış Anlayışında Ampiri İle Kurgunun Birliği (Çev. Selçuk Uzun)</i>	1990-1	163-167
277	VOLOŞINOV, Valentin N.	<i>Felsefi - Dilbilimsel Düşüncede İki Akım (Çev.</i>	1990-2-3	153-172

		<i>Yakup Şahan)</i>		
278	VOLPE, Galvano Della	<i>Rousseau'nun Soyut İnsanına Eleştiri (Çev. Sevil Kutlar)</i>	1989-1	59-75
279	VOLTAIRE, François-Marie Arouet De	<i>A ile B Arasında Özgürlük Üzerine Söyleşi (Çev. Selahattin Bağdatlı)</i>	1989-1	127-129
		<i>Filozof İle Doğa Arasında Söyleşi (Çev. Selahattin Bağdatlı)</i>	1989-1	130-131
280	VYGOTSKI, Lev. S.	<i>Sanat ve Psikanaliz (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1989-4	150-162
281	WALIGORA, Melitta	<i>20. Yüzyıl Hindistan Burjuva Felsefesinin Sorunları Üstüne (Çev. K. Süha Ergand)</i>	1987-4	59-76
282	WEBER, Max	<i>Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1978-4	60-95
		<i>Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1978-5	69-77
		<i>Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1979-6	83-102
		<i>Meslek Olarak Siyaset (Çev. Afşar Timuçin-Mehmet Sert)</i>	1979-7	29-45
283	WIREDU, Kwasi	<i>İngiliz Dilli Afrika'da Felsefi Öğretim ve Araştırma</i>	1987-4	132-140
284	WITTICH, Dieter	<i>"Felsefe Ve Kültür" XVII. Dünya Felsefe Kongresi 1983 (Çev. Uluğ Nutku)</i>	1986-2	113-128
285	WOLLGAST, Siegfried	<i>FİLOZOFLAR ANSİKLOPEDİSİ (Çev. Orhan Gülkaya)</i>	1988-4	136-139
		<i>Anselm, Canterbury'li (Çev. Tekin Özbey)</i>	1989-2	196-198
286	WROBLEWSKI, W. V.	<i>Jean Paul Sartre'in Barışa Bağlanışı (Çev. Haşmet Atasoy)</i>	1987-1	83-97
287	WUNENBERGER, Jean-Jacques	<i>Felsefenin Çağrısı</i>	1986-3	76-85
288	YALTIRAK, Ufuk	<i>Hegel Fenomenolojisinde Bilinç Diyalektiği</i>	1990-1	58-93
289	YANITSKI, Oleg	<i>Şablonları Kaldırmak, Klişeleri Parçalamak (Çev. Ayşe San)</i>	1988-4	73-84
		<i>Kentsel Yaşam Tarzı Ve</i>	1989-3	70-79

		<i>Ekoloji (Çev. Yakup Şahan)</i>		
290	YENİŞEHİRLİOĞLU, Şahin	<i>Zaman, Tarih ve Biz</i>	1978-2	94-104
		<i>Tarihsel ve Diyalektik Oluşum</i>	1978-3	79-90
		<i>Vural Yıldırım'a Yanıt</i>	1989-2	187-188
291	YERCI, Kadir	<i>Arap Harfli Türkçe Felsefe Kitapları Kaynakçası (1849-1928)</i>	1987-2	157-169
		<i>Arap Harfli Türkçe Felsefe Kitapları Kaynakçası (1849-1928)</i>	1987-3	157-164
292	YETİKER, Zeynep Yıldız	<i>Yaşam Nedir?</i>	1978-2	156
293	YILDIRIM, Vural	<i>"Felsefenin Tarihi" "Orman" Adlı Bir "Dev" midir? "Engin Su Birikimi" mi?</i>	1988-3	143-153
294	ZELENY, Jindrich	<i>Kant'ın Kategoriler Tabelasına Hegel'in Eleştirisinin Diyalektik Materyalizm Açısından Değerlendirilmesi (Çev. Ömer Tulgan)</i>	1990-1	141-146
295	ZİNÇENKO, Vladimir	<i>Ruhbilimde Gelişim İlkesi (Çev. Yakup Şahan)</i>	1989-4	76-86
		<i>Yapay Zeka ve Psikolojinin Paradoksları (Çev. Celal A. Kanat)</i>	1989-4	99-109
296	ZUBOV, Aleksander	<i>İnsanlığın Evriminde Genel Eğilimler (Çev. Sevil Kutlar)</i>	1989-2	109-123